

“Çocuklar kendilerine geleceğin onlarda olduğunun anlatılmasından yorgunlar. Verdiğimiz sözleri şimdi tutmamızı ve şiddetten korunma haklarının bugün hayata geçmesini istiyorlar.”

Paulo Sérgio Pinheiro,
BM Genel Sekreteri'nin
Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırması
Bağımsız Uzmanı

ISBN 978-92-9142-390-3

UNICEF

ÇOCUKLARA YÖNELİK ŞİDDETİN ORTADAN KALDIRILMASI

IPU

PARLAMENTERLER İÇİN ELKİTABI N° 13 - 2007

ÇOCUKLARA YÖNELİK ŞİDDETİN ORTADAN KALDIRILMASI

PARLAMANTOLAR ARASI BİRLİK

unicef

ÇOCUKLARA YÖNELİK ŞİDDETİN
ORTADAN KALDIRILMASI

“Çocuklara yönelik şiddet maruz görülemez. Çocukların korunması, hepimizi ilgilendiren bir konudur. Şiddetten arınmışlık, ancak biz parlamenterler çocuklara karşı görevlerimize saygı gösterip bu yönde harekete geçtiğimizde mümkün olabilecektir. Elimizde, yasa çıkarma, yasaların gerektiği gibi uygulanmasını denetleme, gerekli mali kaynakları tahsis etme ve kamuoyunu harekete geçirme gibi yetkiler var. Yasa koyucular olarak çocukların yaşamlarında önemli değişiklikler sağlayabiliriz.”

Pier-Ferdinando Casini,
Parlamentolar arası Birlik Başkanı

ÖNSÖZ

Çocuklara yönelik şiddet sınır tanımayan bir olgudur. Şiddet, ırklar, sınıflar, dinler ve kültürler üstü bir gerçekliktir. Dünyanın her ülkesinde şiddet korkusuyla yaşayan, buna maruz kalan çocuklar vardır. Hiçbir ülke veya bölge bu durumdan bağımsız değildir.

Parlamentolar ve üyeleri, çocuk koruma alanında öncülük yapabilirler. Yasa çıkartabilirler, hükümetin faaliyetlerini denetleyebilirler, kaynak tahsis edebilirler ve uluslarının ve toplumlarının liderleri olarak bu konuya ilişkin bilinç ve duyarlılığı geliştirebilirler. Belki de en önemlisi, kendi seçmenleri nezdinde şiddete son verilmesi için tanıtım-savunu çalışmaları yapabilirler. Çocuklara yönelik şiddeti kaçınılmaz veya zararsız sayan tutum ve inançları sorgulayabilirler. Çocuklara yönelik şiddetin önlenilebileceği yolundaki mesajları yaygınlaştırabilirler. Bu tür şiddete son verecek siyasal iradeyi harekete geçirebilirler.

Bu el kitabı, BM Genel Sekreteri'nin Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırması'nda yer alan tavsiyelerin tüm dünyadaki parlamentolar ve parlamenterlerce aktif ve etkili biçimde takibine yardımcı olmak amacıyla hazırlanmıştır. El kitabı, gerekli izinleri alarak, Genel Sekreter tarafından Genel Kurul'a sunulan rapordan ve bu raporu tamamlayan Çocuklara Yönelik Şiddet Dünya Raporu'ndan alınan metinleri kullanmaktadır. El kitabının nihai amacı, çocuklara yönelik her tür şiddete son verilmesi için ülkeleri hızla harekete geçirmektir.

Tüm dünyadaki çocuklar her gün şiddete, suistimale ve sömürüye maruz kalmaktadır. Parlamenterler bu durumu değiştirebilirler. Bu el kitabı, her çocuğun güvenli ve onurlu bir yaşam sürdüreceği dünyayı yaratma uğraşlarında parlamentolara ve parlamenterlere yardımcı olacaktır.

Anders B. Johnsson
Genel Sekreter
Parlamentolararası Birlik

Ann M. Veneman
Genel Direktör
BM Çocuklara Yardım Fonu

TEŞEKKÜR

Devletlerin çocuklara yönelik şiddetin her türünü ortadan kaldırma yolunda hızla harekete geçmelerini desteklemek amacıyla hazırlanan bu el kitabı, Parlamentolararası Birlik ve UNICEF'in ortak çalışmasının ürünüdür. El kitabı, BM Genel Sekreteri'nin Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırması'nda yer alan tavsiyelerin tüm dünyadaki parlamentolar ve parlamenterlerce aktif ve etkili biçimde takibine yardımcı olmak amacıyla hazırlanmıştır.

Gerek yaptıkları katkılar, gerekse Genel Sekreter tarafından Genel Kurul'a sunulan rapordan ve bu raporu tamamlayan Çocuklara Yönelik Şiddet Dünya Raporu'ndan bölümler ve istatistikler alıp kullanmamıza izin vermelerinden ötürü BM Genel Sekreteri Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırması Bağımsız Uzmanı Paulo Sérgio Pinheiro ile araştırma sekreteriyasına teşekkür borçluyuz.

Ayrıca, Peter Newell ile UNICEF İletişim Bölümü Editörlük, Tasarım ve Yayınlar dairesine de teşekkürlerimizi iletiriz.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

Önsöz	3
Teşekkür	4
Bölüm 1: Çocuklara yönelik şiddet: Temel Mesajlar	7
Çocuklara yönelik şiddet yaygındır ve çeşitli ortamlarda ortaya çıkmaktadır.....	8
Çocuklara yönelik şiddet çoğu kez açığa çıkmamaktadır.....	10
Şiddetin çocuklar üzerinde yıkıcı etkileri olabilir.....	11
Devletler bütün çocukları şiddetin her türüne karşı korumakla yükümlüdür.....	11
Çocuklara yönelik şiddetin sona erdirilmesinde parlamenterlerin temel rolü vardır.....	12
Bölüm 2: Çocuklara yönelik şiddet ve uluslararası insan hakları hukuku ve standartları	14
Çocuk Haklarına dair Sözleşme.....	14
Çocuk Haklarına dair Sözleşme, İhtiyari Protokoller.....	15
Çocuk Hakları Komitesi.....	15
Küresel taahhütler.....	16
Uluslararası taahhüt ve eylemlerin güçlendirilmesinde parlamenterlerin rolü.....	17
Bölüm 3: Çocuklara yönelik şiddetin ortadan kaldırılmasında temel girişimler	20
Ulusal ve yerel taahhüt ve eylemlerin güçlendirilmesi.....	20
Çocuklara yönelik her tür şiddetin yasaklanması, hesap verilebilirliğin sağlanması ve dokunulmazlıkların kaldırılması.....	23
Önemeye öncelik tanınması.....	30
Şiddete karşı değerlerin yaygınlaştırılması ve bilinç/duyarlılık geliştirme; çocuklarla birlikte ve çocuklar için çalışanların kapasitesinin geliştirilmesi.....	32

İyileştirme ve toplumla yeniden bütünleşme hizmetleri sağlanması	34
Çocukların katılımının sağlanması	35
Erişilebilir ve çocuk dostu rapor sistemleri ve hizmetler oluşturulması	38
Çocuklara yönelik şiddetin toplumsal cinsiyet boyutunun ele alınması	40
Sistemik ulusal veri toplama ve araştırma sistemi geliştirilmesi ve uygulanması	42
Bölüm 4: Özel ortamlarda çocuklara yönelik şiddetin önlenmesi için temel girişimler	44
Ev ve aile içinde çocuklara yönelik şiddet	44
Okullarda çocuklara yönelik şiddet	48
Bakım ve yargı hizmetlerinde çocuklara yönelik şiddet	51
İşyerlerinde çocuklara yönelik şiddet	56
Toplumda çocuklara yönelik şiddet	59
Özel ortamlarda çocuklara yönelik şiddetin yasaklanması, önlenmesi ve şiddete tepki gösterilmesi konusunda BM Genel Sekreteri'nin tavsiyeleri	65
Kaynaklar	75
Ek A: Çocukların her tür şiddete karşı korunmaları açısından önem taşıyan uluslararası insan hakları belgeleri	78
Ek B: Uluslararası ceza, insani işler, mülteci ve iş hukuku	79
Ek C: İnsan haklarıyla ilgili bölgesel belgeler ve mekanizmalar	80
Referanslar	82

Bölüm 1

Çocuklara yönelik şiddet: temel mesajlar

“Çocuk olmaktan nefret ediyorum. Dayak yemekten ve hiç önemsenmemekten nefret ediyorum”

– 13 yaşında kız çocuk, Güney Asya ⁽¹⁾

Çocuklara yönelik şiddet hiçbir zaman mazur görülemez ve kabul edilemez. Devletlerin, bütün çocukları her tür şiddetten koruma yükümlülüğü vardır. Uluslararası insan hakları hukuku, insan olarak herkese saygı duyulması temeline dayanır. İnsan olarak çocuklar da en az yetişkinler kadar korunmayı hak eder.

Çocuklara yönelik şiddetin aşırı biçimleri – cinsel sömürü ve kaçakçılık, kadınlarda genital sünnet, en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliği ve silahlı çatışmaların çocuklar üzerindeki etkileri – uluslararası planda sert tepkilere yol açmış, bütün bunlara hemen bir çare bulunmuş olmasa bile, söz konusu olguların kınanmasında mutabakat sağlanmıştır.

Gelgelelim, yukarıda sayılanların yanı sıra çok sayıda çocuk; evlerinde, okullarında, bakıma alındıkları veya yargıyla ilgili kurumlarda, çalıştıkları yerlerde ve çevrelerinde fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddete sürekli maruz kalmaktadır. Üstelik çocuklara yönelik şiddetin bu türleri büyük ölçüde “hukuk içi” sayılmakta, devlet bunlara izin vermekte, toplum da onaylamaktadır.

Parlamentolar ve parlamenterler, çocuklara yönelik şiddetin yıkıcı etkileri konusunda gerekli duyarlılığı yaratabilecek konumdadır. Tanıtım-savunu, yasama ve belirli olguların soruşturulması gibi yollardan parlamenterler, çocuklara yönelik şiddetin ortadan kaldırılmasında hızlı gelişme sağlayabilirler.

Tanımlar

Bu el kitabında, Çocuk Haklarına dair Sözleşme'de yer alan 'çocuk' tanımı kullanılmaktadır: Çocuğa uygulanabilecek yasaya göre daha erken yaşta reşit olma durumu dışında, 18 yaşına kadar her insan çocuk sayılır (madde 1). Sözleşme, şiddeti ise şöyle tanımlamaktadır: “bedensel veya zihinsel saldırı, şiddet veya suistimal, ihmal veya ihmalkâr muamele, ırza geçme dahil her tür istismar ve kötü muamele” (madde 19).

● ANA MESAJ: ÇOCUKLARA YÖNELİK ŞİDDET YAYGINDIR VE ÇEŞİTLİ ORTAMLARDA ORTAYA ÇIKMAKTADIR

“Çocukların yetişkinlerin elinde maruz kaldıkları şiddet, yüzyıllar boyu görmezlikten ve duymazlıktan gelinmiştir. Ancak bugün çocuklara yönelik şiddetin ölçeği ve etkileri giderek daha görünür hale gelmektedir. Kayıtsız şartsız hak ettikleri etkili bir koruma için artık çocukları bekletmek mümkün değildir.”

– Çocuklara Karşı Şiddet Dünya Raporu'ndan ⁽²⁾

Çocuklar, çocukluk dönemlerini geçirdikleri ortamlardan herhangi birinde şiddete maruz kalabilirler: evlerinde, ailelerinde, okullarında, bakım ve yargı kurumlarında, işyerlerinde ve toplumda. Bunlardan birinde şiddete maruz kalınması, bir başkasındaki şiddeti de pekiştirebilir. Zorla veya borç karşılığı çalıştırılan çocuklar, fuhuşa itilenler, pornografik amaçlar için kullanılanlar ve alınıp satılanlar bu bakımdan özellikle savunmasız konumdadırlar.

Çocuklara yönelik şiddetin türleri ve yaygınlığı

Burada ve el kitabının başka bölümlerinde başvuru istatistikler, BM Genel Sekreteri'nin Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırması'ndan ve aynı konudaki Dünya Raporundan alınmıştır. ⁽³⁾

- Tahminlere göre 2002 yılında tüm dünyada 53.000 çocuk cinayete kurban gitmiştir. Kimi sanayileşmiş ülkelerde, 1 yaşından küçük çocukların ana babaları tarafından öldürülme riski 1-4 yaşlarındaki çocuklara göre üç kat, 5-14 yaşlarındakilere göre ise iki kat daha yüksektir.

- Çocuk mağdurların 22 bini (hemen hemen yüzde 42'si) 15-17 yaşlarındaydı ve bunların da yüzde 75'i erkek çocuklardı.
- Dünyanın bütün bölgelerini kapsayan araştırmalardan alınan sonuçlara göre, çocukların yüzde 80 ile 98 arasında değişen bir bölümü fiziksel cezaya maruz kalmaktadır. Bu çocukların üçte biri kadarında da fiziksel ceza, belirli aletlerle uygulanmaktadır.
- 100'den fazla ülkede çocuklar okullarında hala sopa, kayış veya başka aletlerle fiziksel ceza tehdidine maruzdur.
- En az 30 ülkede yürürlükte olan ceza sistemleri çocukların ceza olarak kamçılanmasına veya sopalınmasına izin vermektedir.
- Dünyadaki çocukların yalnızca yüzde 2.4'ü hangi durum ve ortamda olursa olsun fiziksel cezaya karşı yasal koruma altındadır.
- Her yıl, sayıca 113 milyon ile 275 milyon arasında çocuk, anne baba arasındaki şiddet içeren ve sıkça meydana gelen kavgalara tanık olmaktadır.
- Gelişmekte olan ülkelerde okul çağındaki çocukların yüzde 20 ile yüzde 60 arasında değişen bir bölümü, son 30 gün içinde okullarında kendilerine sözlü veya fiziksel anlamda sataşıldığını belirtmektedir.
- Orta ve Doğu Avrupa'da yapılan bir araştırmada, sorulara yanıt veren öğrencilerin ortalama yüzde 35'i, son iki hafta içinde kendilerine sataşıldığını belirtmiştir. Oran, ülkeler arasında yüzde 15 ile 64 arasında değişmektedir.
- 18 yaşından küçük tahminen 150 milyon kız ve 73 milyon erkek çocuk 2002 yılında cinsel ilişkiye zorlanmış veya cinsel şiddetin başka biçimlerine maruz kalmıştır.
- 21 ülkeyi kapsayan araştırmalarda, kızların en az yüzde 7'si (bu oran yüzde 36'ya kadar çıkabilmektedir), erkek çocukların ise en az yüzde 3'ü (bu oran da yüzde 29'a kadar çıkabilmektedir) çocukluklarında cinsel tacize maruz kaldığını belirtmiştir.
- İlk cinsel ilişkilerini 15 yaşından küçükken kurduklarını belirten kadınların yüzde 11 ile 45 arasında değişen bir bölümü, bu ilişkinin zorla gerçekleştiğini belirtmiştir.
- Halen 10-17 yaş grubunda olan 82 milyon kız 18 yaşına gelmeden evlenmiş olacaktır; bunların arasında daha genç yaşlarda evlenenlerin sayısı ise önemli düzeydedir.

- Dünyada sayıca 100 milyon ve 140 milyon arasında kadın bir tür sünnete (FGM/C) maruz kalmıştır.
- Kimi ülkelerin belirli bölgelerindeki FMG/C yaygınlığı, oran olarak yüzde 71 ile 99 arasında değişmektedir; daha 4 yaşına gelmeden bu uygulamaya maruz kalan kız çocuklar vardır.
- Afrika'nın aşağı Sahra bölgesinde, Mısır ve Sudan'da her yıl tahminen 3 milyon kız çocuğa ve kadına, sünnet işlemi uygulanmaktadır.
- 2004 yılında 218 milyon çalışan çocuk vardı ve bu çocukların 126 milyonu tehlikeli işlerde çalışmaktaydı.
- 2000 yılına ilişkin tahminlere göre zorla veya borç karşılığı 5.7 milyon çocuk çalıştırılıyordu; fuhuş ve pornografi sektörlerinde çalıştırılan çocuk sayısı 1.8 milyonu ve 1.2 milyon çocuk alınıp satılıyordu.

● ANA MESAJ: **ÇOCUKLARA YÖNELİK ŞİDDET ÇOĞU KEZ AÇIĞA ÇIKMAMAKTADIR**

Çocuklara yönelik şiddet hareketlerinin ancak küçük bir bölümü açığa çıkıp soruşturma konusu olmakta, sonuçta faillerin pek azından hesap sorulmaktadır. Şiddetin bildirilmemesinin çeşitli nedenleri vardır. Bir kere, çok küçük yaşlardaki çocukların maruz kaldıkları davranışları bildirme durumları olamaz. Çocuklar, çoğu kez böyle yaptıklarında şiddet uygulayanların misillemesine veya yetkililerin müdahalesine maruz kalabileceklerinden, bu nedenle durumlarının daha da kötüyeceğinden korkmaktadır. Kimi durumlarda çocuklara yönelik şiddetin failleri, çocuğun kendi ana babasıdır. Çocuk, aileden başka kişilerin veya toplumdaki hatırı sayılır kişilerin şiddetine maruz kaldığında, ana babanın bu duruma sessiz kalması gibi durumlar da görülmektedir. Bir çocuk öldüğünde, bu sonuçta ona yönelik şiddetin payının ne ölçüde olduğu, ölüm olayı yeterince soruşturulmazsa ortaya çıkarılamaz.

Birçok devlet, doğumların, terk edilen bebeklerin veya resmi bir kimliği olmadığından korunmasız kalan çocukların kayda geçirilmesini sağlayacak düzgün işleyen sistemlerden yoksundur. Bunun gibi, evlilik kayıtlarının titiz biçimde tutulmaması da erken ve zorla evlendirmelerin izinin sürülmesini güçleştirmektedir. Pek az sayıda devlet, alternatif bakım kurumlarındaki veya cezaevlerindeki çocukların kaydını gerektiği gibi tutmaktadır. Bu tür ortamlarda meydana gelen şiddet olaylarının bildirildiği ve kayda geçirildiği ülke sayısı ise daha da azdır.

Gelgelelim, şiddeti görünmez ve bildirilmez kılan asıl etmen, çocuklara yönelik şiddetin belirli biçimlerinin toplumsal ve hukuksal açıdan kabul görmeye devam etmesidir.

Çocuklar, kendilerine şiddet uygulayanlar ve genel anlamda kamuoyuyla birlikte, belirli derecelerdeki fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddeti çocukluğun kaçınılmaz bir yanı olarak görebilmektedirler. Fiziksel ceza, zalimane ve aşağılayıcı diğer cezalandırma biçimleri, kabadayılık, cinsel taciz ve şiddet içeren bir dizi geleneksel uygulama, özellikle kalıcı fiziksel hasar söz konusu olmadığında, normal sayılabilmektedir.

● ANA MESAJ: **ŞİDDETİN ÇOCUKLAR ÜZERİNDE YIKICI ETKİLERİ OLABİLİR**

Çocuklara yönelik şiddetin sonuçları, bu şiddetin niteliğine ve derecesine göre değişebilmektedir. Ancak, şiddetin kısa ve uzun erimdeki yansımaları yıkıcı olabilir. Erken dönem çocuklukta şiddete maruz kalınması, henüz olgunlaşma sürecindeki beyni etkileyebilir. Şiddetin ister hedefi ister tanığı olsunlar, çocukların uzun süre şiddetle birlikte yaşamaları sinir ve bağışıklık sistemlerini bozarak, sosyal, duygusal ve bilişsel bozukluklara yol açabilir; hastalıklara, yaralanmalara ve sosyal sorunlara kapı açabilir.

Şiddet; örneğin madde bağımlılığı ve erken cinsel ilişki gibi sağlık açısından riskli kimi davranışlara yol açabilir. Şiddetle bağlantılı zihinsel sağlık ve sosyal sorunlar arasında, anksiyete ve depresif bozukluklar, çalışmada verimin azalması, bellek sorunları ve saldırgan tavırlar sayılabilir.

Eldeki bilgiler, çocuklara yönelik şiddetin ekonomik maliyetinin – küresel olarak ve ülkeler düzeyinde – çok yüksek olduğuna işaret etmektedir.

● ANA MESAJ: **DEVLETLER, BÜTÜN ÇOCUKLARI, ŞİDDETİN HER TÜRÜNE KARŞI KORUMAKLA YÜKÜMLÜDÜR**

Çocuk Haklarına dair Sözleşme; Devletlerin, çocukları şiddetin her türüne karşı korumalarını, şiddeti önleyip buna gerekli tepkileri göstermelerini ve şiddet mağduru çocuklara destek sağlamalarını (madde 19) öngörür. Sözleşme'nin İhtiyari Protokolleri ve diğer kimi insan hakları belgeleri şiddete karşı özel koruma önlemleri getirmektedir. Bunlar, tercihe bağlı değildir; uluslararası hukuka göre hemen yerine getirilmesi gereken yükümlülüklerdir.

Hükümetler de, örneğin BM Genel Kurulu Özel Çocuk Oturumu (2002) gibi küresel konferanslarda çocukları her tür şiddete karşı koruma taahhüdünde bulunmuştur.

● ANA MESAJ: **ÇOCUKLARA YÖNELİK ŞİDDETİN SONA ERDİRİLMESİNDE PARLAMENTERLERİN TEMEL ROLÜ VARDIR**

Parlamenteler, çocukların şiddetin her biçiminden korunmasını sağlamalıdır. Çocuklara yönelik şiddetin ortadan kaldırılmasında parlamenterlerin önemli rolleri vardır.

Çocukların şiddetin her türünden korunmalarına duyulan acil ihtiyaç, BM Genel Sekreteri'nin Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırması Raporu'nda hükümetler için belirlenen zamana bağlı üç hedefte yansıma bulmaktadır: (4)

- 2007 yılına kadar, tercihen bakanlık düzeyinde bir odak noktanın belirlenmesi dahil, çocuklara yönelik şiddeti önleyecek ve bu tür durumlara tepki verecek önlemlerin ulusal planlama süreçlerine dahil edilmesi.
- 2009 yılına kadar, çocuklara yönelik her tür şiddetin resmen yasaklanması.
- 2009 yılına kadar, ülke ölçeğinde güvenilir veri toplama sistemlerinin oluşturulması için gerekli çalışmalara başlanması.

BM Genel Sekreteri'nin Raporu ayrıca bir Çocuklara Yönelik Şiddet Özel Temsilcisi atanmasını önermektedir.

Aşağıda anlatılan parlamento girişimlerine ilişkin öneriler, çocuklara yönelik şiddetin ortadan kaldırılmasına yönelik bu hedefler doğrultusunda parlamenterlerin neler yapabileceklerini göstermektedir.

PARLAMENTER GİRİŞİM İÇİN ÖNERİLER

Hükümete yöneltilecek sorular:

- BM Genel Sekreteri'nin Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırması Raporu'nda yer alan tavsiyelerle ilgili ne tür girişimler önerilmektedir?
- Bu raporda yer alan bulguların ve tavsiyelerin geniş çevrelere yayılması için hangi girişimlerde bulunulmuştur?
- Bölgesel danışma toplantılarının takibi dahil olmak üzere hükümet araştırmanın bölgesel takibinde yer alıyor mu? (Araştırma ile bağlantılı danışma toplantıları 2005 yılında dokuz bölgede ve iki alt bölgede yapılmıştır).
- Hükümet, hükümette bir odak nokta belirlenmesi dahil araştırmada yer alan çocuklara yönelik şiddetin önlenmesine ve buna tepki verilmesine yönelik önlemlerin 2007 yılına kadar ulusal planlama sürecine dahil edilmesi hedefine ne tür bir yanıt vereceğini belirledi mi?

- Gene aynı belgede yer alan 2009 yılına kadar çocuklara yönelik şiddetin yasaklanması hedefine ne tür bir yanıt vereceğini belirledi mi?
- 2009 yılına kadar çocuklara yönelik şiddetle ilgili güvenilir veriler toplama hedefine ne tür bir yanıt vereceğini belirledi mi?
- Hükümet, çocuklara yönelik şiddet konusunda Genel Sekreter'e bağlı bir özel temsilci atanması yolundaki Rapor tavsiyesini görüşüp bu konuda bir tutum belirledi mi?

Parlamento içinde:

- Parlamento kütüphanesinde BM Genel Sekreteri'nin araştırmasına ilişkin belgelerin kopyalarının bulunmasının ve bu araştırmaya ilişkin bilgilerin parlamentonun web sayfasında yayınlanmasının ve tüm parlamenterlere dağıtılmasının sağlanması.
- BM Genel Sekreteri'nin Araştırma Raporu'nda yer alan tavsiyelerin ülke ölçeğinde yaşama geçirilmesiyle ilgili bir tartışma başlatılması.
- Bir veya daha fazla parlamento komisyonu aracılığıyla, çocuklara yönelik şiddet konusunda bir araştırma başlatılması.

Seçim bölgesinde:

- BM Genel Sekreteri Raporu çerçevesinde çocuklara yönelik şiddete karşı tepki ve bu şiddetin ortadan kaldırılması küresel zorunluluğuyla ilgili olarak medyaya katkıda bulunulması ve yazılar yazılması.
- Yerel yönetim önderlerinin ve görevlilerinin davet edilerek çocuklara yönelik şiddet karşısında neler yapılabileceğinin görüşülmesi.
- Çocuklara yönelik şiddet konusundaki tartışmalara, çocukların da dahil edilmesi için okulların özendirilmesi. BM Genel Sekreteri Araştırması'nın çocuklar için hazırladığı materyaller konusunda okullara bilgi verilmesi (bakınız, 75. sayfadaki Kaynaklar bölümü).

Bölüm 2

Çocuklara yönelik şiddet ve uluslararası insan hakları hukuku ve standartları

Çocuk Haklarına dair Sözleşme

BM tarihinin daha erken dönemlerinde uluslararası toplum, çocukların insan haklarını koruma gerekliliğini dikkate almıştır. BM Genel Kurulu tarafından 1959 yılında ilan edilen Çocuk Hakları Bildirgesi, çocuklara güvence sağlanmasına yönelik 10 ilkeyi ortaya koymuştur. 1989 yılında ise Genel Kurul Çocuk Haklarına dair Sözleşme'yi kabul etmiştir. Sözleşme o tarihten bu yana 193 üye Devlet tarafından onaylanmıştır. Sözleşme'de yer alan çok sayıda hak arasında, özel olarak çocukların şiddetten korunmalarına ilişkin olanlar da vardır.

Çocuk Haklarına dair Sözleşme'den:

"1. Bu Sözleşme'ye Taraf Devletler, çocuğun ana-babasının ya da onlardan yalnızca birinin, yasal vasi veya vasilerinin ya da bakımını üstlenen herhangi bir kişinin yanında iken bedensel veya fiziksel saldırı, şiddet veya suistimale, ihmal veya ihmalkar muameleye, ırza geçme dahil her türlü istismar ve kötü muameleye karşı korunması için; yasal, idari, toplumsal, eğitsel bütün önlemleri alırlar.

2. Bu tür koruyucu önlemler; burada tanımlanmış bulunan çocuklara kötü muamele olaylarının önlenmesi, belirlenmesi, bildirilmesi, yetkili makama havale edilmesi, soruşturulması, tedavisi ve izlenmesi için gerekli başkaca yöntemleri ve uygun olduğu takdirde adliyenin işe el koyması olduğu kadar durumun gereklerine göre çocuğa ve onun bakımını üstlenen kişilere, gereken desteği sağlamak amacı ile sosyal programların düzenlenmesi için etkin usulleri de içermelidir."— Çocuk Haklarına dair Sözleşme, Madde 19

Çocuk Haklarına dair Sözleşme, çocukların korunmasında gerek kamusal alanda gerekse ailenin özel alanında yüksek standartlar getirmektedir. Örneğin Madde 28(2) çocukların okullarında fiziksel cezadan korunma hakkını öngörürken, 32'den 36'ya kadar olan maddeler de ister ekonomik ister cinsel anlamda olsun çocukların sömürüden korunma haklarını düzenlemektedir. Diğer maddeler ise çocukların işkenceden, ölüm ve müebbet hapis cezasından korunmasına, bu arada şiddet mağduru çocukların fiziksel ve psikolojik anlamda sağlıklarına kavuşturulmalarına ilişkindir.

Çocuk Hakları Sözleşmesi, İhtiyari Protokoller

Sözleşme ile bağlantılı, İhtiyari iki Protokol, çocukların şiddetin belirli biçimlerine karşı korunmalarında daha ayrıntılı hükümler getirmektedir. Çocuk Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi ile ilgili İhtiyari Protokol, Devletlerden, çocuk fuhuşu ve pornografisine mekan oluşturan yerleri kapatmalarını, bu tür faaliyetlerin ürünlerine ve bunları kolaylaştıracak araçlara el koymalarını talep etmektedir. Çocukların Silahlı Çatışmalara Dahil Olmaları Konusundaki İhtiyari Protokol ise, 18 yaşından küçüklerin silah altına alınmalarına sınırlama koymakta ve Devletlere silahlı çatışmalarda yer almış çocuklara gerekli fiziksel ve psikolojik rehabilitasyonu sağlama ve bu çocukların toplumla yeniden bütünleşmelerini destekleme yükümlülüğü getirmektedir. 2000 yılında benimsenen bu protokollerin her biri 100'ü aşkın ülke tarafından onaylanmıştır.

Çocuk Hakları Komitesi

Çocuk Hakları Komitesi, Çocuk Haklarına dair Sözleşme ile bunun İhtiyari Protokollerinin uygulanmasında ülkelerin aldıkları yolu izlemektedir. Komite, Devletlerin sözleşmeyi onayladıktan sonra düzenli aralıklarla sunmaları gereken kapsamlı raporları incelemekte ve sonuç gözlemlerini dile getirmektedir. Komite, belirli bir raporu değerlendirirken ilgili hükümet delegasyonuna sorular yöneltebilmekte, devletleri kendi raporlarını yeniden değerlendirmeye ve sonuç gözlemlerini parlamentoda tartışmaya açabilmektedir. Komite yılda üç kez toplanmaktadır. Komitenin 18 üyesi Sözleşme'nin taraf devletlerince gösterilen adaylar arasından belirlenmektedir.

Çocuk Hakları Komitesi, devletlerin çocuklara yönelik şiddetle ilgili yükümlülükleri konusunda önemli bir rehberlik görevi yerine getirmiştir. Örneğin, Komite 8 sayılı Genel Görüşünde (2006) ve 2000-2001 yıllarında yayınlanan tavsiyelerinde, çocukların fiziksel ve zalimane/aşağılayıcı diğer cezalara karşı korunmaları konusunu ayrıntılarıyla ele almaktadır. Birçok ulusal mahkeme, çocuklara yönelik şiddet olaylarını ele alırken Sözleşme'ye ve Komite'nin Sözleşme'ye getirdiği yoruma atıfta bulunmaktadır.

Fiji'de Yargıtay çocukların korunma hakkını gözetiyor

"Çocukların, yetişkinlerinkinden aşağı kalmayan hakları vardır. Fiji Çocuk Haklarına dair Sözleşme'yi onaylamıştır. Anayasamız da her yurttaşın temel haklarını güvence altına almaktadır. Hükümetin, tüm bireylerin, toplumların ve grupların haklarına saygıyı öngören ilkelere bağlı kalması gerekir. Çocuk olmaları nedeniyle, çocukların özel korumaya ihtiyaçları vardır. Eğitim kurumlarımızın, öğrenciler için bir korku, kötü muamele ve insanlık onurlarının ayaklar altına alındığı yerler değil, barış ve yaratıcı gelişme yerleri olması gerekir." – Fiji Yargıtayı, 2002, okullarda ve ceza sisteminde fiziksel cezaların anayasaya aykırılığı konusunda Naushad Ali –Devlet davası.

Afrika insan hakları mekanizması, öğrencilerin "kamçılanmasını" kınadı

1999 yılı Haziran ayında Afrika İnsanların ve Halkların Hakları Komisyonu'na bir şikayet iletilti. Şikayet, 8 öğrencinin "kamu düzenini bozdukları" gerekçesiyle 25-40 kez kamçılanmaları şeklindeki bir cezayla ilgiliydi. Komisyon, verdiği kararda şöyle dedi: "Kişilerin, özellikle de bir ülkenin hükümetinin, yaptıkları işlerin karşılığı olarak başkalarına fiziksel şiddet uygulama hakları yoktur. Böyle bir hak, Devlet destekli işkencenin meşrulaştırılması anlamına gelir ve bu insan hakları anlaşmasının özüne aykırı düşer." Komisyon, bu uygulamaya izin veren yasal düzenlemenin İnsanların ve Halkların Hakları Anlaşması'nın 5. maddesine aykırı olduğuna karar verdi ve hükümetten bu yasayı kaldırmasını, kamçılama cezasını yasaklamasını ve mağdurlara tazminat ödemesini istedi.– Curtis Francis Doeble-Sudan davası 236/2000, 33. Olağan Oturum, Nijer, 2003, sayfa. 42.

Küresel taahhütler

Çocuklara yönelik şiddet konusu BM dünya konferanslarında ve BM Genel Kurulu özel oturumlarında da ele alınmıştır. Genel Kurul Özel Çocuk Oturumu (2002), yayınladığı sonuç belgesinde çocuklara yönelik şiddet konusuna geniş yer vermektedir (ilgili web sayfası: <www.unicef.org/specialsession/wffc/>). 2000 yılındaki Binyıl Zirvesi'nde benimsenen Bildirge ile 2005 Dünya Zirvesi Sonuç Belgesi de çocuklara yönelik şiddetin sona erdirilmesi ile ilgili anlaşmalar içermektedir (bakınız, <www.un.org/millenniumgoals/>).

Uzman kuruluşlar ve BM sisteminin diğer birimleri de çocuklara yönelik şiddet konusunda hukuksal bağlayıcılığı olmayan kararlar ve politikalar benimsemiştir.

Bunların arasında, Dünya Sağlık Örgütü (bakınız <www.who.int/en/>) ve UNICEF (bakınız <www.unicef.org/>) tarafından benimsenenler de yer almaktadır. Bileşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği İcra Kurulu da mülteci çocukların bakımına ve korunmasına ilişkin politikalar ve kılavuzlar geliştirmiştir (bakınız <www.unhcr.org/home.html>).

Çocukların, şiddetin her türünden korunmalarına yönelik uluslararası insan hakları belgeleri; ilgili uluslararası ceza, mülteci ve iş yasaları; ve gene çocuklara yönelik şiddetle ilgili bölgesel insan hakları belgeleri ve anlaşmaları için 78. sayfada başlayan Ekler A, B ve C'ye bakınız.

Uluslararası taahhüt ve eylemlerin güçlendirilmesinde parlamenterlerin rolü

Uluslararası belgelerin görüşülmesi ve benimsenmesi ile ilgili sorumluluk yürütme organına aittir. Ancak, bu süreçte parlamenterlerin de çok önemli rolleri vardır. Bir uluslararası belgenin onay veya imza yoluyla kabullenilmesi, genellikle parlamento girişimini gerektirir. Parlamenterler iç hukukun uluslararası yükümlülüklerle uygun olmasını sağlayabilirler.

Parlamenterler ayrıca çocukları şiddetten korumayı amaçlayan belgelerin uygulanmasında kaydedilen mesafeyi de izleyebilirler. Sürece bu şekilde dahil oluş, Devletin Sözleşme uyarınca vermesi gereken raporların, anlaşma organlarınca dile getirilen yorumların ve tavsiyelerin parlamentoda görüşülüp tartışılması yoluyla gerçekleşebilir. Parlamenterler, her beş yılda bir sağlanan ilerlemeyle ilgili raporları Çocuk Hakları Komitesi'ne ilemesi için hükümetlerini teşvik edebilirler ve komitenin sonuç gözlemleriyle ilgili ülkedeki takip çalışmalarını başlatabilirler.

Parlamenterler, çocuklara yönelik şiddet olgusunun çevresini saran suskunluğun aşılması için seslerini yükseltebilirler. Çocukların korunmasıyla ilgili birçok konu çok duyarlıdır ve birçok örnekle damgalanma, gizlilik, utanç veya yolsuzluk perdelerinin arkasına atılabilmektedir. Özellikle cinsellik ve din ile ilgili olduklarında bu konular tabu sayılmaktadır. Bu suskunluk, çocuk koruma alanındaki ilerlemeleri engellemektedir. İnsanları, varlığını kabul etmedikleri bir konuda harekete geçirmek olanaksızdır. Kamuoyunda çocuk koruma ile ilgili konuların gündeme getirilmesi ve bu alanda önderlik yapılması, çocuklara yönelik şiddetin ortadan kaldırılmasının önündeki başlıca engellerden birinin aşılmasını sağlayabilir.

PARLAMENTER GİRİŞİM İÇİN ÖNERİLER

Hükümete yöneltilecek sorular:

- Devlet, çocuklara yönelik şiddete karşı mücadeleyle ilgili uluslararası ve bölgesel bütün anlaşmaları onayladı mı?
- Bu anlaşmaların öngördüğü rapor süreçleri Devlet tarafından düzenli olarak gözetildi mi?
- Çocuk Haklarına dair Sözleşme ve bunun İhtiyari Protokolleri çerçevesinde Devletin sonraki raporlarının hangi tarihlerde verilmesi gerekiyor? Bu raporlarda BM Genel Sekreteri'nin Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırmasında dile getirilen tavsiyelerin ayrıntılı takibi öngörülüyor mu?
- Devletin Çocuk Hakları Komitesi'ne sunduğu son raporun ardından çocuklara yönelik şiddet konusundaki tavsiyelerle ve sonuç gözlemleriyle ilgili hangi girişimlerde bulunuldu?
- İnsan Hakları Konseyi'nin çocuk satışı, çocuk fuhuşu, çocuk pornografisi; kadınlara yönelik şiddet; işkence ve insan kaçakçılığı Özel Raportörleri ülkeyi ziyaret etti mi? Ettiyse, hazırladıkları raporlara hükümetin tepkisi ne oldu?

Parlamento içinde:

- Çocuk Hakları Komitesi'nin en son sonuç gözlemleri veya Sözleşme uyarınca devletin komiteye sunduğu son raporla ilgili bir tartışma başlatılması.
- Devletin raporunu Komite'ye sunmak üzere Cenevre'ye giden bakanlar ve üst düzey görevlilerden, ayrılmadan önce ve döndükten sonra parlamento/komisyon bilgi vermelerinin istenmesi.
- Ülkede mevcut çocuk koruma yasa ve politikalarıyla, bunlara ilişkin uluslararası insan hakları standartları arasındaki uyumu araştırmak üzere, parlamentoda bir komisyon oluşturulması.
- İnsan haklarıyla ilgili olarak parlamentoda herhangi bir komisyon veya bütün partilerin temsilcilerinin yer aldıkları bir grup yoksa, bunun oluşturulması için harekete geçilmesi.

Seçim bölgesinde:

- Yerel yönetim liderlerinin, çocukların insan haklarını ve yerel hizmetler ve kurumlarda çocukların şiddetten korunmaları için alınan önlemleri tartışmaya çağırılması.
- İnsan hakları standartlarına ilişkin bilgilerin yerel ölçekte nasıl yaygınlaştırılabileceğini belirlemek üzere yerel yönetim, toplum ve dinsel önderler, sivil toplum kuruluşları (STK) ve çocuklarla toplantı düzenlenmesi.
- Seçim bölgesinde çocuklara yönelik şiddetle ilgili konuların dile getirilmesi. Halkın seçilmiş temsilcileri ve kamuoyu önderleri olarak parlamenterlerin; çocuklara yönelik şiddetin, istismar ve sömürünün sona erdirilmesinde hem sorumlulukları vardır, hem de bu alanda ellerinde çeşitli fırsatlar bulunmaktadır.

Bölüm 3

Çocuklara yönelik şiddetin ortadan kaldırılmasında temel girişimler

“Hukuksal sorumluluk devlete ait olmakla birlikte, çocuklara yönelik şiddetin kınanması ve önlenmesinde, çocuk mağdurlarla ilgilenilmesinde toplumun bütün kesimlerinin ve bütün bireylerin de sorumluluğu vardır. Onlara yönelik şiddeti onaylayıp görmezden gelirse, hiçbirimiz çocukların gözünün içine bakamayız.”

– BM Çocuklara Yönelik Şiddet araştırması için Bağımsız Uzman raporu, Paragraf 91

E l kitabının bu bölümünde anlatılan temel girişimlerin her biri, parlamenterlerin çocuklara yönelik şiddetin ortadan kaldırılmasında somut ilerlemeler sağlama açısından sahip oldukları fırsatları yansıtmaktadır.

● TEMEL GİRİŞİM: **ULUSAL VE YEREL TAAHHÜT VE EYLEMLERİN GÜÇLENDİRİLMESİ**

“Halkın ve sivil toplumun temsilcileri olarak parlamenterler, halkın çıkarlarını dile getirme bakımından uygun bir konuma sahiptir. Parlamenterler halkla ve seçmen kitlesiyle yakın temasta olduklarından, karşılaştıkları sorunları ve gündemlerindeki meseleleri iyi bilirler. Ülkenin uluslararası ve ulusal hukuk çerçevesindeki yükümlülüklerini yerine getirmek üzere hazırlayacakları eylem planlarında yararlı bir rol oynayabilirler. Böylece, söz konusu planlar halkın ihtiyaçlarını ve duyarlılıklarını yeterince yansıtacak içerik taşıyabilir.”
– Parlamenter Uygulamalar Kılavuzu'ndan⁵

Çocuklara yönelik şiddetle ilgili ulusal stratejiler veya eylem planlarında aşağıdaki hususların hepsini ele alan bileşenler olmalıdır: Şiddetin bütün ortamlarda önlenmesi; mağdur çocukların bakımı ve rehabilitasyonu; duyarlılık ve kapasite geliştirme; araştırma ve veri toplama. Uygulama; yeterli insan kaynağı ve finans kaynaklarıyla desteklenmeli, belirlenen hedefler ve takvime göre sistematik biçimde değerlendirilmelidir. Bu süreçler de parlamenterlerin titiz denetimini gerektirir. Parlamentolar ayrıca, hükümetin, çocuklara yönelik şiddetin önlenmesi

ve bu olguya tepki gösterilmesi için alınan önlemlerde yeri olan farklı bölümleri ve birimleri arasında eşgüdüm sağlanmasında da önemli bir rol oynayabilir –yargı, maliye, sağlık ve eğitim– ve bu önlemlerin ulusal planlama süreçlerine dahil edilmesine katkıda bulunabilir.

Çocuk ombudsmanlıkları oluşturulması

Ülkeler, son on yıl içinde giderek yaygınlaşan biçimde çocuklara yönelik ulusal insan hakları kurumları oluşturmuştur. Bu tür bağımsız gözlem merkezleri, dünyanın her bölgesinde çocuk ombudsmanlıkları, çocuk hakları komiserleri ve çocuk hakları odak kişileri olarak ulusal insan hakları kurumlarında veya dairelerinde örgütlenmiştir. Bu yaklaşım Avrupa'da yaygın biçimde benimsenmiş, sonuçta 1997 yılında Avrupa Çocuk Ombudsmanları Ağı oluşturulmuştur (bakınız <www.ombudsnet.org>).

Bu kurumlardan birçoğunun görevi, çocuklar veya başkaları tarafından bildirilen, çocuk haklarına ilişkin şikayetleri kabul etmek ve araştırmaktır. Gene bu kuruluşların çoğu, çocuklara yönelik fiziksel cezalara ve diğer şiddet hareketlerine karşı tanıtım-savunu ve yasal reform çabalarında yer almıştır. Genel olarak yasal düzenlemelerle oluşturulan bu kurumlar, bulgularını parlamentoya iletmektedir.

Kurumlar, her zaman ve her durumda, BM Genel Kurulu'nun ulusal insan hakları kurumları için öngördüğü Paris İlkeleri çerçevesinde ulusal kurumlar için geçerli ilkelere uygun olarak oluşturulmalıdır. (6)

Mauritius'da çocuk ombudsmanı parlamenterlerle birlikte çalışıyor

Mauritius'da 2003 yılında oluşturulan Çocuk Ombudsmanlığı, parlamenterlerle yakın mesai içinde, çocuklara karşı şiddetin önlenmesinde güçlü bir tanıtım-savunu görevi görmektedir. Bu makamın parlamentoya sunduğu yıllık raporlar sayesinde çocuklara yönelik şiddet ve diğer çocuk hakları ihlalleri konusunda duyarlılık artmış, parlamenterler bu konuları meclis soruları, girişimleri ve tartışmalarında gündeme getirme imkanı bulmuştur. Ombudsmanlık çocukların ticari amaçlı cinsel istismardan ve kaçakçılıktan korunmasına yönelik daha güçlü yasal düzenlemeler yapılmasını savunmuş, Eğitim Bakanlığı ile okullardaki fiziksel cezaların kaldırılması yolunda görüşmeler yapmıştır. Ombudsmanlık 2004 yılı Kasım ayında çocuklara yönelik şiddetin önlenmesi için bir ulusal kampanya başlatmış, ulusal meclis üyelerini de bu kampanyaya katmış, başbakanın, bakanlardan ve muhalefet liderlerinden bu konuda ellerinden geleni yapacaklarına ilişkin taahhüt almıştır. Ombudsmanlığın raporları için şu web sayfasına bakılabilir: <<http://oco.gov.mu>>.

PARLAMENTER GİRİŞİM İÇİN ÖNERİLER

Hükümete yöneltilecek sorular:

- Çocuklara yönelik şiddet konusunda önlem alan ve müdahalelerde bulunan hükümet birimleri hangileri?
- Çocuklara yönelik şiddetle ilgili herhangi bir ulusal strateji, politika veya eylem planı var mı?
- Çocuklara yönelik şiddet konusunun ele alınması ve buna müdahalelerde bulunulması için ilgili birimlere ayrılan bütçe ne kadar?
- Her tür şiddetten korunma hakkı dahil çocukların haklarını koruyup geliştirmek üzere yasal statüye sahip bağımsız bir insan hakları kurumunun oluşturulması düşünülüyor mu? Veya
- Mevcut insan hakları kurumlarının görev alanı ve yetkileri gözden geçirilerek, çocukların her tür şiddetten korunma hakkının geliştirilip güvence altına alınması öngörülüyor mu?

Parlamento içinde:

- Çocuklara yönelik şiddet konusunda eşgüdümlü bir eylem planının; rapor, şikayet ve yargı süreçlerinin geliştirilmesine yönelik olarak ilgili bakanlıklar ve resmi birimlerle bir yuvarlak masa toplantısı düzenlenmesi.
- Çocuklara yönelik şiddet olgusuyla ilgilenen STK'larla, bu şiddetin ortadan kaldırılmasına yönelik ulusal planlama önerileri konusunda görüşülmesi.
- İlgili parlamento komisyonlarının, çocuklara yönelik şiddetle ilgili hükümet stratejisini inceleyip değerlendirmeye özendirmesi.
- Başka ülkelerden kendi rollerini açıklamak üzere çocuk ombudsmanları davet edilmesi veya parlamenterlerin bu kişilerin dairelerini ziyaret etmeleri.

Seçim bölgesinde:

- Yerel yönetimin, çocuklara yönelik şiddetle ilgili bir strateji veya eylem planı geliştirip geliştirmediğinin araştırılması.
- Çevredeki çocukların, örneğin çocuk ombudsmanlığı veya buna benzer bağımsız bir insan hakları kurumuna ne ölçüde ulaşabildiklerinin araştırılması.

● TEMEL GİRİŞİM: ÇOCUKLARA YÖNELİK HER TÜR ŞİDDETİN YASAKLANMASI, HESAP VEREBİLİRLİĞİN SAĞLANMASI VE DOKUNULMAZLIKLARIN KALDIRILMASI

Devletlerin insan hakları alanındaki net yükümlülüklerinin ortaya koyduğu gibi, çocuklara yönelik şiddetin her türü, hangi ortamda olursa olsun yasaklanmalıdır. Buna, fiziksel cezanın her biçimi; erken ve zorla evlendirme, genital mutilasyon/kesme, "namus cinayetleri gibi zararlı geleneksel uygulamalar", cinsel şiddet, insanlık dışı, zalimane ve aşağılayıcı ceza veya davranışlar dahildir. BM Genel Sekreteri'nin Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırma Raporu ayrıca 18 yaşından küçük çocukların işledikleri suçlarda idam ve tahliye imkanı olmayan müebbet hapis cezalarının kaldırılmasını öngörmektedir.

Çeşitli biçimleriyle çocuklara yönelik şiddetin sürmesinin bir nedeni de, bu tür uygulamaların yasallık taşıması ve toplumca kabul görmesidir. Çocukları koruyan yasalar çoğu kez belirli ortamlar için geçerli sayılmakta veya şiddetin failerinden yalnızca belirli bir kesimi hedef almaktadır. Örneğin, kimi ülkelerde çocukların cinsel istismarı ile ilgili yasalar, erkeklerin kız çocuklara karşı şiddetini kapsamakta, ancak erkek çocuklara yönelik şiddeti dışarıda bırakmakta veya cinsel şiddet aynı ailenin üyelerinden gelirse, bu tür fiiller için uygulanmamaktadır. Birçok ülke hala zararlı geleneksel uygulamalar, erken yaşta evlenme ve evlilik içi tecavüze karşı yasal korumalardan yoksundur.

Başka yasal düzenlemeler veya böyle düzenlemelerin olmayışı, çocuklara yönelik şiddet üzerinde dolaylı yoldan etkili olabilmektedir. Örneğin alkollü içkilerin bulunabilirliği, aile planlama hizmetlerine erişim hakkı, zihinsel sağlık ve madde bağımlılığı tedavi hizmetlerine ilişkin yasal düzenlemeler ve politikalar bu kapsama girmektedir. Bunun gibi, eğitim, çocuk bakımı, annelik izni, işsizlik ve sosyal güvenlik gibi alanlardaki yasal düzenlemelerin ve politikaların yetersizliği yüzünden çocuklar ekonomik ve sosyal güvenlik ağlarının dışına düşebilirler. Böylece aile üzerindeki stres ve ailenin yalıtılmışlığı arttıkça, çocuklara yönelik şiddet de daha yaygın hale gelebilir.

Çocukların şiddete dayalı cezalandırılmasının yasaklanması

Çocuklara yönelik kasıtlı fiziksel şiddetin en yaygın biçimi fiziksel ceza uygulamasıdır. Bütün ülkelerde fiziksel saldırı suç sayılmaktadır; ancak, bu yasalar çocuklara yetişkinlerle aynı korumayı sağlamamaktadır.

Çocuk Hakları Komitesi bedensel veya fiziksel cezayı şöyle tanımlamaktadır: "...fiziksel güce başvuru ve ne kadar hafif olursa olsun diğer tarafa acı veya rahatsızlık verme amacını taşıyan ceza." Bu tür cezaların çoğunda, çocuğa elle veya bir araç – kamçı, sopa, kemer, ayakkabı, tahta kaşık vb. – kullanılarak darbe

vurulur. Ancak, aynı başlık altında başka cezalandırma biçimlerinden de söz edilebilir: Tekmeleme, çocuğu tutup sarsma veya fırlatma, çimdikleme, ısırma, saç veya kulak çekme, çocukları rahatsızlık verecek pozisyonlarda durmaya zorlama, yakma, zorla bir şey yutturma (örneğin sabun veya baharat yutturma) gibi. Komiteye göre fiziksel cezanın her biçimi aşağılayıcıdır.” (Çocuk Hakları Komitesi, Genel Görüş No. 8, Paragraf 11).

Şiddete dayalı cezalandırmanın geleneksel savunularında; ana babalara ve diğerlerine, çocuklara 'makul ceza' veya 'yasalar çerçevesinde ıslah' hakkı tanınmaktadır. Kimi ülkelerde bu tür gerekçeler ve savunular, yasalarda da yer almaktadır. Diğerlerinde ise yasalar bu konuda sessiz kalırken fiziksel ceza kabul görmekte, yalnızca yaralanmayla sonuçlanan ağır saldırılar kovuşturulmaktadır. Çocuklara yönelik her tür şiddetin yasaklanması, bu tür savunuların veya gerekçelendirmelerin geçersiz sayılmasını gerektirir.

Okullarda ve kurumlarda fiziksel cezanın yasaklanması yönündeki eğilimler giderek güç kazanmaktadır. Mahkeme kararıyla çocukların kamçılanmasına veya dövülmesine izin veren çok az ülke kalmıştır.

Ne var ki, 2007 yılı Ocak ayı itibarıyla, aile içi dahil olmak üzere çocuklara yönelik şiddetin her biçimini, her ortam için yasaklayan ülke sayısı henüz 20'nin altındadır. Başka 20 kadar ülke de aynı yasaklamayı yakın gelecekte yürürlüğe koyma yolundadır.

Parlamento Asamblesi Avrupa'da 'fiziksel cezadan arınmış bölge' oluşturma çabasında

Konsey üyesi 46 ülkenin parlamenterlerinden oluşan Avrupa Konseyi Parlamento Asamblesi, 2004 yılında Avrupa'nın çocuklara yönelik fiziksel cezadan arındırılması çağrısında bulunan bir tavsiye kararını benimsemiştir. "Asamble, çocuklara yönelik herhangi bir fiziksel cezanın insanlık onuruna ve fiziksel dokunulmazlık hakkına yönelik bir ihlal olduğu görüşündedir. Bu tür cezaların kimi üye devletlerde hala yasal olması, çocukların yetişkinlerle eşit korunma temel haklarının ihlalidir. Bir insana vurulması Avrupa toplumunda yasaktır ve çocuk da bir insandır. Çocuklara fiziksel ceza uygulanmasının toplumsal ve hukuksal olarak kabulüne son verilmelidir.. Dolayısıyla Asamble, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesini çocuklara yönelik fiziksel cezaların tümüyle ortadan kaldırılması için tüm üye devletlerde eşgüdümlü ve kararlı bir kampanya başlatmaya çağırır. Asamble, Avrupa Konseyi'nin idam cezasını kaldırmada sergilediği başarıyı kaydederek, şimdi de Avrupa'yı çocuklar için fiziksel cezadan arınmış bir bölge haline getirmeye davet eder.”
– Tavsiye kararı 1666, Asamble tarafından 23 Haziran 2004 yılında (21. oturum) benimsenen "Çocuklara Yönelik Fiziksel Cezaların Tüm Avrupa'da Yasaklanması."

Dokunulmazlığa son

Çocuklara yönelik şiddet olaylarının failleri dokunulmazlıktan hala yararlanmaktadır. Bunun başlıca nedeni de bu tür olayların araştırılmaması ve bildirilmemesidir. Kimi durumlarda çocuklar bunun getirebileceği olumsuzluklardan korktukları için şiddet olaylarını bildirmemektedir. Korkulan, bu olayların faillerinin misillemede bulunması, böylece durumun kendileri açısından daha da kötüleşmesidir. Bu tür dokunulmazlıkların sona erdirilmesi yönünde bir adım olarak hükümetler, çocuklara duyarlı kimi süreçler geliştirmek durumundadır.

Araştırma yapılırken, şiddet mağduru çocuklar çok sayıda görüşmeye ve incelemeye alınmamalıdır. Mahkeme süreçlerinde, çocukların özel yaşamına saygı gösterilmeli, bu süreçler fazla uzatılmamalıdır. Mahkeme süreçlerinin yaratacağı stres, örneğin kanıtlar videoya alınarak, mahkeme salonlarında ekran kurularak, tanık hazırlama programlarıyla ve çocuk dostu hukuk yardımlarıyla hafifletilebilir⁽⁷⁾.

Şiddetin failleri ana baba veya diğer aile üyeleri ise, resmi müdahale ve kovuşturma ile ilgili kararlar, çocuğun yüksek yararı gözetilerek alınmalıdır. Fail bir başka çocuksa, durumdan etkilenen çocuk korunurken, verilecek tepki rehabilitasyon odaklı olmalıdır.

Hükümetler halen cezalandırılmış olan şiddet faillerinin durumlarını yeniden değerlendirmeye özendirilmelidir. Bu değerlendirme sonucunda verilen cezanın veya ıslah önlemlerinin suçun tekrarını önleyici mahiyette olup olmadığı belirlenmeli, buradan hareketle gelecekteki ceza ve önlemlere ilişkin sonuçlar çıkarılmalıdır.

PARLAMENTER GİRİŞİM İÇİN ÖNERİLER

Hükümete yontilecek sorular:

- Yasal düzenlemeler, çocuklara yönelik şiddetin, fiziksel ceza, zararlı geleneksel uygulamalar ve cinsel şiddet dahil her biçiminin yasaklanmasını sağlayacak biçimde yeniden gözden geçirildi mi? (Parlamenterler belirli yasal düzenlemeler için 27. sayfadaki listeye başvurabilir).

Parlamento içinde:

- Çocuklara yönelik şiddetin bütün biçimlerinin yasaklanması için gerekli reformların gerçekleştirilebilmesini öngören yasaların parlamento bünyesinde değerlendirilmesi.
- Özel yasa tasarılarıyla gerekli yasa reformlarına öncülük edilmesi.
- Parlamenterlerce, şiddetin her biçimini yasaklamış ülkelere geziler düzenlenmesi veya parlamentoya bilgi sunmaları için uzmanların davet edilmesi.

Seçim bölgesinde:

- Çocuk mağdurlar ve tanıklar için yeterli koruma sağlanıp sağlanmadığını görmek için mahkemelerde çocuklara yönelik şiddet olaylarıyla ilgili duruşmaların izlenmesi ve yerel ölçekteki örnek uygulamalar hakkında bilgi toplanması.
- Yerel okullar, kurumlar ve alternatif bakımdaki disiplin yaptırımları konusunda araştırma yapılması; fiziksel ceza ve diğer aşağılayıcı/zalimane cezalar yasaklanmış mı ve yasaklar uygulanıyor mu?
- Çocukların korunmasıyla ilgili yasal çerçevenin yeterli olup olmadığının yerel çocuk koruma hizmetlerinden öğrenilmesi.

**ÇOCUKLARIN ŞİDDETİN HER BİÇİMİNDEN
KORUNMALARINA YÖNELİK BİR YASAL ÇERÇEVE**

Aşağıda, çocukları şiddetten korumaya yönelik yasal düzenlemelerin bir listesi yer almaktadır. Parlamenterler kendi ülkeleri için bir denetim listesi oluşturmada ve hangi alanlarda yasal reforma gerek duyulduğunu belirlemede bu listeden yararlanabilirler. Bu listenin tam kapsamlı olmadığı ve hangi ülke söz konusuysa orada çocuklara yönelik her tür şiddeti kapsamı için güncellenmesi gerektiği unutulmamalıdır.

- ✓ Hangi koşullar altında olursa olsun çocuklara yönelik işkencenin, diğer bütün zalimane, insanlık dışı ve aşağılayıcı ceza ve uygulamaların yasaklanması.

- ✓ 18 yaşından küçükken suça itilmiş olanlar için idam cezasının, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının, fiziksel ceza dahil diğer zalimane, insanlık dışı veya aşağılayıcı hüküm ve cezaların yasaklanması.
- ✓ Nerede olurlarsa olsunlar ve fail kim olursa olsun fiili tecavüzle ilgili ceza yasası hükümlerinin çocuklar için de eşit biçimde uygulanması.
- ✓ Çocuklara yönelik şiddetin, örneğin “disiplin” veya “denetim” gibi gerekçelerle mazur gösterilmesine son verilmesi (örneğin, yasalardan ve örf-adet hukukundan, “makul ölçüler içinde dövme” veya “yasalar çerçevesinde” veya “ılımlı” ıslah gibi esnekliklerin çıkartılması).
- ✓ Çocuklara yönelik fiziksel cezaların; diğer zalimane, insanlık dışı veya aşağılayıcı ceza ve uygulamaların açık biçimde yasaklanması (ceza yasasında ve/veya medeni kanunda, çocuk veya aile hukukunda, özel alanlara ve okullara ilişkin yasal düzenlemelerde ve yönetmeliklerde, ceza sistemlerinde ve çocuklara kurumsal ve alternatif bakım sağlayan hizmetlerin tümünde).
- ✓ Çocuklara yönelik kasıtlı ihmalin ve ihmalkar davranışın yasaklanması.
- ✓ Çocukların buldukları alternatif bakıma yönelik olanlar dahil bütün kurumların kayıt altına alınmasının, yönetmeliklere bağlanmasının, düzenli ve bağımsız biçimde izlenip denetlenmesinin yasal zorunluluk haline getirilmesi ve müfettişlere çocukları doğrudan dinleme görevinin resmen verilmesi.
- ✓ Okullarda, diğer kurumlarda ve alternatif bakım hizmetlerinde meydana gelen her tür şiddet olayının kayda geçirilip, merkeze rapor edilmesinin resmen istenmesi.
- ✓ Çocuklara yönelik şiddeti ihbar eden kişilerin korunması.
- ✓ İlgili bütün koşulların değerlendirilmesi, çocukların görüşlerini dile getirme ve bu görüşlerin ciddiye alınması haklarına saygı dahil olmak üzere, bakım veya tedavi veya cezai amaçlarla kurumlara yerleştirilen çocukların durumunun sürekli olarak izlenmesi.
- ✓ Belirli meslek gruplarına mensup olanlardan, çocuklara yönelik şiddet olaylarını, bu alanda soruşturma yetkisi olan kurumlara bildirmelerinin talep edilmesi.

- ✓ Şiddetin rol oynamış olabileceği çocuk ölümleri veya ciddi yaralanma gibi durumların kamu tarafından ve bağımsız biçimde soruşturulması.
- ✓ Cinsiyete veya cinsel tercihe göre herhangi bir ayrım gözetmeden cinsel ilişkiye rıza için yasal bir yaş belirlenmesi (belirlenen bu yaşın altındaki çocukların zorla veya sömürücü mahiyet taşımayan cinsel etkinlikler nedeniyle cezalandırılmalarının önlenmesi açısından).
- ✓ Cinsel istismar ve tacizin her biçiminin yasaklanması.
- ✓ Yasal evlenme yaşının 18 olarak belirlenmesi ve bu yaşın altında evliliğin yaptırılmasının, teklif edilmesinin, zorlanmasının ve yürütülmesinin yasaklanması.
- ✓ Evlilik içi ırza tecavüz ve diğer her tür aile içi şiddetin yasaklanması.
- ✓ Aşağıda belirtilenlerin ceza yasasında kesin olarak yasaklanması: Her tür çocuk köleliği; 18 yaşından küçük çocukların kaçırılması ve alınıp satılması; çocukların borç karşılığı, zorla veya angarya tarzı çalıştırılması; 18 yaşından küçük çocukların yasa dışı etkinlikler için kullanılması, bu işler için temin veya teklif edilmesi (örneğin uyuşturucu üretimi ve kaçakçılığında); cinsel etkinlikler için sunulma, internet veya diğer araçlarla temin etme dahil 18 yaşından küçük çocuklara yönelik cinsel istismarın her biçimi; çocukların fuhuş veya pornografik amaçlara yönelik temini veya teklifi; çocuk pornografisi içeren materyallerin bulundurulması, üretilmesi, dağıtılması, ithalatı/ihracatı, teklif edilmesi ve satışa sunulması.
- ✓ Kadınlarda genital mutilasyonu/kesmeyi ve belirlenen buna benzer diğer zararlı uygulamaları yasaklayan ceza yasası hükümleri getirilmesi ve ceza yasasında yeterince kapsamadığı durumlarda çocukların bu tür törenlerde kullanılmasının yasaklanması.
- ✓ İş yasalarında işe kabulde asgari yaşla ilgili düzenlemeler getirilmesi ve tehlikeli işlerin veya çocuğun eğitimine, sağlık ve gelişimine zarar verebilecek işlerde çocuk çalıştırılmasının yasaklanması; bu koşullarda çocuk istihdam edenler veya istihdam edilmeleri için çocuk temin edenler hakkında cezai işlem yapılmasını sağlayacak yasal düzenlemeler getirilmesi.

- ✓ Her durumda, aşağıdakilerin sağlanması:
 - Çocukların ve onları temsil eden kişilerin, uygun şikayet mekanizmaları ve gerektiğinde yargı organlarına doğrudan erişim dahil olmak üzere, şiddetin bütün bu biçimlerine karşı açık, yaygın bilinen ve ulaşılabilir yollara sahip olmaları.
 - Şiddetle ilgili bir şikayette veya bunun kovuşturulmasında, ana baba izninin zorunlu olmaması.
 - Şiddetin herhangi bir biçiminden mağdur olan çocuklar için gerekli düzeltici önlemler ve tazminat.
 - Hangi türü olursa olsun şiddet mağduru çocukların böyle bir olayda yer aldıkları için suçlanmaması.
 - Çocuklara yönelik şiddet eylemlerinin faileri için uygun ve fiilleriyle orantılı cezalar getirilmesi.
 - Çocuklara yönelik şiddet fiillerini başka yargı alanlarında gerçekleştiren veya bu amaçla seyahat eden kişilerin cezalandırılabilmesi için, belirli bir ülkenin uyruğundaki kişilerin başka ülkelerde de kovuşturulmalarını sağlayacak yasal düzenlemeler.
 - Yargı süreçleri dahil, çocukların korunmasına yönelik süreçlerde mağdur durumdaki çocukların yüksek yararının gözetilmesini sağlayacak yasal düzenlemelerin ve çocuğa duyarlı usullerin benimsenmesi; çocukların bu süreçlerde bir kez daha mağdur duruma düşmemelerinin sağlanması; çocukların yüksek yararına ilişkin değerlendirmeler yapılırken çocuğun kendi görüşlerinin birinci derecede dikkate alınması.
 - Yargı süreci dahil olmak üzere çocuk korumayla ilgili bütün süreçlerde çocukların kendi görüşlerini dile getirebilme ve bu görüşlere gerekli ağırlığın verilmesi hakkının yasalarda öngörülmesi.
 - Savunma tarafının haklarına gerekli saygı gösterilmek kaydıyla, hukuktaki kanıt zorunluluklarının, çocuklara karşı işlenen suçların kovuşturulması önünde ciddi engel oluşturulmasının sağlanması.
 - Soruşturma ve yargı süreçlerinin, Çocuk Mağdurlar ve Suç Tanıklarının Söz Konusu Olduğu Durumlarda Yargı için BM Kılavuzları dahil olmak üzere ilgili uluslararası standartlara uygun cereyan etmesi.
 - Şiddet mağduru çocuklarla çalışan kişiler için, özellikle hukuk ve psikoloji alanlarında olmak üzere yeterli eğitim sağlanması.
 - Davaların tamamlanmasında ve şiddet mağduru çocuklara tazminat kararlarının icrasında gereksiz gecikmelere meydan verilmemesi.

● TEMEL GİRİŞİM: ÖNLEMENE ÖNCELİK TANINMASI

Devletler, çocuklara yönelik şiddete tepki göstermenin ötesinde, şiddet ortaya çıkmadan önce bunu önlemekle de yükümlüdürler. Önlemeye gerekli önemin verilmesinin doğru olduğunu gösteren toplumsal ve ekonomik savlar da vardır. Hangi ülkede olursa olsun çocuklara yönelik şiddet, ulusal kalkınma hedefleri doğrultusundaki ilerlemeyi engeller ve yavaşlatır; buna karşılık Binyıl Kalkınma Hedeflerinin gerçekleşmesi yolunda ilerleme çocuklara yönelik şiddetin önlenmesine yardımcı olur.

Çocuklara yönelik şiddetin önlenmesi, şiddetle ilgili risk etmenlerine dikkatle eğilmeyi gerektirir. Şiddete maruz kalma riski özellikle fazla olan çocuk grupları arasında; engelli çocuklar, kimsesiz kalanlar (özellikle ana ve/veya babasını AIDS yüzünden yitirmiş olan milyonlarca çocuk), yerli halklara veya diğer marjinal gruplara mensup çocuklar, sokaklarda yaşayan ve/veya çalışanlar, kurumlarda ve cezaevlerinde bulunanlar, göçmen çocuklar ve kendi ülkelerinde yerlerinden olanlar yer almaktadır. Bu arada, kız çocuklar belirli ortamlarda, erkekler ise başka ortamlarda şiddete daha açık durumdadırlar.

Şiddetle ilgili risk etmenlerinin belirlenmesi kadar, çocukları şiddetten koruyabilecek pozitif etmenlerin belirlenmesi de önemlidir. Çocuklar çoğu kez şiddet karşısında şaşkıncı bir esneklik gösterirler. Çocuklarla ana babalar arasında güçlü bağların oluşması ve şiddetten veya aşığılayıcı davranışlardan arınmış istikrarlı aile ortamlarında çocuğa şefkat gösterilmesi, koruma açısından son derece güçlü kaynaklardır.

Şiddetin önlenmesi, hükümetlerin uzun vadeli yatırım ve planlama yapmalarını gerektirir. Parlamentolar ve parlamenterler açısından; hükümetleri koruyucu önlemleri ciddiye almaya ve kanıtlara dayalı program ve politikalara yönlendirme, başarılması gereken önemli bir görevdir.

-
-

PARLAMENTER GİRİŞİM İÇİN ÖNERİLER

Hükümete yöneltilecek sorular:

- Çocuklara yönelik şiddetin önlenmesini amaçlayan bütüncül bir program var mı veya hazırlanıyor mu?
- Ülke Binyıl Kalkınma Hedeflerini gerçekleştiriyor mu ve/veya hükümet bu hedeflere ulaşılmasına yardım ve destek sağlıyor mu?
- Ülkede çocuklara yönelik şiddetin tahmini ekonomik maliyeti ne? Eğer bu maliyet bilinmiyorsa hükümet bu konuda bir araştırma yaptıracak mı?
- Hükümet çeşitli birimleriyle çocuklara yönelik şiddetin önlenmesi konusuna ne kadar ödenek ayırıyor?
- Çeşitli hükümet birimleri çocuklara yönelik şiddeti önlemek amacıyla ne tür önlemler geliştiriyor?

Parlamento içinde:

- Çocuk yoksulluğunun azaltılması alanındaki hedefler ve bundan sorumlu bakanlıkların/birimlerin izlenmesi amacıyla yıllık tartışmalar düzenlenmesi.

Seçim bölgesinde:

- Yerel yönetim birimlerinden (sağlık, eğitim, sosyal güvenlik, çevre ve güvenlik teşkilatı gibi alanlarda) çocuklara yönelik şiddeti önlemek için ne tür önlemler aldıklarının sorulması, örnek uygulamaların derlenmesi.
- Yerel medyanın ve okulların, çocuklara yönelik şiddetin önlenmesine yönelik görüşlerin dile getirileceği çocuklar arası yarışmalar düzenlemeye özendirilmesi.
- Çocuklara yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin yolların tartışılacağı, çocukların da katıldıkları halka açık toplantılar düzenlenmesi.
- Çocukların korunmasıyla ilgili yasal çerçevenin yeterli olup olmadığının yerel çocuk koruma hizmetlerinden öğrenilmesi.

● **TEMEL GİRİŞİM: ŞİDDETİ DIŞLAYAN DEĞERLERİN YAYGINLAŞTIRILMASI VE BİLİNÇ/DUYARLILIK GELİŞTİRME; ÇOCUKLARLA BİRLİKTE VE ÇOCUKLAR İÇİN ÇALIŞANLARIN KAPASİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ**

“Eğer çocukların çevresindeki yetişkinler, çocukların ana babaları ve diğer aile üyeleri, öğretmenler ve çocuklara bakan kişiler Sözleşme'nin getirdiklerini anlamazlarsa ve hepsinin ötesinde Sözleşme'nin yetişkinlerle eşit statüde kişiler oldukları şeklindeki vurgusunu benimsemezlerse, Sözleşme'de yer alan hakların pek çok çocuk açısından gerçekleşmesi mümkün olmayacaktır.”

– Çocuk Hakları Komitesi, Çocuk Haklarına dair Sözleşme'nin uygulanmasına yönelik genel önlemlerle ilgili Genel Görüş No. 5, Paragraf 66.

Toplumun çocukların maruz kaldıkları gündelik şiddeti kabullenmesi, bu şiddetin sürüp gitmesinde önemli bir etmendir. Çocuklar için ve çocuklarla birlikte, evlerde, okullarda, diğer kurumlarda ve toplumda pozitif ve şiddetten arınmış ortamlar oluşturulmalı, buna halkın eğitimi, tanıtım-savunu kampanyaları, öğretmenlerin ve diğer kamu görevlilerinin eğitilmesi gibi çalışmalar eşlik etmelidir.

Çeşitli kademelerdeki yönetim birimleri kamuoyunu ve ana babaları genel olarak çocuk hakları, özel olarak da aile içinde çocuklarla pozitif ve şiddet içermeyen ilişkiler sürdürülmesi konusunda eğitmeye yönelik programlar ve kampanyalar geliştirmeli, bu tür kampanyaları desteklemelidir. Bu tür çalışmalarda medya da önemli bir rol oynayabilir.

Benzer biçimde, öğretmenlerin, çocuklar için ve çocuklarla birlikte çalışan diğer kamu görevlilerinin baştaki ve hizmet içi eğitimlerinde şiddet içermeyen mesajlar yer almalı ve uyuşmazlıkların şiddet içermeyen yollardan çözümü öne çıkarılmalıdır. Bakım altındaki ve yargı sistemi kurumlarında yer alan çocukların şiddete özel olarak açık oldukları düşünüldüğünde, polis, avukatların, yargıçların ve bu tür sistemlerde çocuklarla temas eden diğerlerinin eğitimine özel önem verilmelidir.

Çocuk Haklarına dair Sözleşme'nin 42. maddesi Devletlere, “uygun ve aktif yollardan” Sözleşme ilkelerini ve hükümlerini “hem çocuklara hem de yetişkinlere” tanıtmaya yükümlülüğünü getirmektedir. Çocuk Hakları Komitesi,

Sözleşme'de yer alan ilkelerin ve hükümlerin nüfusun her kesimine yaygınlaştırılmasının önemini vurgulamakta, Sözleşme'nin okul müfredatına, çocuklar için ve çocuklarla birlikte çalışan bütün kesimlerin eğitimine dahil edilmesini önermektedir.

Parlamentolar, eğitim programlarının, müfredatın, ailelere yönelik desteğin geliştirilmesi konusunda hükümetlere sorular yöneltebilirler; çeşitli tartışmalar, konuşmalar ve medya aracılığıyla kamuoyuna bu konularda öncülük edebilirler.

PARLAMENTO GİRİŞİM İÇİN ÖNERİLER

Hükümete yöneltilen sorular:

- Çocuklarla birlikte ve çocuklar için çalışan bütün kesimlerin eğitim programları gözden geçirilerek çocuk haklarının bu eğitimlerde yer alması, şiddet içermeyen değerler ve uyuşmazlıkların şiddet içermeyen şekillerde çözüme bağlanması gibi noktaları içermesi sağlandı mı?
- Çocuk Haklarına dair Sözleşme ile ilgili bilgilerin, yetişkinlere ve çocuklara yaygınlaştırılmasına ilişkin kapsamlı bir strateji geliştirildi mi?
- Hükümet, çocuklara yönelik şiddet, bunun etkileri ve ortadan kaldırılması ile ilgili bilinç ve duyarlılık geliştirmeye yönelik kampanyaları yaygınlaştıracak veya bu kampanyaları destekleyecek mi?

Parlamento içinde:

- Çocuk haklarının müfredata ve çocuklarla birlikte ve çocuklar için çalışanların eğitim programlarına ne ölçüde dahil edildiği ile ilgili bir değerlendirme/tartışma/meclis araştırması başlatılması.
- Medyanın çocuklara yönelik şiddetin etkileri konusunda duyarlılık geliştirme çabalarına katkısı, bu tür olayları haber yapma ve medya şiddetinin çocuklar üzerindeki etkileri konusunda meclis araştırması başlatılması.
- Çocuklara yönelik şiddet konusuyla ilgilenen STK'lar ve insan hakları kuruluşlarıyla toplantılar yapılarak, bu kuruluşların değişen toplumsal normlar ve şiddetten arınmış değerlerin yaygınlaştırılması konusundaki görüşlerinin alınması.
- Toplumsal cinsiyet kalıpları ve bunların çocuklara yönelik şiddete karşı çıkışı ilgisi konusunda değerlendirme/tartışma başlatılması.

Seçim bölgesinde:

- Yerel okullarda çocukların haklarını ne ölçüde bildiklerine ilişkin araştırmalar yapılması.
- Çocuklara yönelik şiddet içermeyen davranışların yaygınlaştırılmasına nasıl katkıda bulunabileceklerini görüşmek üzere yerel medya temsilcilerinin toplantıyla çağırılması.

● **TEMEL GİRİŞİM: İYİLEŞTİRME VE TOPLUMLA YENİDEN BÜTÜNLEŞME HİZMETLERİ SAĞLANMASI**

Şiddetin herhangi bir biçimine maruz kalan bütün çocuklar, fiziksel ve psikolojik anlamda düzelmelerini ve toplumla yeniden bütünleşmelerini sağlayacak önlemlerden yararlanma hakkına sahiptir. Rehabilitasyon ve yeniden bütünleştirmeye yönelik hizmetler aynı zamanda şiddet mağduru çocukların bu mağduriyetlerinin sürekli hale gelmesinin önlenmesine de yardımcı olabilir. Çocuklara yönelik şiddetin sağlıkla ilgili ve toplumsal sonuçları hem ciddidir, hem de gerek kişiler gerekse toplumun bütünü açısından büyük bir maliyete yol açar. Bu sonuçların asgariye indirilmesi ise çeşitli tedavi ve destek hizmetlerini gerektirir.

Şiddet mağduru çocukların tedavi açısından çeşitli ihtiyaçları vardır. Cinsel şiddet mağduru çocuklar söz konusu olduğunda, örneğin HIV/AIDS dahil cinsel ilişki yoluyla bulaşan hastalıklardan koruyucu önlemler de buna dahildir. Sağlık görevlilerinin, çocuğun fiziksel sağlığına öncelik vermeleri, mağdur çocukları psikososyal destek, çocuk esenliği ve koruma hizmetlerine yönlendirmeleri gibi bir yükümlülükleri vardır. Sağlık görevlileri uygulanan şiddeti teşhis edebilecek ve bu tür olayları gerekli yerlere bildirebilecek şekilde eğitilmelidir. Sağlık sektörü dışında teşhis edilen şiddet olaylarının ise gerekli değerlendirme ve bakım için sağlık görevlilerine yönlendirilmesi gerekir.

Daha fazla ayrıntı için, şiddetin gerçekleştiği çeşitli ortamlarda mağdur çocukların bakımı ve desteklenmesi ile ilgili Bölüm 4 ara başlıklarına bakılabilir.

PARLAMENTER GİRİŞİM İÇİN ÖNERİLER

Hükümete yöneltilecek sorular:

- Rehabilitasyonlarını ve toplumla yeniden bütünleşmelerini sağlama bakımından şiddet mağduru çocuklar için ne tür yardımlar sağlanıyor?
- Çocukların mevcut hizmetlerden haberdar olmalarını sağlamak için neler yapılıyor? Örneğin yardım hatları için ödenek ayrılıyor mu, okullardaki ve diğer kurumlardaki hizmetler tanıtılıyor mu?
- Mağdur çocuklara yönelik sağlık, ceza adaleti ve sosyal hizmet sistemlerinin çocuk dostu ve erişilebilir olmasını sağlamak için neler yapılıyor?

Parlamento içinde:

- Her tür –fiziksel, cinsel, psikolojik– şiddet mağduru çocuklara yönelik tedavinin ve bakımın kalitesi için meclis araştırma komisyonu oluşturulması.
- Mağdur çocukların tedavisi ve rehabilitasyonu için çalışan profesyonellerin ve meslek kuruluşlarının verilen hizmetlerin ve ihtiyaçların ele alınacağı yuvarlak masa tartışmalarına davet edilmesi.

Seçim bölgesinde:

- Şiddet mağduru çocuklara yönelik yerel sağlık ve sosyal güvenlik hizmetleri hakkında araştırma yapılması, hizmet sunumundaki boşlukların saptanması ve örnek uygulamaların belirlenmesi.
- Aldıkları tedavi ve durumun gizli tutulması gibi hususlarla ilgili görüşlerini açıklamak üzere mağdur çocuklardan istekli olanlar için gerekli düzenlemelerin yapılması.

● **TEMEL GİRİŞİM: ÇOCUKLARIN KATILIMININ SAĞLANMASI**

“Nasıl resim yapılacağını öğrenmek isterseniz bir ressamı; yemek yemek istiyorsanız aşçıbaşına; çocuklarla ilgili konuları öğrenmek istiyorsanız da onlara başvurun.”

– Bir genç, BM Genel Sekreteri'nin Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırması STK Danışma Kurulu ⁽⁸⁾

Çocuk Haklarına dair Sözleşme'nin 12. maddesi Devletlere "kendilerini etkileyen bütün meselelerde" çocukların görüşlerini belirtme hakkını güvence altına alma ve yaşları ve olgunluk düzeylerine göre bu görüşleri dikkate alma yükümlülüğünü getirmektedir. Madde, çocukların kendilerini etkileyen idari ve yargısal işlemlerde kendi görüşlerini dile getirme hakkından özel olarak söz etmektedir. Sözleşme'nin 25. maddesi, bakım, koruma veya tedavi altındaki çocukların bu durumlarının düzenli aralıklarla gözden geçirilmesi hakkını, 12. madde uyarınca bu gözden geçirme sırasında çocukların görüşlerine gerekli ağırlığı tanıma zorunluluğunu öngörmektedir.

Dolayısıyla, hükümetler, çocuk koruma işlemlerinin her aşamasında çocukların görüşlerinin dikkate alınmasını sağlamak durumundadır. Bu söylenen, aile içinde de, şiddetin önlenmesi ve karşı tepki gösterilmesiyle ilgili bütün meselelerde de eşit ölçüde geçerlidir. Çocuk istemedikçe, duyguları belirlenmedikçe ve bunlara gerekli ağırlık tanınmadıkça herhangi bir araştırma başlatılmamalıdır. Eğer yetkili merciler çocuğun isteklerini ve duygularını doğrudan tespit edebilecek durumda değilse bunun nedenleri yazılı olarak kayda geçirilmeli ve bağımsız araştırma konusu yapılmalıdır. Bu yükümlülük, çocuk koruma alanında görev yapan, çocuklar ve aileleriyle birlikte çalışan herkesin eğitilmesiyle yerine getirilmelidir.

Madde 12, çocukların görüşleriyle birlikte yaşları ve olgunluk düzeylerinin de dikkate alınması gerektiğini belirtmektedir. Ancak bu, yaşça daha büyük çocukların daha fazla dinlenmesi, onların görüşlerinin de daha fazla dikkate alınması gerektiği anlamına gelmez. İzlenen usullerin, çocukların farklı birçok yoldan iletişim kurdukları gerçeğini gözden geçirmesi gerekir. Çocuk örneğin oyunla da iletişim kurabilir; dolayısıyla, 'görüşler' mümkün olduğunca geniş biçimde yorumlanmalıdır. Özellikle küçük çocuklara duygularını, tercihlerini, kaygılarını ve sorularını açıklamaları için zaman ve yer verilmelidir.

Parlamenteler çocuk koruma sisteminde çocukların seslerini duyurmalarını sağlıyor

İngiltere ve Galler'de Çocuk Yasası'nın (2004) parlamento tarafından kabulü, çocuk koruma alanındaki araştırmalarda artık çocukların da kendi görüşlerini dikkate aldırma hakları olduğu anlamına gelmektedir. Bu yasa, sekiz yaşında Victoria Climbié adlı bir kızın, halası ve halasının erkek arkadaşı elinde dehşet verici bir cinayete kurban gitmesi üzerine çıkarıldı. Victoria'nın ölümünün ardından başlatılan soruşturma, ortada ciddi düzeyde fiziksel ve cinsel istismar iddiaları dolaşmasına karşın, hiçbir sosyal çalışma görevlisinin kızla doğrudan iletişim kurmamış olduğunu ortaya koydu. İngiltere Çocuk Hakları İttifakı tarafından hazırlanan ve sosyal çalışma görevlilerinin doğrudan çocuklardan bilgi almalarını öngören çocuk koruma yasası değişikliği, söz konusu ittifakın Westminster Parlamentosu'nda yürüttüğü lobi çalışması ve her iki meclis üzerindeki baskı sayesinde Çocuk Bakanlığı tarafından kabul edildi.

Çocuk koruma sistemlerinde deneyimli çocuklar ve çocukluklarında şiddete maruz kalmış gençler, bu sistemlerin planlanmasında, izlenmesinde ve geliştirilmesinde, bu sistemlerin çocuklar için gerçekten duyarlı ve erişilebilir hale getirilmesinde önemli roller oynayabilirler. Bu kesimlerin deneyimleri, sistemleri ve süreçleri dönüştürmede, gerekli yasa ve politika değişikliklerinin acilen gerçekleştirilmesinde kullanılabilir.

Dünyanın tüm bölgelerinde parlamentolar çocuklarla etkileşime geçmeye başlamıştır. Okullarda ve başka yerlerde, çocukların da duyarlılıklarını ve görüşlerini dile getirebilecekleri parlamenter toplantılar yapılmaktadır. Parlamento komisyonları, bakım ve yargı sistemlerine, çocuk fuhsuna ve okullardaki kabadayılık olaylarına ilişkin araştırmalarında çocuklardan kanıt derlemektedir. Oluşturulan çocuk parlamentolarına çeşitli ülkelerde hükümetler tarafından resmen danışılmaktadır. Oturumlar zaman zaman ulusal parlamentoların kendi tesislerinde yapılmaktadır. Parlamentolar, çocuklarla bu şekilde aktif ilişki içine girerek hükümet için de bir model oluşturabilir.

Parlamentolar ayrıca Devletlerin çocukların görüşlerini alma yükümlülüğünü ne ölçüde yerine getirdiğini izleyebilir ve bu görüşlerin gerçekten etkisini hissettirmesi için çaba gösterebilir. Çocuk Hakları Komitesi, 5 sayılı Genel Görüşünün 12. paragrafında bu konuda aşağıdaki kılavuzu sağlamıştır:

"... çocukları 'dinliyormuş' gibi görünmek o kadar zor bir iş değildir; çocukların görüşlerine gereken önem ve ağırlığı tanımak ise gerçek anlamda değişimdir. Çocukların dinlenmesi kendi başına bir amaç olarak görülmemelidir. Bu, Devletlerin çocuklarla etkileşimini ve çocuklar adına girişimlerini, çocuk haklarının uygulanmasında giderek daha duyarlı hale getirmelerinin bir aracıdır."

PARLAMENTER GİRİŞİM İÇİN ÖNERİLER

Hükümete yöneltilecek sorular:

- Çocuklara yönelik şiddetin önlenmesi ve buna karşı tepki geliştirilmesinde çocukların görüşlerine ne ölçüde başvuruldu?
- Çocuk korumayla ilgili yasal düzenleme, kendilerini etkileyen bütün meselelerde çocukların düşüncelerini almaya ve bunlara gerekli ağırlığı tanımaya imkan verecek şekilde gözden geçirildi mi?
- Küçük çocukların, engellilerin ve kurumlardakilerin (eğitim, bakım ve nezaret) görüşlerini dile getirme haklarını güvence altına almak için yasal düzenleme anlamında başka önlemler gerekiyor mu?

- Çocuk koruma sisteminde çocuklarla birlikte çalışanların Çocuk Haklarına dair Sözleşme'nin 12. maddesinin getirdiği yükümlülükleri bilmeleri için hangi düzenlemeler yapıldı?
- Çocukların şiddet ve çocuk koruma sistemi ile ilgili deneyimlerini ele alan hangi araştırmalar mevcut?
- Çocuk koruma sistemiyle ilgili olarak son 5 yıl içinde kaç araştırma veya bağımsız değerlendirme yapıldı? Bunlardan hangilerinde tanık olarak çocukların görüşlerine başvuruldu?

Parlamento içinde:

- Çocukların ve çocuk kuruluşlarının parlamento süreçlerine katılımlarını özendirme ve artırma; komisyon toplantılarına ve tartışmalarına çocukların da dinleyici olarak katılmalarını sağlama; gerek ilgili araştırmalara gerekse STK'larla yapılan görüşmelere tanık olarak çocukların da davet edilmesi.
- Çocuklara yönelik şiddet konusunda çalışma yapan çocuk kuruluşu varsa, bunun belirlenmesi ve görüşlerinin parlamentoya yansıtılması.
- Çocuk koruma hizmetlerinin çocukların her tür şiddetten korunma hakkına ne ölçüde hizmet ettiği ve bu alanda ne ölçüde etkili olduğu konusunda çocukların görüşlerinin araştırılması.
- Çocuklara yönelik şiddetin önlenmesi konusunda ilgili resmi birimlerce geliştirilen politikalara çocukların da katılımı konusunu araştırmak üzere bir parlamento komisyonu oluşturulması ve bu süreçlerde çocukların etkisinin artırılması.

Seçim bölgesinde:

- İlgili yerel yönetim birimlerine çocukları etkileyecek politikaların hazırlanmasına çocukları nasıl dahil ettiklerinin sorulması.
- Çocuk koruma işlemlerine muhatap olan çocuklarla görüşmenin mümkün olup olmadığının araştırılması (kendi onaylarıyla ve özel bilgilerin kesinlikle gizli tutulması kaydıyla); mümkünse bu görüşmede çocukların deneyimlerinin öğrenilmesi ve mevcut politika ve işlemler hakkındaki görüşlerinin alınması.
- Şiddetten etkilenmiş çocukların görüşlerinin, yerel ölçekteki çocuk koruma eğitimine ne ölçüde dahil edildiğinin araştırılması.

● **TEMEL GİRİŞİM: ERİŞİLEBİLİR VE ÇOCUK DOSTU RAPOR SİSTEMLERİ VE HİZMETLER OLUŞTURULMASI**

Çocukların ve diğerlerinin çocuklara yönelik şiddet belirtilerini bildirebilecekleri hizmetler, çocukların buldukları her mekanda ve ortamda hazır olmalıdır. Bu tür hizmetler halka iyi tanıtılmalı ve halk bu hizmetlere rahatlıkla erişebilmelidir. Çocukların, gidip kendilerini rahatsız eden durumları rahatlıkla ve gerekli gizlilik kuralları içinde anlatabilecekleri yerler olmalıdır. Gelgelelim, bu tür bildirim hizmetleri pek çok ülke açısından, henüz üstesinden gelinmesi gereken bir görevdir.

Çocuklara yönelik şiddet olaylarının çoğu bildirilmeden geçiştirilmektedir. Böylece, şiddet mağduru çocukların bu olumsuzlukları evlerinde mi, okullarında mı, kurumlarda mı yoksa sokakta mı yaşadıkları bilinmemektedir. Genç yetişkinlerin kendi çocukluk dönemlerindeki deneyimleriyle ilgili geriye dönük araştırmalar, şiddetin çocuk mağdurlarının çoğunluğunun başlarına gelenleri kimseye açmadıklarını veya çocuk koruma hizmetlerine başvurmadıklarını göstermektedir. Bu durum, çocuk koruma sistemlerinin en gelişkin olduğu ülkelerde bile böyledir. Nedenler arasında, yardım için nereye başvurulabileceğini bilmeme, herhangi bir hizmetin bulunmaması, var olan hizmetlere güvenmeme veya kimi durumlarda da şiddetin faillerinin misillemesinden çekinme yer almaktadır.

Çocuklara gizlilik temelinde hizmetler verilmesi –bundan kastedilen, çocuk yakın bir ölüm veya zarar görme riski altında olmadıkça, çocuğun onayını almadan bilgileri başkalarına aktarmama veya harekete geçmemedir– birçok ülkede tartışma konusudur. Çünkü, çocukların ana babanın “sahipliğinde” olmaları anlayışıyla çelişmektedir. Ancak, aile içi şiddetle ilgili mevcut bilgiler, yetişkinler gibi çocukların da gizli danışmanlığa ve yardıma ihtiyacı olduğunu göstermektedir.

Birçok ülkede belirli profesyonel gruplar, zorunlu bildirim sistemleri çerçevesinde çocuklara yönelik şiddet konusundaki kaygılarını bildirme mecburiyetindedir. Az sayıdaki ülkede ise aynı zorunluluk genel olarak kamu için de geçerlidir. Bu tür raporların zorunlu tutulup tutulmayacağı konusunda görüşler farklılık göstermektedir. Her hükümetin mevcut rapor sistemlerini gözden geçirmesi, bu sırada çocuk koruma hizmetleri konusunda yakın dönemde deneyim sahibi olmuş çocukların ve gençlerin görüşlerini alması temel önemdedir.

PARLAMENTER GİRİŞİM İÇİN ÖNERİLER

Hükümete yöneltilecek sorular:

- Evde ve ailede olanlar dahil tüm ortamlarda ortaya çıkan çocuklara yönelik şiddet olayları en son ne zaman değerlendirildi ve bu değerlendirmeden ne tür sonuçlar çıktı?
- Çocukların ve başkalarının çocuklara yönelik şiddet olaylarını bildirecekleri mevcut kanallar yeterli ve erişilebilir durumda mı?
- Ancak çocuğun ciddi ölüm veya zarar görme tehdidi altında bulunduğu durumlarda, çocuğun onayı olmaksızın girişimde bulunacak gizlilik temelindeki danışmanlık ve yardım hizmetlerine çocukların erişimi var mı?
- Hükümet, şiddet mağduru çocukların yardım ve danışmanlık hizmeti alabilecekleri özel ve ücretsiz yardım hatlarını başlatacak veya bu hatları destekleyecek mi?
- Çocukların mevcut ulusal yardım hatlarına yaptıkları başvuruların analiz ve incelemesi yapıldı mı? Yapıldıysa bunlar yayınlanabilir mi? Analiz, çocuklara yönelik şiddetin önünü kesmek için ek girişimlerin gerekli olduğuna işaret ediyor mu?

Parlamento içinde:

- Çocuklara yönelik şiddet olaylarının bildirim sistemlerine ilişkin parlamento tartışması veya komisyon araştırması başlatılması; komisyonun, çocuk koruma sistemleriyle ilgili yakın dönemde deneyimi olan çocukların görüşlerine başvurmasının sağlanması.
- Çocukların güvenle kullanabilecekleri, çocuklardan ve çocuklarla gençlerin bulunduğu kuruluşlardan girdi alabilecek bir raporlama sistemi oluşturulması için öneride bulunulması.
- Çocukların buldukları kurumlara ve diğer yerlere parlamento heyetlerince ziyaretler yapılması ve bu ziyaretler sırasında rapor ve şikayet usullerinin incelenmesi ve çocukların onayıyla buradaki çocukların görüşlerinin alınması.
- Rapor sistemlerinin kamuoyuna duyurulması ve çocuklara yönelik şiddet olaylarına tanık olduklarında, insanların harekete geçmeye özendirilmesi için neler yapıldığının ve yapılabileceğinin tartışılması.

Seçim bölgesinde:

- Yerel çocuk koruma hizmetlerinden çocuklara yönelik şiddet olaylarının bildirim sistemleri ile ilgili bilgi alınması, boşlukların ve örnek uygulamaların belirlenmesi.
- Rapor sisteminin çocuklar ve başkalarınca erişilebilirliği konusunu görüşmek üzere çocuk koruma alanında görev yapanlara çağrıda bulunulması.

● TEMEL GİRİŞİM: ÇOCUKLARA YÖNELİK ŞİDDETİN TOPLUMSAL CİNSİYET BOYUTUNUN ELE ALINMASI

Çocuklara yönelik şiddetin bir de toplumsal cinsiyet boyutu vardır. Bundan kastedilen, kız ve erkek çocukların farklı ortamlarda şiddetin farklı biçimlerine maruz kalmalarıdır. Örneğin, kız çocukların cinsel şiddete maruz kalma olasılıkları erkek çocuklara göre daha fazladır. Genital sünnet (FGM/C) ve erkek çocuk tercihi gibi kimi geleneksel uygulamalar özel olarak kız çocuklarını etkilemektedir. FGM/C yüzünden milyonlarca kadın ve genç kız sağlık riskiyle karşılaşmakta ve bu uygulamaların yaşamı tehdit edici sonuçlarına katlanmaktadır. Ayrıca, erkek çocuk tercihinin yaygın olduğu toplumlarda kız çocukların ağır biçimde ihmale uğramaları da söz konusudur. Kimi toplumlarda ise erkek çocukların şiddet içerikli cezalara maruz kalma olasılıkları daha yüksektir ve çocuk mahkemelerinde mahkum edilip şiddetli cezalara çarptırılan erkek çocuk sayısı kız çocuklara göre daha fazladır.

Çocuklara yönelik şiddet ve bunun önlenip karşı tepki gösterilmesine yönelik stratejiler konusundaki bütün araştırmalar olayın toplumsal cinsiyet boyutunu da gözlemledir. Yetişkin erkeklerin ve erkek çocukların, şiddete son verilmesine yönelik çabalarda aktif rol oynamaları ve bu alanda liderlik yapmaları gereklidir. Şiddeti doğrudan veya dolaylı yollardan özendirilen cinsiyetçi kalıplara karşı çıkılmalıdır.

PARLAMENTER GİRİŞİM İÇİN ÖNERİLER

Hükümete yöneltilecek sorular:

- Çocuklara yönelik şiddetin çeşitli biçimlerine ilişkin istatistikler ve diğer bilgiler cinsiyete göre ayrıştırılmış mı?
- Çocuklara yönelik şiddetle mücadeleyi hedefleyen ulusal eylem planı toplumsal cinsiyet perspektifinden değerlendirildi mi? Eylem planı kız çocukların karşılaştıkları özel durumları dikkate alıyor mu?
- Toplumsal cinsiyet temeline dayalı şiddet dahil, çocuklara yönelik şiddetin önlenmesine ve bu olguya tepki gösterilmesine yönelik stratejilerde, yetişkin erkeklerle erkek çocukların da yer almasını sağlamak üzere hükümet diğer ortaklarla birlikte neler yapabilir?

Parlamento içinde:

- Parlamento da mevcut herhangi bir kadın grubunun kadınlara ve çocuklara yönelik şiddete karşı mücadelede yer almasının sağlanması ve bu alanda işbirliğine özendirilmesi.
- Şiddetin mahiyeti ve sıklığı, çocukların bu tür olayları neden bildirmediği gibi hususlar dahil olmak üzere kız ve erkek çocukların şiddetle ilgili deneyimlerinin tüm yönleriyle ele alınıp incelenmesi ve bu incelemenin geliştirilecek politikalar üzerinde etkili olmasının sağlanması.

Seçim bölgesinde:

- Çocuklara ve kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi ve bu olguya tepki gösterilmesi ile ilgili yerel sistemler üzerindeki görüşlerini almak üzere yerel kadın ve kız gruplarıyla görüşülmesi.
- Çocuklara yönelik şiddete karşı çıkılmasında, yetişkin erkeklerin ve erkek çocukların katılımını artırmaya yönelik yerel girişimlerin bulunup bulunmadığının araştırılması.

● **TEMEL GİRİŞİM: SİSTEMATİK ULUSAL VERİ TOPLAMA VE ARAŞTIRMA SİSTEMİ GELİŞTİRİLMESİ VE UYGULANMASI**

Ülkelerin birçoğunda, çeşitli ortamlarda çocuklara yönelik şiddetin yaygınlığıyla ilgili veriler çok sınırlıdır. Ayrıca, şiddet riski ve şiddeti etkileyen koruyucu etmenler, çocuklara yönelik şiddetin etkileri ve bu olgunun önlenmesi ve karşı tepkiye ilişkin stratejiler konusundaki araştırmalar da azdır.

Veri toplama, kaydetme ve bunları merkezi olarak bildirme sistemlerinin gözden geçirilmesi ve iyileştirilmesi bütün ülkeler için bir gerekliliktir. Doğumların, evliliklerin ve çocukların ev dışı her tür yerleşimlerinin –kurumlar, alternatif bakım veya gözetim kurumları– kaydedilmesi ve bildirilmesi temel önemdedir ve bunun bütün ülkelerde sağlanması gerekir. Ayrıca, hükümetlerin, şiddetin de rol oynamış olabileceği çocuk ölümlerini titizlikle ve zorunluluk temelinde araştırarak sistemler geliştirmeleri, sağlık görevlileri için çocuk yaralanmalarını gözleme ve kayda geçirme zorunluluğu getirmeleri gerekir.

Evlerde olsun başka mekanlarda olsun ortaya çıkan ve ölümcül olmayan şiddetin niteliğini ve boyutlarını tahmine yönelik düzenli araştırmalar olmaksızın hiçbir ülke şiddetin ortadan kaldırılmasında ne kadar yol alındığını değerlendiremez. Bu tür araştırmalar, çocuklarla, ana babalarla ve çocuklara bakan kişilerle yapılan görüşmeleri temel almalı, gizlilik ve güven ortamlarında yürütülmelidir.

Bilgi temeli oluşturmak, daha iyi programlar geliştirmek ve alınan mesafeyi belirlemek için tüm ortamları kapsamak üzere çocuklara yönelik şiddetle ilgili ulusal araştırma gündemlerinin oluşturulması gerekir. Böyle bir ulusal araştırma gündeminin planlanmasında görüşmeler, gelişkin raporlama ve kayıt sistemleriyle araştırma usulleri dahil olmak üzere çeşitli yöntemler dikkate alınmalı ve özellikle güç durumdaki kız ve erkek çocuklarının deneyimlerinin ortaya çıkarılmasına özel önem verilmelidir. Bu süreçlere çocuklar, ana babalar ve hizmet sunanlar da dahil edilmelidir.

Çocuklara yönelik şiddetin belirli biçimlerinin önlenmesine yönelik etkili stratejiler belirlenmesinde ilerleme kaydeden ülkelerde, bu stratejileri çocuklara yönelik her tür şiddetin önlenmesinde uygun ve etkili kılacak politikaları ve programları belirlemek ve değerlendirmek üzere ek araştırmalar gerekmektedir.

PARLAMENTO GİRİŞİM İÇİN ÖNERİLER

Hükümete yöneltilecek sorular:

- Bunların ortaya çıktığı her tür ortamda, çocuklara yönelik şiddetin kapsamı ve ölçeği konusunda elde ne tür araştırmalar var?
- BM Genel Sekreteri'nin Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırması'nda yer verilen, her hükümetin 2009 yılına kadar çocuklara yönelik şiddetle ilgili güvenilir veriler derlemesi yolundaki tavsiyeyi yerine getirmek için ne tür girişimlerde bulunuldu?
- Çocuklara yönelik şiddetle ilgili bir ulusal araştırma gündemi oluşturulması önerisi dikkate alınacak mı? Bu çalışmada çocuklar da dahil olmak üzere hükümet dışı ortaklara da yer verilecek mi?

Parlamento içinde:

- Bütün ortamlarda çocuklara yönelik şiddetin yaygınlığı ile ilgili, istatistikler ve bilgi içeren yıllık raporların parlamentoya sunulmasını talep etme.
- Parlamento kütüphanesinin çocuklara yönelik şiddetle ilgili yayınları bulundurmasının sağlanması.

Seçim bölgesinde:

- Okullar ve diğer kurumlar dahil olmak üzere, bütün ortamlarda çocuklara yönelik her tür şiddetin yaygınlığı konusunda yerel ölçekli araştırma olup olmadığının incelenmesi.
- Yerel sağlık ve sosyal güvenlik hizmetlerinden, çocuklara yönelik şiddet olaylarıyla ilgili kayıtların ve bu konuda merkeze iletilen raporların sorulması; yaşa, cinsiyete ve mağdur çocukların diğer özelliklerine göre ayrıştırılmış veriler bulunup bulunmadığının araştırılması.
- Çocuklarla mevcut temas noktalarının (okullar, sağlık merkezleri, çocuk STK'ları, yardım hattı aramalarının analizi), bildirilmiş olsun olmasın çocukların şiddetle ilgili deneyimleri konusunda bilgi toplama rutin olarak nasıl kullanılabileceğinin araştırılması.

Bölüm 4

Özel ortamlarda çocuklara yönelik şiddetin önlenmesi için temel girişimler

Çocuklar, birçok ortamda şiddete maruz kalabilirler: Evlerinde, ailelerinde, okullarında, bakım ve yargı kurumlarında, işyerlerinde ve toplumda. Bu el kitabının 4. bölümünde bu ortamların her birinde çocuklara yönelik şiddet ele alınmakta ve parlamenter girişimleri için önerilerde bulunmaktadır. Bu girişimler arasında hükümete yöneltilen sorular, parlamentoda ve seçim bölgesinde olası girişimler vardır. Farklı ortamlarda çocuklara yönelik şiddetin yasaklanması, önlenmesi ve şiddete tepki gösterilmesi konusunda BM Genel Sekreteri'nin Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırması'nda yer alan tavsiyeleri de 4. bölümün sonunda özetlenmektedir.

EV VE AİLE İÇİNDE ÇOCUKLARA YÖNELİK ŞİDDET

“Çocukların istismarının sandığımızdan fazla yaşandığını düşünüyorum. Çocuklar evde dövülüyorlar ve bundan başkalarına söz etmekten korkuyorlar. Kapalı kapılar ardında olup biten bir şeyi durdurmak güç.”

– 12 yaşında çocuk, Kuzey Amerika (9)

Çocukları şiddetten koruyan en önemli etkenlerden biri dengeli bir ailedir. Aileler, çocuklara, gelişmeleri boyunca kendilerini korumayı da öğretebilir. Ancak ev de çocuklar için tehlikeli bir yer olabilir. Çocuklara karşı anne babanın ve diğer aile üyelerinin şiddet uygulamalarının kabul edilmesi ve belgelenmesi, son zamanlara dair bir olgudur.

Çocuklara karşı ev içi şiddet çoğunlukla kişisel, ailevi, toplumsal, ekonomik ve kültürel etkenlerin bileşiminin sonucu olmakta ve çocukların sağlık ve gelişimleri üstünde yaşam boyu sürecek sonuçlar yaramaktadır. Çocuklara karşı ev içi şiddetin görünür ve dolaysız sonuçları ölümcül olan veya olmayan yaralanmalar, bilişsel bozukluklar, büyüme bozuklukları, psikolojik ve duygusal zararlar olabilir.

Ev ve Aile İçinde Çocuklara Yönelik Şiddet

- **Fiziksel ve psikolojik kötü muamele:** En sık rastlanan fiziksel şiddet türleri, kırbaç, sopa, kemer ve ayakkabı gibi aletlerin kullanılması dahil olmak üzere, vurma, tekmeleme, sarsma, dövme, ısırma, yakma, boğma, zehirlenme, nefessiz bırakmadır. Psikolojik kötü muamele içinde ise ısrarlı olarak tehdit etme, hakaret, ad takma, aşağılama, yalnız bırakma veya dışlama sayılabilir.
- **Cinsel istismar:** Çocuklara yönelik tecavüz ve diğer biçimlerdeki cinsel istismarın, yakın aile üyeleri, diğer akrabalar, evde kalan veya ziyarete gelen yetişkinler gibi çocuğun normalde güven duyduğu ve kimi zaman bakımı için sorumluluk üstlenen kişiler tarafından yapıldığı görülmektedir. Araştırmalarda bildirilen cinsel şiddet olaylarına bakıldığında, kız çocukların erkek çocuklara göre daha fazla şiddete maruz kaldığı görülmektedir.
- **İhmal veya zararlı geleneksel uygulamalar:** İhmal, anne baba veya bakıcıların çocuğun fiziksel ve duygusal ihtiyaçlarını karşılayamamaları olarak tanımlanabilir. Birçok toplumda cinsiyet ayrımı, kız çocuklarının orantısız biçimde ihmale uğramalarına neden olmaktadır. Zararlı geleneksel uygulamalar arasında, kız çocuklarda genital mutilasyon/kesme, kazıma, damgalama ve dövme yaptırma yer alır.

Şiddete karşı tepkiler

Parlamente ailede şiddeti önleme ve buna tepki geliştirmeye ilgili yasal yükümlülüklerini yerine getirmeleri için hükümetleri zorlayabilir. 10 hükümet arasında 1'den azı, aile içinde bedensel cezalandırma dahil, çocuklara karşı şiddeti yasaklamış bulunmaktadır. Çocuğa karşı evde şiddetin yasaklanmadığı ülkelerde, kimi parlamente kendileri yasa önerileri vermek üzere girişimde bulunmuşlardır.

Aile içi şiddete karşı yasalar ve başka önlemler öneren hükümetler, zaman zaman seçmenlerini gücendirebilir. Bu nedenle parlamentonun (var olan ve önerilen) yasaları ve hükümet eylemlerini incelemesi ve hareketsizliğe karşı çıkması çok önem taşımaktadır. Parlamente evdeki şiddeti araştırmak üzere komisyon oluşturulması için hükümete çağrıda bulunabilirler.

Parlamente, Çocuk Haklarına dair Sözleşme'yi 'aile karşıtı' olarak niteleyen yanlış yaklaşımı düzeltebilirler. İnsan Hakları Evrensel Sözleşmesi ve onu önceleyen iki uluslararası sözleşme gibi, Çocuk Haklarına dair Sözleşme de, aileyi toplumun temel birimi, üyelerinin, özellikle de çocukların, içinde sağlıklı olarak büyüyecekleri doğal ortam olarak ilan etmektedir. Sözleşme; devletlerin, anne babaların sorumluluk ve haklarına saygı duymalarını, ana babalığı desteklemeye

(madde 3, 5 ve 18) ve eğitimin, başka hedeflerinin yanı sıra anne babaya saygıyı öngörmesini zorunlu kılmaktadır (madde 29). Sözleşme, devletlerin, çocukların anne babalarından, isteklerine rağmen ayrılmamalarını güvence altına almakta, isteğe rağmen ayrılma için çocuğun yüksek yararı gereği olması koşulunu getirmektedir. (madde 9).

Şiddetin bütün biçimlerine karşı aile üyelerinin onurunu korumaya yönelik yasalar ve başka önlemler, aile değerlerini veya ailenin haklarını tehdit etmez. Ailenin, çocukları şiddete karşı koruma potansiyelinin tam olarak hayata geçirilmesi, ancak çocuğun aile içinde korunma hakkının kabulüyle mümkündür.

Çocukların, ısrarla, eşit haklara sahip bireylerden ziyade bir mülk olarak görülmesi, çocuğa şiddet uygulanmasını anne babanın 'disiplini' olarak gören birçok ülkede yasalara yansımaktadır. Çocukların bağımlı konumu ve aile ilişkilerinin kırılganlığı ortada iken, bu yasaları değiştirmek hassas bir konudur. Çocuklara karşı şiddet uygulayanların herhangi bir dokunulmazlığı yoktur ve yasa, şiddetten etkilenen çocukların yüksek yararını esas alacak biçimde uygulanmalıdır. Anne babaların çocuklarının yararı adına kovuşturulmaları uç durumlar dışında çok nadirdir. Aileye resmi olarak müdahalede bulunulması ve anne babaların kovuşturulması yoluna, yalnızca çocukların önemli bir zarara karşı korunması ve yüksek yararının gözetilmesi açısından gerektiği koşullarda başvurulmalıdır.

PARLAMENTER GİRİŞİM İÇİN ÖNERİLER

Hükümete yöneltilecek sorular:

- Aile desteği ile ilgili bütün hizmetler, ailede çocuğa yönelik şiddeti önlemek üzere azami güvence sağlayacak biçimde gözden geçirildi mi?
- Yeni anne babalar içinde, anne baba eğitimi alan ve çocuklarıyla pozitif, şiddet içermeyen bir ilişki kurma önerisinde bulunulanların oranı nedir? Yeni anne babalara, çocuklarının her tür şiddete karşı korunma hakkı dahil, çocuk haklarına ilişkin ne tür bilgiler verilmiştir?
- Ailede çocuğa karşı şiddet uygulamasının gerçek oranlarının tahmin edilmesini sağlayacak biçimde (uygun ahlaki önlemler altında) çocuklar ve anne babalarla görüşme yapılacak mıdır?
- Evdeki şiddete karşı özellikle savunmasız durumdaki çocuk grupları tanımlanmış mıdır? Eğer tanımlanmışlarsa ne tür önleyici adımlar atılmaktadır?
- Ülkede genel doğum kaydı tutulabilmekte midir?
- Şiddetin var olduğunun sezildiği çocuk ölümlerinin tam olarak soruşturulmasını sağlamak üzere hangi önlemler uygulanmaktadır?

- Çocuk ve gençlerde cinayet oranı nedir?
- Zararlı geleneksel uygulamalar, bedensel cezalar ve cinsel istismar dahil olmak üzere ailede çocuklara karşı her tür şiddetin önlenmesi için ne yapılmaktadır?
- Erken ve zorla evlendirmeyi önlemek için ne tür adımlar atılmaktadır?
- Çocuklara karşı ev içi şiddeti önlemek üzere alınan önlemler, aile içi şiddeti önleme politikası ve programlarıyla tam anlamıyla bütünleştirilmiş durumda mıdır?
- Kadınlara karşı aile içi şiddeti yasaklayan yasalar var mıdır ve güçlendirilmekte midir?

Parlamento içinde:

- Evde ve ailede çocuklara karşı şiddet kapsamında bir meclis araştırma komisyonu oluşturulması.
- İlgili sivil toplum kuruluşları (STK), bakanlar ve bakanlık görevlileriyle çocuklara karşı ev içi şiddetin önlenmesinin tartışılacağı yuvarlak masa toplantısı yapılması.
- Anne baba eğitim programlarının tasarlanması ve verilmesi ile bunların şiddetin önlenmesine yaptığı katkının gözden geçirilmesi konusunda bir meclis araştırması yapılması.

Seçim bölgesinde:

- Yerel çocuk koruma ve aile destek hizmetlerinin, olumlu anne baba girişimlerinin ziyaret edilmesi.
- Yerel çocuk koruma yöneticilerinden, şiddetten etkilenmiş çocukları davet ederek politikalar ve uygulamalar konusunda görüşlerini dinlemelerinin istenmesi, çocukların görüş ve deneyimleri üzerinden hangi adımların atıldığının sorulması.
- Yerel sağlık ve eğitim hizmetlerine, ev içi şiddetin erken tanınabilmesi için nasıl bir eğitim yapıldığının, mevcut sistemlerin nasıl güçlendirildiğinin sorulması.
- Yerel çocuk koruma hizmetlerinde çalışanlarla, BM Genel Sekreteri'nin Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırması'nın ve ailede çocuklara karşı şiddete gösterilecek tepkilerin ele alınacağı bir toplantı önerilmesi.
- Önlem konulu tartışmayı teşvik amacıyla, çocuğa karşı aile içi şiddet uygulamalarının yerel örneklerinin (özel yaşama saygı gösterilmesi ihmal edilmeksizin) gündeme getirilmesi.

BM Genel Sekreteri'nin Araştırması'ndaki tavsiyeler için bakınız: Sayfa 65.

OKULLARDA ÇOCUKLARA YÖNELİK ŞİDDET

“Okul ve kolejlerde öğretmenlerin sert davranışını gördüm. Öğretmenler her gün sert cezalar veriyorlar; sınıfta korkuyoruz. Öğretmen genellikle bir çocuğu ayakta bekletiyor, çirkin sözlerle taciz ediyor ve derslerini öğrenmediği veya yaramaz olduğu için aşağılıyor. Bu hem utanç hem acı verici.”

– 17 yaşında erkek çocuk, Güney ve Orta Asya (10)

Eğitim ortamında yaygın şiddet biçimleri arasında, bedensel ve başka aşağılayıcı cezalar ve cinsel şiddet sayılabilir. Okuldaki şiddet, çoğu zaman okul kültürüyle iç içe girmiştir ve kamusal ve resmi olarak bu konu hoş görülür, genellikle rapor da edilmez. Okuldaki şiddet, çocuğun okuldan kaçma, okulu bırakma ve motivasyon yokluğu için bir neden oluşturmaktadır.

Çocukların okulda maruz kaldıkları en yaygın fiziksel şiddet türü bedensel cezalandırma'dır. Çocuk Haklarına dair Sözleşme, devletlerin, okul disiplininin çocuğun insan onuru ve Sözleşme'nin tamamı ile uyumlu olacak biçimde hayata geçirilmesini sağlayacak önlemler almakla yükümlü kılmaktadır.

İster devlet okullarında, ister özel okullarda çocuklara yönelik her tür şiddete karşı etkin koruma sağlanması devletlerin yükümlülüğüdür. Okullar; çocuklara, anne babalarına ve topluma, nasıl iletişim kurmaları gerektiğini, sorunları görüşmelerle ve daha yapıcı yollarla çözüme bağlamaları konusunda bilgi vererek şiddet kalıplarının kırılacağı tek yerdir.

Okullarda çocuklara yönelik şiddet

- **Fiziksel ve psikolojik şiddet:** Okullarda fiziksel ve psikolojik şiddet gerek öğretmenler ve başka görevliler gerekse öğrenciler tarafından uygulamaktadır. Yaklaşık 100 ülkede yasal olan ve devlet tarafından izin verilen bedensel cezalandırmada genellikle deri kemer, sopa veya tahtalar kullanılır.
- **Cinsel şiddet:** Eğitim ortamlarında yaşanan cinsel şiddetin çoğu, erkek öğretmenler ve sınıf arkadaşları tarafından kızlara uygulanmaktadır. UNICEF'in Batı ve Orta Afrika'da yaptığı bir araştırma, cinsel şiddetin kızların okulu bırakmalarındaki başlıca nedenlerden biri olduğunu göstermiştir. Ancak erkek çocuklar da mağdur olabilir. 1990'lardan bu yana Avrupa ve Kuzey Amerika'daki kilise okullarında erkek öğretmenler (çoğunlukla din adamları) tarafından cinsel açıdan istismar edilen erkek çocuklar saptanmıştır. Birçok ülkede, okullardaki cinsel şiddet eşcinsel, biseksüel ve cinsiyet değiştirmiş genç erkek ve kadınlara da yönelmektedir.

- **Kabadayılık:** Kabadayılık, kontrol altına alınmadığında aşırı şiddete sürükleyebilen bir davranış kalıbı olarak tanımlanır. Kabadayılığa karışan çocukların yaklaşık yarısı hem mağdur, hem faildir. İnternet ve taşınabilir telefonlar, elektronik posta, chat odaları, kişisel web sayfaları, metin mesajları ve resim gönderme yoluyla kabadayılığa bir dizi yeni olanak sunmuştur.
- **Kavga etme, fiziksel saldırı, çeteler:** Özellikle erkek çocuklar, geleneksel erkek davranış kalıplarını görerek, fiziksel kavgalara girebilir. Amerikan okullarında silah taşımaya ilgili araştırmalar, öğrencilerin yüzde 3 ile 10'unun okulda, yüzde 12 ile 25'inin okul dışında silah taşıdığını göstermektedir.

Okullarda şiddete karşı tepkiler

Okulda şiddete karşı etkin yaklaşımların özel durumlara uyumlu hale getirilmesi, bütün tepkilerin Çocuk Haklarına dair Sözleşme'de belirtilen çocuk haklarını temel alması gerekir. Şiddeti önlemek için hakları temel alan bir yaklaşım benimseyen okullar 'çocuk dostu'dur. Kız veya erkek bütün çocukları kapsayan sağlıklı ve koruyucu bir eğitim ortamı sunan bu okullar, çocukların duygusal, fiziksel ve psikolojik sağlığını korur ve iyileştirir.

Moğol Parlamentosu eğitim reformları yapıyor, okulda şiddeti önüyor

Moğolistan'da 8 Aralık 2006'da önemli değişiklikler meclisten geçti. Yeni yasalar eğitim ortamlarında bedensel cezalar dahil her tür şiddeti yasaklıyor ve okul yöneticileri ve öğretmenleri öğrencilerin onuruna ve özel yaşam hakkına saygı göstermekle sorumlu tutan bir Davranış Yasası'nı uygulamaya sokuyor. Yasa ihlallerini denetleyecek mekanizmalar da var. Yasanın kabul edilmesinin ardından bir basın toplantısı düzenleyen, önde gelen bir parlamenter, Çocukları Kurtarm (Save the Children UK) kuruluşunun Moğolistan ekibinin değişim için yaptığı çalışmalardan söz etti. Değişiklikleri desteklemek için bir parlamento lobi grubu da çalışma yürütmüştü.

Devletlerin raporlarını inceleyen Çocuk Hakları Komitesi, ısrarla okullarda bedensel cezalandırmanın yasaklanmasını önermiştir. Çocukların Bedensel Olarak Cezalandırılmasına Son Vermek Amaçlı Küresel Girişim bu konuyu gündemde tutmaktadır. Temmuz 2006'da girişim (izleme altındaki 223 ülke ve bölge içinden) 106 ülke ve bölgede bütün okullarda bedensel cezalandırmayı yasaklayan yasalar bulunduğunu, 7 yerde de yalnızca belirli bölgelerde veya devlet okullarında bu yönde yasaların var olduğunu bildirmiştir⁽¹¹⁾

PARLAMENTER GİRİŞİM İÇİN ÖNERİLER

Hükümete yöneltilecek sorular:

- Okullarda şiddetin yaygınlığı biliniyor mu?
- İlk ve orta dereceli okullarda öğrencilerin yaşadıkları şiddetin düzeyini belirlemek için bir araştırma yapıldı mı?
- Okullarda şiddet olayları hakkında hangi istatistikler var?
- Bedensel cezalandırma ve diğer insanlık dışı ve aşağılayıcı cezalandırma biçimleri, özel ve dini okullar dahil olmak üzere, bütün eğitim kurumlarında yasaklandı mı?
- Devlet okulları ve özel okullarda şiddetin yasaklanması nasıl temin ediliyor ve denetleniyor?
- Okullarda kabadayılığı önlemeye ve buna tepki göstermeye dönük bir politika var mı?
- Öğrenciler okullardaki şiddet hakkında rapor iletmeye olanağına sahip mi?
- Şiddet hakkında farkındalık yaratma ve şiddetin önlenmesi, okul müfredatına ve öğretmen eğitimine dahil edildi mi?
- Okulda cinsel istismar ve şiddet hakkında rapor iletilmesi için güvenli mekanizmalar var mı?

Parlamento içinde:

- BM Genel Sekreteri'nin Araştırması'ndaki tavsiyeleri tartışma çerçevesi olarak kullanarak okullarda çocuklara yönelik şiddet konusunda tartışma başlatılması.
- Okullarda çocuklara yönelik her tür şiddet konusunda öğrencilerin tanıklığına başvurarak bir meclis araştırma komisyonu kurulması.
- Disiplin politikaları ve şiddetin önlenmesi konuları dahil olmak üzere, öğrencilerin okulların örgütlenmesi ve yönetimine anlamlı düzeyde katılmaları konusunda bir meclis araştırması başlatılması.
- Eğitim görevlileri, öğretmen ve anne baba gruplarıyla öğrenci temsilcileri arasında şiddetsiz okullar oluşturma yollarının tartışılacağı yuvarlak masa toplantıları önerilmesi.

Seçim bölgesinde:

Yerel eğitim yöneticilerine, okullarda öğretmenlerin gerçekleştirdikleri dahil olmak üzere çocuklara yönelik şiddetin önlenmesi için ne tür önlemler geliştirildiğinin sorulması.

İlk ve orta dereceli okulların ziyaret edilerek, kız ve erkek öğrencilerle okullardaki şiddet deneyimleri üzerine görüşülmesi.

Okullarda çocuklara yönelik şiddet ve şiddetin önlenmesi konusunda öğretmenlerle tartışma toplantıları yapılması.

Okullarda çocuklara yönelik şiddete karşı çocukların korunması bilincini yükseltmek amacıyla yerel gazetelere yazılar yazılması, radyo ve televizyonlara katkıda bulunulması, öğrenci, anne baba ve öğretmenlerin tepki göstermeye davet edilmeleri.

BM Genel Sekreteri'nin Araştırması'ndaki tavsiyeler için bakınız: Sayfa 51.

BAKIM VE YARGI HİZMETLERİNDE ÇOCUKLARA YÖNELİK ŞİDDET

“Bazen hapiste bir gün, bir yıl gibi hissedilir. Ama on gün sonra alışsınız ve artık o kadar çok ağlamazsınız.”

– Çocuk ıslahevinden bir çocuk, Ortadoğu (12)

Bütün dünyada en az 8 milyon çocuğun bakım kurumlarında bulunduğu ve en az 1 milyon çocuğun yaşamlarının herhangi bir döneminde özgürlüklerinden yoksun bırakıldıkları tahmin edilmektedir. Ama birçok ülkede, bakım ve yargı sistemlerindeki çocuklar hakkında istatistik tutulmamaktadır ve bu durum, çocukları özel olarak istismar riskine sokan bir yalıtılmışlık ve gözetim eksikliğinin belirtisidir. Bu tür bakım kurumları genellikle kamuya kapalı oldukları için, yıllarca gün ışığına çıkmayan şiddet uygulamaları söz konusu olabilmektedir.

İslahevlerindeki çocuklara yönelik şiddet, çocuklara dönük uzun süreli cezalandırma tutumu ve şiddete dayalı cezalarla yaygın biçimde meşrulaştırılmaktadır. Bu şiddet, belli ölçülerde devlet veya hükümet

görevlilerince izin verilen bir şiddettir ve hükümetler bu çocuklara düşük düzeyde bir önceliği lütfen vermektedirler.

Bakım ve ıslahevlerindeki çocuklar devletin doğrudan sorumluluğu altındadır. Parlamento, devletin bakım ve yargı kurumlarındaki çocuklara yönelik yükümlülüklerini yerine getirmesinin güvence altına alınmasında yaşamsal öneme sahiptir. Parlamenterler yasaları, politikaları ve bütçeleri reforma tabi tutabilirler. Tartışmalar açabilir, soruşturmalar yürütebilir ve bu yerlerde tutulan çocuk nüfusunun tam bir denetim altına alınması için çağrıda bulunabilirler. Yine parlamenterler bu kurumları ziyaret edebilir ve bakım ve yargı sistemlerindeki çocukların sesinin duyulmasını sağlayabilirler.

Bakım ve yargı hizmetlerinde çocuklara yönelik şiddet

Ölüm cezası: Devletin yetkilendirdiği şiddetin en uç biçimi olan ölüm cezası, Çocuk Haklarına dair Sözleşme ve Uluslararası Sivil ve Siyasal Haklar Sözleşmesi tarafından yasaklanmasına karşın birçok ülkede 18 yaş altındaki çocuklarca işlenen suçlara uygulanmaya devam etmektedir. 1990'den beri Uluslararası Af Örgütü sekiz değişik ülkede suç işleyen 39 çocuğun idam edildiğini bildirmiştir. Sözleşme çocukların salıverilme olanağından yoksun tutularak, ömür boyu hapse mahkum edilmelerini de yasaklamasına karşın, en az 15 ülke bu cezaya izin vermektedir. Çocukların çeşitli aletlerle dövülerek cezalandırılmaları 31 ülkede yürürlüktedir.

Bedensel cezalar: Birçok ülkede bedensel cezalar ve diğer zalimce veya aşağılayıcı cezalandırma biçimleri yasalarda yer almakta, bakım ve ceza kurumları tarafından onaylanmaktadır.

Engelli çocuklara yönelik şiddet: Bakım kurumlarında özellikle savunmasız durumdaki çocuklar, zaman zaman tedavi bahanesiyle şiddete maruz kalan engelli çocuklardır. Bazı durumlarda, çocuklara kas gevşetici veya anestezi verilmeksizin elektrokonvülsif tedavi uygulanmaktadır.

Kabadayılık: Kabadayılık, özellikle koşullar ve görevli denetimi açısından zayıf olan, daha büyük ve daha saldırgan çocukların, küçük ve savunmasız çocuklardan ayrıldığı kurumlarda görülmektedir. Görevliler, bazen çocuklar arasında akranların birbirlerini istismar etmesine izin vermekte veya bunu teşvik etmektedirler.

Parlamento, genç askerler arasında kabadayılık biçimini alan şiddeti araştırıyor

İngiltere Parlamentosu'nda 2004-2005'te Seçilmiş Savunma Komitesi silahlı kuvvetlerde yeni askere alınanlar arasında şiddet ve taciz iddialarına yönelik bir soruşturma açtı. Soruşturmada, silahlı kuvvetlerin yeni askerlere yönelik sorumluluklarını nasıl yerine getirmediği, risklerin nasıl değerlendirildiği ve buna ne tepki verildiği, ne tür iyileştirmelere ve denetimlere gereksinim olduğu incelendi. Soruşturmada, başka kanıtların yanında kışladayken ölen askerlerin ailelerinin tanıklıklarına da başvuruldu. Soruşturma; şiddet, cinsel ve ırkçı saldırı uygulamalarının rapor edilmediği sonucuna vardı: "Silahlı Kuvvetlerin –özellikle Ordu'nun– şiddeti caydırmaya yönelik bir kültürü nasıl geliştireceğini ve bütün hizmet personelinin saldırı ve şiddeti azaltmak için nasıl teşvik edeceğini değerlendirmesini tavsiye ediyoruz." Komite Savunma Bakanlığı'na, bütün hizmetler için askere alma yaşının 18'e yükseltilmesinin potansiyel etkisini inceleme ve 18 yaş altındaki personelin korunmasına dönük bir politika geliştirme tavsiyesinde bulundu. – İngiltere Parlamentosu, 2004-2005 Oturumu, Seçilmiş Savunma Komitesi, Üçüncü Rapor

Bakım ve yargı hizmetlerinde şiddete gösterilecek tepkiler

İslahevlerinde, çocuklara yönelik şiddetin büyük bölümü yetişkinler tarafından yapılmaktadır. Çocuk Haklarına dair Sözleşme, devletleri ıslahevlerinde çocukları yetişkinlerden ayrı tutmakla yükümlü saymaktadır. Bu yönde geliştirilecek ve uygulanacak önlemler fiziksel ve cinsel şiddet riskini azaltabilir.

Şiddet olaylarının önemli bir bölümü de, çocukların, tutuklama ve sorgu sırasında, polis ve emniyet güçlerinde tutuldukları sırada gerçekleşmektedir. Çocuklar, anne babalarına veya vasilerine haber verilmeksizin uzun süre poliste kapalı tutulabilmektedir. Çocukların polis gözetiminden uygun bir tesise mümkün olan en kısa zamanda aktarılmalarını zorunlu tutan yasalar, mevcut oldukları ülkelerde güçlendirilmeli, mevcut olmadıkları ülkelerde ise bu yönde yeni yasalar önerilmelidir.

Kurumsal kapasite oluşturma ve görevlilerin denetimi daha ileri tepki alanlarını oluşturmaktadır. Nitelsiz ve özensiz seçilmiş personel, bu kurumlardaki şiddetle bağlantılıdır. Bakım kurumlarında çocuk gelişimi ve insan hakları başlıklarında

eğitim almış personel görece azdır ve pek az çalışanın şiddet konusunda bilgisi vardır. Dahası, çocuklara karşı fiziksel ve cinsel şiddet öyküleri olan bireyler, çocuklara yaklaşabilecekleri işlerde çalışmak isteyebilirler. Birçok ülkede çocuk kurumlarında çalışanların adli kayıtları incelenmemektedir.

PARLAMENTER GİRİŞİM İÇİN ÖNERİLER

Hükümete yöneltilecek sorular:

- Alternatif çocuk bakım biçimleri ve özgürlüğün kısıtlandığı bütün biçimler dahil olmak üzere çocukların yerleştirildiği her tür kurul hakkında merkezileştirilmiş ve ayrıntılı istatistikler tutuluyor mu?
- Bu kurumlarda kaç çocuk yaşıyor? Bu veriler yaş, cinsiyet, etnik köken, engellilik ve kuruma yerleştirilme nedeni açılarından sınıflandırılıyor mu?
- Bakım altında (ceza, sağlık, zihinsel sağlık, çocuğun bakımı, eğitim veya göçle ilgili sistemler) kaç çocuk bulunuyor? Bu veriler yaş, cinsiyet, etnik köken, engellilik ve kuruma yerleştirilme nedeni açılarından sınıflandırılıyor mu?
- Çocukların yaşadığı
 - Bakım sistemi,
 - Eğitim sistemi,
 - Sağlık ve zihinsel sağlık sistemi,
 - Yargı sistemi,
 - Göçmenlik sistemi çerçevesindeki bütün kurumlar (a) hükümet tarafından tescilli mi; (b) bağımsız bir denetleme eliyle düzenlenmiş mi ve (c) düzenli olarak denetlenmekte midir?
- Bu kurumlarda veya herhangi bir ıslah kurumunda yaşayan çocukların maruz kaldığı şiddet türleri hakkında, hükümetin çeşitli düzeylerinde bir farkındalık söz konusu mu?
- Çocukların özgürlükten yoksun bırakılmalarına, yalnızca son çare olarak ve uygun olan en kısa süre için başvurulmasını temin eden önlemler var mı?
- Bu kurumlardaki çocukların, herhangi bir misilleme korkusu duymaksızın şiddet olaylarını bildirebilecekleri, iyi tanıtılmış ve kolay erişilebilen bir sistem var mı?
- Bu türden kurumların tamamında, (yetkili veya yetkisiz) görevliler tarafından, diğer çocuklar/kurum sakinleri tarafından yapılan veya çocuğun kendisine zarar vermesi ve intihar gibi biçimlerde gerçekleşen,

çocuklara yönelik şiddet olaylarını kaydetme ve bildirme zorunluluğu var mı?

- Bu kurumlarda ve ıslahevlerinde çocuklara yönelik şiddet olayları hakkında ne tür istatistikler var?
- Ölüm cezası, salıverilme olasılığından yoksun ömür boyu hapis ve diğer bütün zalimce, insanlık dışı ve bedensel cezalandırma dahil aşağılayıcı cezaların mahkeme kararı olarak verilmesi, bütün ülkede (uygulanan geleneksel/dinsel hukuk dahil) yasaklanmış durumda mı?
- Çocuklara bedensel ceza verilmesi, diğer zalimce veya aşağılayıcı cezalar bütün kurumlarda yasak mı?
- Kurumlarda ve ıslahevlerinde kabadayılık, kendine zarar verme ve intihar olayları gözden geçiriliyor mu?
- Bir çocuğun kurumda bulunuşu hangi sıklıkla gözden geçiriliyor? Çocuğun bu gözden geçirme işlemine katılması mümkün mü, çocuğun görüşleri alınıyor mu, bu görüşlere ağırlık veriliyor mu?

Parlamento içinde:

- Bu kurumlara ziyaretlerde bulunmak ve buralarda tutulan veya kısa süre önce tahliye olmuş çocuklardan veri almak da dahil olmak üzere, bakım ve yargı hizmetlerinde çocuklara yönelik şiddet konusunda bir veya daha fazla sayıda parlamento komisyonu oluşturulması.
- Bakım ve yargı hizmetlerinde çocuklara yönelik şiddetin, bağımsız bir insan hakları kurumu tarafından soruşturulmasının önerilmesi.
- Ev dışı bakımla ilgili bütün kurum ve biçimlere uygulanacak ve çocuklara yönelik her tür şiddetin yasaklanmasını, çocuklara yönelik şiddetin önlenmesi ve buna tepki gösterilmesini sağlayacak etkin sistemler getiren yasalar hazırlanması için girişimde bulunulması.
- Çocukların –ceza, sağlık, zihin sağlığı, bakım, eğitim ve göçmenlik gibi– bütün sistemlere bağlı olarak özgürlüklerinden yoksun bırakılmalarına yalnızca son çare olarak ve mümkün olan en kısa süre için başvurulmasına yönelik bir çalışma başlatılması.

Seçim bölgesinde:

- Seçim bölgelerinde bulunan ilgili kurumlar ve ıslahevlerinin araştırılması ve bunların ziyaret edilmesi.
- Ne tür disiplin yöntemlerine izin verildiğinin ve hangilerinin yasaklandığının sorulması.

- Bütün şiddet biçimleri –fiziksel, cinsel, psikolojik– ve kabadayılık ve kendine zarar verme olayları hakkında rapor istenmesi.
- Bakım altında bulunan çocuklarla (kendi rızalarıyla) ve kısa süre önce tahliye olanlarla özel görüşme yapmak, şiddet deneyimlerini ve gösterilen tepkiyi araştırmak.
- Şiddet ve şiddetin önlenmesini tartışmak üzere yöneticileri, kurum görevlilerini ve gençleri bir araya getirecek yerel toplantılar organize etmek.

BM Genel Sekreteri'nin Araştırması'ndaki tavsiyeler için bakınız: sayfa 65.

İŞYERLERİNDE ÇOCUKLARA YÖNELİK ŞİDDET

“Çocuklar hayvan gibi çalıştırıldığı zaman şiddet vardır.”

– Kentli bir çocuk, Latin Amerika (13)

Fiziksel ve psikolojik şiddet bütün dünyada milyonlarca yasal veya yasadışı olarak çalışan çocuğu etkilemektedir. Şiddet çocukları işyerinde çalıştırmak, cezalandırmak veya kontrol etmek için kullanılabilir. Çocuk işçiliğinin en kötü biçimleri olarak tanımlanan kimi emek türleri kendi içlerinde şiddeti barındırmaktadır.

Uluslararası ve çoğu ulusal yasa gereği belli bir yaşın altındaki (genellikle 15, bazı durumlarda daha düşük) çocukların, bırakın şiddete maruz kaldıkları işyerlerinde, herhangi bir biçimde dahi çalıştırılmasına izin verilmemektedir. Ancak 200 milyonun üstünde çocuk ve ergen, asgari yasal yaşın altında veya üstünde olduklarına bakılmaksızın çalıştırılmakta, birçoğu kötü muameleye, fiziksel ve cinsel şiddete, sözlü veya cinsel istismara maruz kalmaktadır.

Birçok parlamenter, ilgili uluslararası kuralların onaylanmasına ve uygun yerel yasalar çıkarılmasına uğraşarak, denetim getirerek, siyasal tartışmalar açarak ve toplumsal bilinci arttırmaya çalışarak çocuk emeğine karşı aktif bir çalışma yürütüyorlar. Ama çocuk emeğinin içerdiği şiddetin boyutu büyük ölçüde görünmez niteliktedir ve bu nedenle parlamenterlerin göstereceği dikkat öncelikli bir konu haline gelmektedir.

İşyerlerinde Çocuklara Yönelik Şiddet

- **Fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddet:** İşyerinde çocuklara yönelik fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddetin büyük kısmı, failer arasında iş arkadaşları, müşteriler, ustabaşılar, müşteriler, polis, suç çeteleri ve cinsel istismar durumlarında, fuhuş çeteleri bulunsada, 'işverenler' tarafından yapılır. Fiziksel şiddet dövme, tokatlama, hatta uç durumlarda cinayet biçimini alabilir. Fiziksel şiddet; azarlama, tehdit, küfür, korkutma, aşağılama, yalıtma ve marjinalleştirme şeklinde de olabilir. Cinsel şiddet; cinsel taciz, elle taciz, tecavüz biçiminde gerçekleşebilir.
- **Çocukların ticari amaçlı cinsel istismarı:** Fuhuş ve pornografide, 1,8 milyon çocuğun cinsel amaçlı istismara uğradıkları tahmin edilmektedir. Bu çocukların birçoğu buna zorlanmış, kaçırılmış ve satılmışlardır. Çocuk fahişeliğinin içerdiği cinsel şiddete ek olarak, kız ve erkek çocuklar sık sık fiziksel ve psikolojik şiddete ve ihmale de maruz kalırlar. Genellikle yardım arama olanakları yoktur veya bunu denediklerinde suçlu muamelesi görürler.
- **Zorla veya borç karşılığı çalıştırma:** Çocukların borç karşılığı çalıştırılmasına dünyanın birçok yöresinde rastlanır. Zorla veya borç karşılığı çalıştırılan çocukların işverenlerine ve diğer işçilere karşı kendilerini korumaları zordur. Çocukların tanıklıkları da, her türlü şiddetin zorla veya borç karşılığı çalıştırılmanın parçası olduğunu göstermektedir.

İşyerindeki şiddete gösterilecek tepkiler

İşyerinde çocuklara yönelik şiddete karşı en açık tepki, çocuğu oradan çıkarmaktır. Ama birçok çocuk için böyle bir seçenek yoktur. Çocukları şiddete maruz kaldıkları işyerlerinden almaya yönelik programların, ekonomik, toplumsal ve kültürel boyutları aynı anda içermesi gerekir. Bu programların eğer çocukları istismara uğradıkları ekonomik yaşamdan sürekli olarak uzaklaştırıcaksa, çocuk işçiler ve aileleriyle de ilgilenmesi gerekir.

PARLAMENTER GİRİŞİM İÇİN ÖNERİLER

Hükümete yöneltilen sorular:

- Devlet, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) asgari çalışma yaşı konulu 138 nolu sözleşmesini ve çocuk emeğinin en kötü biçimleri konulu 182 nolu sözleşmesini onayladı mı?
- Devlet, bu sözleşmelerde öngörülen zamanlamaya da uyarak rapor hazırlıyor mu?

- Ülkedeki çocuk emeğinin 'en kötü biçimleri' dahil olmak üzere, çocuk emeği konusunda hükümetin değişik düzeylerinde bir farkındalık olduğu söylenebilir mi?
- Yasal veya yasadışı olarak çalıştırılan çocuklara yönelik şiddetin analizi doğrultusunda bir araştırma yürütülüyor mu?
- Çocuk emeğinin en kötü biçimlerine veya çocuk emeğinin her türlüüne son vermek için çalışan çocukların örgütlerine danışılıyor mu?
- Çocuk işçiler tarafından oluşturulan veya çocuk işçilere yönelik örgütlere hükümet nasıl bir destekte bulunuyor?
- Yasal veya yasadışı olarak çalışan çocukların şiddet hakkında bildirimde bulunmasını, uygun yardım aramasını ve almasını sağlamaya dönük bağımsız ve güvenilir mekanizmalar var mı?
- Çocuk kaçakçılığı, fuhuş ve pornografi dahil, yasadışı, zararlı ve tehlikeli çocuk emeği türlerine karışmış olmaları nedeniyle çocukların suçlanmayacağına güvence altına alan yasa ve politikalar söz konusu mu?

Parlamento içinde:

- BM Genel Sekreteri'nin Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırması'ndaki tavsiyelere dayanarak, yasal veya yasadışı çalıştırılan çocuklara yönelik şiddet konusunda bir tartışma açılması.
- ILO'nun 138 ve 182 numaralı sözleşmelerinin uygulanması için bir parlamento tartışması açılması.
- Çocuk emeğinin en kötü biçimlerini ortadan kaldırmayı içeren ve çalışan çocukların ve çalışan çocuk örgütlenmelerinin tanık olarak çağrılmasını sağlayan, çocuklara yönelik şiddetin önlenmesi konulu bir parlamento görüşmesi veya soruşturması açılması.
- Sanayici ve işçi temsilcilerinin, sivil toplum kuruluşlarının (STK), çalışan çocuklar ve akademik kurumlarla ilgili hükümet dairelerinin davet edildikleri, çocuk emeği karşısında kurumsal sosyal sorumluluğun sorgulanacağı bir yuvarlak masa tartışması veya meclis komisyonu örgütlenmesi.

Seçim bölgesinde:

- Yerel yönetimden, bölgede yasal veya yasadışı olarak çalışan çocuklar hakkında bilgi istenmesi.

- Yerel yönetime, çocuk emeğinin okula devamı nasıl etkilediğinin ve bu etkiyi azaltmak için ne tür önlemler alındığının sorulması.
- Çocuk emeğini tartışmak için yerel iş müfettişlerinin toplantıya çağırılması.
- İşyerindeki kendi deneyimlerini tartışmak üzere çalışan çocuklarla toplanmaya çalışılması.
- Çocuk emeğini ve toplumda şiddeti tartışmak amacıyla, çalışan çocukların da temsil edileceği bir yerel toplantı çağrısı yapılması.

BM Genel Sekreteri'nin Araştırması'ndaki tavsiyeler için bakınız: Sayfa 65.

TOPLUMDA ÇOCUKLARA YÖNELİK ŞİDDET

"Bir sokak çocuğuyusanız dayak yemeniz çok kolaydır. İnsanlar size tecavüz edebilir. Adamlar bir çocuğu dövüp tecavüz edebilirler. Şanslıysanız kaçmaktan başka bir şey gelmez elinizden."

*-12 yaşında ve sokakta yaşayan bir erkek çocuk,
Doğu ve Güney Afrika (14)*

Toplumlar, fiziksel bir ortamın ötesinde bir çevredir. Toplumlar; hızlı kentleşme, siyasal istikrarsızlık, çevre sorunları gibi gerilimlere maruz kaldığı zaman, çocuklara yönelik koruma dramatik biçimde geriler.

Çocuklara yönelik şiddet riski bazı toplumlarda diğerlerine göre daha fazladır. Şiddet, silahların yaygın olarak bulunduğu, çatışma veya huzursuzluğun sürüp gittiği kentsel ortamlarda ürkütücü oranlara ulaşabilir. Açık eşitsizliklerin karakterize ettiği görece zengin ve istikrarlı toplumlarda da şiddet düzeyi alarm verebilir.

Çocukların toplumda şiddet karşısındaki savunmasız konumları, yaşları büyüdükçe artar. Bazı çocuklar, toplumla, bağımsız biçimde ilk kez okula gidip gelirken yüzleşir. Bu, çocukların ilk kez riskle karşılaşmaları da olabilir. Çocuklar su, yakıt veya yiyecek veya hayvanlara yem taşımak gibi evsel işler sırasında da şiddete maruz kalabilirler. Uzun mesafeleri yürüyerek gitmek gibi gereklilikler

barındıran bu tür işler, gelişmekte olan ülkelerin kırsal bölgelerinde, çoğunlukla kızlara düşer.

Toplumda çocuklara yönelik şiddet, küreselleşen medya ile yeni bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığıyla, çocukların şiddet içeren veya pornografik görüntülere maruz kalması biçimini de almaktadır.

Toplumda Çocuklara Yönelik Şiddet

Otoritelerden kaynaklanan şiddet: Şiddet düzeyinin yüksek olduğu ülkelerde, çoğu zaman dokunulmazlığı olan polisten çocuklara yönelik vahşice davranışlara rastlanmaktadır. Bu şiddet genellikle sokakta yaşayan veya çalışan çocuklara dönüktür. Bağımsız denetleme sistemlerinden yoksun olduğu için çocukların, polis şiddetini, polisten başka bildirecekleri bir makam yoktur. Çocuklar bazen de kendilerine göz kulak olmakla yükümlü, spor hocası, din adamı ve gençlik kulübü çalışanları gibi kişilerin şiddetine maruz kalırlar.

Çete şiddeti: Toplumda örgütlü suç ve çete şiddeti bazı hükümetleri genç çete üyelerine karşı kuvvetli baskı önlemleri almaya yöneltir. Ama çete üyesi zanlılarının geniş ölçekte gözaltına alınmaları gibi cezalandırma önlemleri, çoğu zaman keyfi, etkin olmayan ve şiddet içeren hukuksal uygulamalarla birleşmekte ve üstelik yoksul gençlerin damgalanmasına ve şiddetin artmasına katkıda bulunmaktadır.

Akranlardan kaynaklanan şiddet: Akranlar arasındaki şiddet, işsizlik, eğitim ve sosyal etkinlik olanaklarının yokluğu, barınma standartlarının düşüklüğü gibi özelliklerle karakterize olan, genç ve hızla çoğalan nüfusun hayal kırıklığına uğradığı, öfke ve bastırılmış gerilimlerin kavgaya ve anti-sosyal davranışlara yol açtığı kentsel bölgelerde yaygınlaşma eğilimindedir. Arkadaşlar ve tanıdıklar arasındaki kavgalara çoğu zaman uyuşturucu ve alkol kullanımı eşlik eder. Ortada silah ve diğer yaralayıcı aletler bulunması durumunda, kavgalar sık sık ciddi yaralamalara ve ölüme neden olur. Ergen cinayet oranlarında cinsiyet farkları, erkek toplumsallaşmasının ve erkeklik normlarının şiddete katkıda bulunduğunu göstermektedir.

Sığınmacı ve yer değiştirmek zorunda kalmış toplumlarda şiddet: Dünya üzerinde milyonlarca sığınmacı, ülkesine geri dönen ve ülke içinde yer

değiştirmek zorunda kalmış çocuk, özel olarak fiziksel ve cinsel şiddet riski altındadır. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, aile içi olanlar dahil, kamplarda yaşanan suç ve kavgaların büyük bir bölümünün cinsel ve cinsiyet temelli şiddet kategorisine girdiğini saptamaktadır. Resmi koruma ve düzeltme çok düşük düzeydedir.

Cinsel şiddet: Çocuklara yönelik cinsel şiddet genellikle çocuğun tanıdığı biri tarafından yapılmakla birlikte, toplumda yabancıların saldırısı da yaygındır. Cinsel şiddete adam kaçırma ve insan ticareti de eşlik edebilir. Bazı bölgelerde, genç eşcinsellere, biseksüellere ve cinsiyet değiştirmiş bireylere dönük saldırılara özellikle sık rastlanmaktadır.

İnsan ticareti: Karmaşık bir olgu olan insan ticareti, yoksulluk, emek göçü, ucuz emek talebi ve daha iyi bir yaşama başka bir yerde ulaşabileceği yolunda yanlış algılama ve bilgilerle bağlantılıdır. Mağdurların çoğu şiddet içeren biçimlerde ticarete konu olmaktadır: Fuhuş, zorla evlendirme, evsel veya tarımsal emekteki kölelik koşulları, kölelik veya borç karşılığı çalışma gibi. Uluslararası Çalışma Örgütü'ne (ILO) göre yılda 1,2 milyon çocuk kaçırılmaktadır.

Siber uzay ve siber tehditler: Bilgiye erişim her çocuğun hakkıdır ama çocukların medyaya, özellikle de elektronik medyaya erişimi, anne babalar veya diğer bakıcılar tarafından uygun biçimde denetlenmediği zaman, çocuklar şiddet içeren ve pornografik malzemeye maruz kalabilir. Özellikle internette çocuk pornografisinin yayıldığı görülmektedir. Çocukların çevrimiçi olarak taciz edilmesine çok rastlanmaktadır ve bunun gerek belli bir ülkede gerekse uluslararası ölçekte engellenmesi güçtür.

Cinsel istismar: Turizme erişimin kolaylaşması ve ucuzlaması, çocukların mağdurları arasında olduğu 'seks turizmi'ni arttırmıştır. Son yıllarda internetin yetişkinler tarafından çocuklarla temas amacıyla kullanılması çoğalmıştır. Bazı büyük uluslararası şirketler artık yolculuk ve turizmde Çocukları Cinsel İstismardan Korumaya Dönük Davranış Yasası'na uymayı taahhüt etmektedirler.

Parlamenteler, Brezilya'da çocukların ticari amaçlı cinsel istismarına son vermek için çalışmaktadırlar

Brezilya'da Çocuklar için Parlamenteler Grubu ile sivil toplum arasındaki işbirliği, 2003 yılında, çocukların ticari amaçlı cinsel istismarı konusunda meclis komisyonunun yürüttüğü ülke çapındaki bir soruşturmanın başlangıç noktasını oluşturdu. Soruşturma sırasında Komisyon 27 Brezilya eyaletinden 22'sini ziyaret etti, 800 şikayet aldı, 280 kişiyi dinledi ve yaklaşık 1000 belgeyi inceledi. Nihai soruşturma raporu, 200 kişinin mahkemeye sevk edilmesi için çağrıda bulundu, politika önerilerini kamuoyuna açıkladı ve ulusal yasama organına beş yeni yasa önerisinde bulundu. Tavsiyelerin yıllık ilerleme raporları aracılığıyla izlenmesi amacıyla Kongre'de bir izleme komisyonu oluşturuldu. Bu zamana kadar beş yasanın üçü Senato tarafından onaylandı ve Temsilciler Meclisi'ne sunuldu. Diğer iki yasa tasarısı Meclis'ten geçtikten sonra Senato'ya gönderilecek. Parlamento grubu, ayrıca, çocukların ticari amaçlı cinsel istismarına ve çocuklara yönelik şiddete karşı farkındalığın artırılması doğrultusunda ülke çapında kampanyalara katıldı.

Toplumda şiddete tepki gösterilmesi

Toplumda şiddet türleri çok olabileceği gibi, toplumun tepki yolları da çok sayıda olabilir. Hukuksal, toplumsal, eğitsel ve ekonomik stratejileri içeren farklı yaklaşımları birbirine bağlayan uzun vadeli bütünlüklü önleyici çabalar; risk faktörlerinin azaltılması ve birey, aile, toplum ve sosyal düzeylerde korumanın güçlendirilmesinde en etkin yollardır. Toplum çapında risk ve koruyucu faktörleri etkileyen yukarıdan aşağı önleme yaklaşımları, yerel gereksinimlere ışık tutan ve önleyici sorumluluğu topluma dağıtan aşağıdan yukarı yaklaşımlarla dengelenmelidir.

Aile düzeyinde, küçük çocukları ve anne babaları hedefleyen erken çocuk gelişimi programlarının, ergenler tarafından yapılan ve ergenler arasında yaşanan şiddeti önlemek açısından en etkin araçlar arasında yer aldığı kanıtlanmıştır. Toplum düzeyinde, yüksek risk grubundan çocukların eğitim ve sosyalleşmelerini destekleyen müdahaleler, şiddetin önlenmesinde büyük bir potansiyele sahiptir. Bu müdahaleler; dersten kaçmayı azaltmakta, okulu terk edenlerin geri döndürülmesini sağlamak ve danışma programları, sokak çocukları için programlar, spor ve gençlik etkinlikleri, yaşam becerileri temelli eğitim gibi gayri resmi öğrenim olanakları sunmaktadır. Polis reform ve eğitimi, çatışmaların barışçıl çözümü için normların ve değerlerin güçlendirilmesi, hesap verebilirlik ve adalete ulaşım, insan kaçakçılığına karşı toplum örgütlenmesi, sağlıklı fiziksel

çevre sağlanması ve şiddet mağdurlarına yönelik hizmetler önem taşımaktadır.

Toplumsal düzeyde müdahalelerin, kişiler arası şiddeti önlemek ve azaltmada önemli bir yeri vardır. En önemli yaklaşımlar arasında ekonomik olanak ve eşitliğin geliştirilmesi, alkol ve yasa dışı uyuşturucuya ulaşımın kısıtlanması, silahlara erişim ve silah talebinin azaltılması, medyada şiddete maruz kalmanın geriletilmesi sayılabilir.

Çocuklar şiddeti önlemeye ve bertaraf etmeye yönelik çabaların parçası haline gelmelidir ve sağlık ve yargı sisteminin veri toplaması güçlendirilmelidir.

PARLAMENTER GİRİŞİM İÇİN ÖNERİLER

Hükümete yöneltilen sorular:

- Hem kırsal hem kentsel bölgelerde, toplumda çocuklara yönelik şiddet üzerine ne tür araştırmalar var?
- Çocuklara yönelik şiddet sonucu meydana gelen ölüm ve ciddi yaralanmalar üstüne, cinsiyet, yaş, etnik köken, engellilik ve diğer karakteristik özelliklere göre tasnif edilmiş ne tür bilgiler mevcut?
- Çocuk ölümlerinin resmi olarak araştırılmasına ilişkin yasal bir sistem var mı?
- Toplumda çocuklara yönelik şiddetin önlenmesi ve buna tepki gösterilmesiyle ilgili işlerle, yerel ve merkezi düzeyde hangi resmi kurumlar ilgileniyor? Bunlar arasında koordinasyon nasıl sağlanıyor?
- Sokakta yaşayanlar dahil olmak üzere; çocuklar, polisten kaynaklananlar dahil, şiddetle ilişkili olarak nasıl şikayette bulunabiliyorlar?
- Başka ülkelerin vatandaşları veya ülkede bulunan yabancılarla ilgili olarak, seks turizmiyle ilgili veriler nedir? Seks turizmini kovuşturmak için yasalar yeterli mi?
- Ülkeden dışarı veya ülke içine çocuk kaçakçılığına ilişkin veri var mı? Varsa, çocuk mağdurların korunması için ve kaçakçılığa son vermek için ne tür önlemler alındı?

Parlamento içinde:

- BM Genel Sekreteri'nin Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırması'ndaki tavsiyelerin çizdiği çerçeve göz önüne alınarak, toplumda çocuklara yönelik şiddete karşı bir tartışma başlatılması.

- Gençlik içindeki ve çete şiddetiyle ilgili olarak etkin önlem ve tepkilerin nasıl geliştirileceğine ilişkin, gençlerin bilgilerine de başvuru bir parlamento tartışması veya meclis araştırma komisyonu oluşturulması.
- İnternet dahil medyanın, çocukların şiddet deneyimi üstündeki etkileri ve bunun önlenmesi konusunda bir parlamento tartışması veya meclis araştırma komisyonu oluşturulması.
- Mecliste ilgili bakanlar, görevliler, akademik kurumlar ve bağımsız çocuk koruma kuruluşları ile çocukların ve gençlerin görüşlerinin dinleneceği, toplumda çocuklara yönelik şiddet konulu bir yuvarlak masa tartışması düzenlenmesi.
- İlgili bakanların, gençlik gruplarının temsilcileriyle, şiddet deneyimleri konusunda görüşmeler yapmak ve sonuçlarını parlamentoya rapor halinde sunmak için teşvik edilmesi.

Seçim bölgesinde:

- Çocuklara yönelik şiddet dahil, toplumda şiddeti azaltmak amacıyla hangi yerel yönetim birimlerinin çalışma yürüttüğünün ortaya çıkarılması. Toplumda çocuklara yönelik şiddet olgusunu tartışmak ve bu konuda birlikte çalışmak için, bu birimlerin temsilcileriyle bir araya gelinmesi.
- Toplumda çocuklara yönelik şiddetle ilgili yerel polis örgütünün politikalarının araştırılması.

BM Genel Sekreteri'nin Araştırması'ndaki tavsiyeler için bakınız: Sayfa 65.

BM GENEL SEKRETERİ'NİN EVDE VE AİLEDE ŞİDDETİN YASAKLANMASI, ÖNLENMESİ VE ŞİDDETE TEPKİ GÖSTERİLMESİ KONUSUNDAKİ TAVSİYELERİ:

Tavsiyelerin tam metni için, BM Genel Sekreteri'nin Araştırması, Paragraf 110 ve Dünya Raporu, s. 93-96.

- **Önemeye öncelik verilmesi:** Çocukların evde ve aile içinde korunması ve şiddetin önlenmesine yönelik kapsamlı sistemlerin, çocuklara ve ailelerine saygı gösterecek biçimde uygulanması gerekir. Tepkilerin önlemeye ve erken müdahaleye odaklanacak biçimde koordine edilmesi ve sektörler üstü (hukuk, eğitim, yargı, toplumsal alan, sağlık, istihdam ve diğer gerekli hizmetler) bütünlüklü hizmetlerle bağlantılandırılması gerekir.
- **Çocukların görüşlerine saygı gösterilmesi:** Etkin bir önleme ve tepki sisteminin geliştirilmesinde çocukların görüşlerine saygı gösterilmelidir. Çocuğun özgür konuşma hakkı yasalarda yer almalı, rehberlik ve eğitim yoluyla da güçlendirilmelidir.
- **Çocuklara yönelik şiddetle ilgili politikaların etkisinin değerlendirilmesi:** Hükümetler çocuklara yönelik şiddetle ilgili politikaların etkisini değerlendirecek toplumsal etki değerlendirme çalışmaları yürütmelidir. Sonuçlar ekonomik ve toplumsal güvenlik ağlarının, çocuk bakım tesisleriyle aile destek merkezlerinin, okul öncesi zenginleştirme programları ve zor koşullarla yüz yüze kalan ailelere yönelik yardım programlarının gelişmesine doğrudan yardımcı olacaktır.
- **Şiddetin önlenmesi konulu savunma programlarının uygulanması:** Gerek sosyal çevre gerek toplum düzeyinde hükümetler; cinsiyetlerarası eşitlik ve ayrımcılık karşıtlığı dahil olmak üzere çocuk hakları üstüne bilinç yükseltici stratejiler geliştirmelidir. Bu programlarda çocuklarla çalışan kesimler, anne babalar ve genel kamuoyu hedef alınmalıdır. Hükümetler çocuklarla iletişimi güçlendiren, erkeklerin ve erkek çocukların aile yaşamına pozitif biçimde dahil olmalarına yardımcı programlar başlatmalı ve desteklemelidir.

- **Ailede her tür şiddetin yasaklanması:** Hükümetler zararlı geleneksel uygulamalar, bedensel cezalandırma ve cinsel şiddet dahil, aile içinde çocuklara yönelik her tür şiddeti yasaklayan yasa ve politikaları açık bir çerçeve içinde yürütmelidirler. Hukuk reformu, savunma programları ve bilinç yükseltici çalışmalar çocuklarla olumlu, şiddet içermeyen ilişkileri beslemelidir.
- **Çocuk korumayla ilgili yargı sistemlerinin çocuğa duyarlı olmasının sağlanması:** Hükümetler aile şiddetinin çocuk mağdurlarının çocuk koruma sürecinde yeniden mağdur haline gelmemelerini temin etmelidir. Soruşturma, yasaların uygulanması, kovuşturma ve adli süreçlerde çocukların özel gereksinimleri dikkate alınmalıdır.
- **Eşgüdümlü anne baba destek sistemi geliştirilmesi:** Hükümetler anne babaları ve çocuk yetiştirmekle ilgili diğer bakıcıları destekleyecek programlar geliştirmeli veya var olan programları güçlendirmelidirler. Sağlık, eğitim ve toplumsal hizmetlere dönük yatırımlarda ailenin ve topluluğun güçlendirilmesi hedeflenmeli, sağlıklı çocuk gelişimi desteklenmeli, sorunlar hakkında erken uyarı ve destek sağlanmalıdır.
- **Kültürel olarak uygun ve cinsiyet duyarlı anne baba eğitim programlarının geliştirilmesi:** Hükümetler şiddetten arındırılmış bir ev ortamının temini için desteklenmelidir. Bu yönde bir eğitimde bebek, çocuk ve gençlerin fiziksel, psikolojik, cinsel ve bilişsel gelişimleriyle ilgili bir anlayış güçlendirilmeli; çocuk yetiştirme ve anne babalık becerileri yaygınlaştırılmalı, çocuğun görüşlerine ve yeteneklerine saygı vurgulanmalı; şiddet içermeyen ilişkileri, şiddet içermeyen ve aşağılayıcı olmayan disiplin yöntemleri, sorun çözme becerileri ve aile içi çatışma yönetimi desteklenmeli; aile yaşamına ve şiddetin önlenmesiyle ilgili alanlara erkeklerin katılması sağlanmalıdır.
- **Özel olarak zor koşullarla yüz yüze ailelere yönelik olarak ve özellikle savunmasız çocukların korunması amaçlı programlar geliştirilmesi:** Hükümetler aile reisinin çocuk olduğu ailelere ve ayrımcılığa uğrayan çocuklara yardımcı olmalıdır. Hükümetler

engelli, sığınmacı ve yerlerinden ayrılmak zorunda kalmış, azınlık gruplarının üyesi ve HIV/AIDS'ten etkilenmiş çocuklar dahil, özellikle şiddete kaşı savunmasız çocuklara odaklanmalıdır. Kız ve erkek çocukların karşılaştıkları farklı risklere özel önem verilmelidir.

- **Kayıt sistemleri kurulması:** Hükümetler doğum, evlilik ve ölümlerle ilgili genel, erişilebilir ve serbest sivil kayıt sistemleri temin etmeli, geç kayıt ceza konusu olmaktan çıkarılmalıdır.
- **Ailede çocuklara yönelik şiddet konusunda bir ulusal araştırma gündemi geliştirmelidir:** Hükümetler ve ortaklarının, çocuklara karşı şiddeti raporlayan bilgi sistemini güçlendirmeleri gerekir. Bu işlem, çocuklar, anne babaları ve diğer bakıcılarla nüfus temelli görüşmelerle gerçekleştirilebilir. Sağlık hizmetlerinde yaralanmaların gözlenmesi ve çocuk koruma sistemlerinin bütün aşamalarında sistematik kayıt tutulması (elbette çocukların yaşadığı şiddetin gerçek kapsamını belirtmese de) değerli bilgiler elde edilmesini sağlayacaktır. Çocuk ölümleri ve ciddi yaralanmaların sıkı biçimde takibi de önlemeyi mümkün kılacak bilgiler verir.

OKULLARDA VE DİĞER EĞİTİM ORTAMLARINDA ŞİDDETİN YASAKLANMASI, ÖNLENMESİ VE ŞİDDETE TEPKİ GÖSTERİLMESİ:

Tavsiyelerin tam metni için, BM Genel Sekreteri'nin Araştırma Raporu, Paragraf 111 ve Dünya Raporu, s. 153–156.

- **Önlemeye öncelik verilmesi:** Hükümetler; erkek ve kız çocuklar için, güvenli ve sağlıklı, cinsiyete duyarlı, kapsayıcı ve etkin bir eğitim ortamı sunan, şiddetten arındırılmış, hakları temel alan okullara genel bir erişim sağlamalıdır. Okulda ve okul dışında, politikalar ve iyi tanımlanmış yollarla şiddetsizliği desteklemek gibi açık bir hedef olmalıdır. Şiddeti önleme programları hükümetlerce bütün görevlilere ve öğrencilere uygulanmalıdır. Savunmasız öğrencilerin özel gereksinimlerine yönelik özgün stratejiler geliştirilmelidir.

- **Okullarda her tür şiddetin yasaklanması:** Hükümetler bedensel cezalandırmayı, diğer zalimane ve aşağılayıcı cezalandırma biçimlerini, kabadayılık ve diğer cinsel ve cinsiyet temelli şiddet türlerini yasaklamalıdır.
- **Cinsiyetle ilgili konulara ve bunların şiddetle ilintisine öncelik verilmesi:** Erkek öğrenci, görevli ve toplum üyeleri, yerleşik cinsiyet rol kalıplarının şiddete yönelik etkide bulunduğunu bilmelidirler. Erkekler ve erkek çocukların, stratejik ortak ve müttefik olarak devreye girmeleri sağlanmalıdır.
- **Güvenli fiziksel ortamlar sunulması:** Bütün tesislere eşit erişim olanağına sahip olacak şekilde, kız ve erkek çocuklara güvenli fiziksel alanlar sunulabilmelidir. (Örneğin tuvalet imkanları aynı olmalıdır.)
- **Kapasite oluşturulması:** Bütün görevliler ve öğrenciler, aileler ve toplum için çocuk haklarını yansıtan davranış kuralları getirilmeli ve yayılmalıdır. Okullar, öğrencilerin güvenle ve gizlilik içinde şiddet olaylarını raporlayabilecekleri, tavsiye alabilecekleri elemanlara sahip olmalıdır. Yönetici ve öğretmenlerin şiddetten arınmış ve saygın sınıf yönetim stratejileri dahilinde eğitilmiş olmaları, kabadayılık ve cinsiyet temelli şiddeti önlemeye yönelik özgün becerilere sahip olmaları gerekir.
- **Öğrencilerin çalışmalara dahil edilmesi:** Hükümetler; gizli şikayet ve raporlama mekanizmalarıyla, politika ve programların tasarlanması, geliştirilmesi, uygulanması ve denetlenmesine öğrencilerin katılımını sağlamalıdır.
- **Şiddetin ortadan kaldırılması için bilgi ve becerilerin artırılması:** Yöneticilerin, okul müfredatını şiddetten arındırma ve cinsiyetlerarası eşitliği vurgulayacak biçimde tasarımları gerekir. Şiddetten arındırmaya yönelik, hakları temel alan becerilerin, barış eğitimi, yurttaşlık eğitimi, kabadayılıkla mücadele, insan hakları eğitimi, çatışmaların çözümlenmesi ve arabuluculuk gibi konular ele alınarak geliştirilmesi gerekir. Hükümetler ve okul yöneticileri öğrenci, görevli, anne baba ve polis, sağlık ve sosyal hizmetler, inanç grupları, rekreasyon grupları ve kültürel çevreleri kapsayan yakın okul-toplum ilişkileri kurmalıdır.

- **Enformasyon sistemleri kurulması:** Hükümetler, kız ve erkek çocukların yaşadığı her tür şiddet hakkında veri toplamalıdır. Bu veriler içinde öğrenci, anne baba, öğretmen ve daha geniş toplum üyelerinin görüşlerine yer verilmeli, savunmasız çocukların deneyimlerine özel bir önem verilmelidir. Hükümetler, bu bilgilerin yaş ve cinsiyete göre tasnif edilmesini sağlamalı, yerel, bölgesel ve ulusal düzeyde var olan eğitim yönetim sistemleriyle birleştirmelidirler. Okul içi ve çevresini konu alan, nicel ve nitel boyutları olan ülke çapında bir araştırma gündemi geliştirilmelidir.

BAKIM VE YARGI HİZMETLERİNDE ÇOCUKLARA YÖNELİK ŞİDDETİN YASAKLANMASI, ÖNLENMESİ VE ŞİDDETE TEPKİ GÖSTERİLMESİ:

Tavsiyelerin tam metni için, BM Genel Sekreteri'nin Araştırma Raporu, Paragraf 112 ve Dünya Raporu, s. 216–219.

- **Bakım ve yargı sistemlerinde her tür şiddetin yasaklanması:** Şiddet içeren bütün kararlar, bedensel ve diğer zalimane veya aşağılayıcı cezalar bakım ve yargı sistemlerinden ayıklanmalıdır.
- **Yargı sistemlerine giren ve gözaltına alınan kişi sayısının azaltılması:** Hükümetler, okuldan ve evden kaçmak gibi yalnızca çocuklar tarafından yapıldığında suç sayılan kusurları; dilencilik, seks, çöp karıştırmak, aylıklık, serserilik gibi hayatta kalma davranışlarını; kaçırılma ve cinsel istismar yoluyla oluşan mağdur konumunu, suç kapsamından çıkartarak yargı sistemine dahil olanların sayısını azaltmalıdır.
- **Kapsamlı, çocuk odaklı, eski durumuna getirmeye yönelik çocuk yargı sistemlerinin oluşturulması:** Hükümetler, en yüksek hedefleri rehabilitasyon ve topluma yeniden kazanma olan çocuk yargı sistemleri geliştirmelidir. Çocukların gözetim altına alınması, başkaları için gerçekten tehlike oluşturan durumlara sınırlanmalıdır.
- **Etkin ve bağımsız şikayet, soruşturma ve destek mekanizmalarının oluşturulması:** Çocuklar; gerektiğinde bakım ve yargı sistemlerinde şiddetle ilgili olaylarda mahkemelere erişim dahil,

güvenli ve erişilebilir mekanizmalara sahip olmalıdırlar. Her tür şiddet iddiaları özenle ve gerektiği gibi soruşturulmalı, muhbirler misillemelere karşı korunmalıdır.

- **Faillere karşı etkin yaptırımların uygulanması:** Hükümetler kurumlarda çocuklara karşı şiddet uygulayanlara ve şiddetin gerçekleştiği kurumların sorumlularına karşı uygun cezai, sicil, yönetsel ve mesleki kovuşturma ve yaptırımlar geliştirmeli ve uygulamalıdır.
- **Kurum koruması son çaredir:** Hükümetler aile koruması ve toplum temelinde korumayı destekleyerek, kurum korumasına yönelik alternatiflere öncelik vermelidirler. Aile temelli bakım seçenekleri bütün durumlarda desteklenmelidir; bebekler ve küçük çocuklar için aile bakımı tek seçenek olmalıdır.
- **Etkin denetim ve erişim sağlanmalıdır:** Hükümetler uygun yetkilerle donatılmış bağımsız organlar (parlamenteler, STK'lar ve insan hakları kuruluşları) tarafından bütün kurumların düzenli olarak denetlenmesini, bu denetim gruplarının önceden haber vermeksizin kurumlara girme, çocuklarla ve görevlilerle özel olarak görüşme ve şiddet iddialarını araştırma yetkisine sahip olmalarını sağlamalıdır.
- **Veri kaydı ve toplanması:** Hükümetler bütün kurumsal yerleşimleri ve bu yerleşimler arasındaki hareketi kayıt ve rapor düzenine almalıdır. Tasnif edilmiş veriler sistematik olarak toplanmalı ve yayınlanmalıdır. Kurumdan ayrılan bütün çocuklara gizli 'çıkış' görüşmesi olanağı sunulmalı, bu görüşmelerde çocuklar daha önce raporlamadıkları her tür konuyu açıklayabilmelidir.
- **Görevli kalitesi, –çocuk hakları konusu dahil– eğitimi ve denetiminin sağlanması:** Hükümetler işe alma yöntemleri, eğitim ve istihdam politikaları ve hakları temel alan düzenlemelerle, bakım ve yargı sistemlerinde çocuklarla birlikte çalışan herkesin nitelikli ve işe uygun olmalarını temin etmelidir.
- **Kurumların düzenli yeniden değerlendirilmesi:** Devlet, çocuklara bakım veya alıkoyma yerlerinin ve kuruma yerleştirilme nedenlerinin düzenli olarak gözden geçirilmesi olanağını sunmalıdır.

İŞYERLERİNDE ÇOCUKLARA YÖNELİK ŞİDDETİN YASAKLANMASI, ÖNLENMESİ VE ŞİDDETE TEPKİ GÖSTERİLMESİ:

Tavsiyelerin tam metni için, BM Genel Sekreteri'nin Araştırma Raporu, Paragraf 113 ve Dünya Raporu, s. 268–271.

- **İşyerlerindeki çocuklara karşı şiddete sıfır tolerans:** Hükümetler, yasal veya yasadışı olarak çalışan çocuklara karşı yapılan her tür şiddet eyleminin faillerinden hesap sormalıdır. Yasadışı olarak çalışan çocukların işten ayrılma ve eğitim–öğretime dönmeleri için yardıma gereksinimleri vardır. Tarım, balıkçılık ve ev hizmetleri gibi kayıt dışı sektörlerde çalışan en genç ve en savunmasız çocuklara öncelik verilmelidir. Çocukların yasal olarak çalıştıkları durumda, şiddetin önlenmesi, açık düzenlemelere dayandırılmalı, genç işçiler raporlama sistemine, şikayet prosedürlerine ve mahkemelere erişebilmelidir.
- **Çalışan çocuklara yönelik her tür şiddetin mahkum edilmesi ve yasaklanması:** Hükümetler, geçerli uluslararası düzenlemeleri onaylamalı ve iç hukuku bunlara uyumlu hale getirmelidirler. Yasalar, çocuk emeğinin 'en kötü biçimleri'ni ortadan kaldırmaya katkı sağlamak üzere infaz mekanizmalarını tanımlamalı ve yaptırımlar getirmelidir. Çalışma yaşı sınırının altında çocukları çalıştıran işverenler ve çocuklara karşı fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddete başvuranların dokunulmazlığı olmamalıdır.
- **İnfaz ve yargı prosedürlerinin çocuk dostu olması:** Çocukların daha fazla şiddet, travma ve ayrımcılığa uğramamaları gerekir. Çocukların yüksek çıkarları, çocuk işçilerle ilgili adli prosedürlerin temelini oluşturmalıdır.
- **Çocuk emeğine karşı ulusal eylem planları geliştirilmesi:** Hükümet, çocuk emeğiyle mücadele etmek üzere ulusal eylem planları geliştirmelidir. Bu planların ulusal kalkınma plan ve politikalarıyla bütünleştirilmeleri gerekir.
- **Rapor sistemlerinin geliştirilmesi:** Çalışan çocukların güvendikleri,

- işyerinden ayrılmalarına ve tazminat almalarına yardımcı olabilecek insanlara şiddet olayları hakkında rapor verme olanakları olmalıdır.
- **Hizmetlere erişimin sağlanması:** Hükümetler, çocukların eğitim, sağlık ve sosyal hizmet haklarını güvence altına almalıdır. Çalışan çocuklar işten ayrılarak okula gitmeye, geçici eğitim programlarına katılarak veya başka girişimlerle mesleki eğitime teşvik edilmeli ve bunun için olanak sağlanmalıdır. Resmi olmayan eğitimin bir parçasını da yaşam becerileri oluşturmalarıdır.
- **Çocukların katılımının temel alınması:** Çocuk emeğinin sonlandırılmasına yönelik politika ve programların etkin ve sürdürülebilir olması için, çalışan çocukların (görüşleri, enerji, yaratıcı beceri ve kendilerini etkin biçimde ifade etmeleri) katkısı alınmalıdır.
- **Çocuk emeğinin yıkıcı etkileri hakkında bilinci yükseltmek:** Hükümet, çocukların bütün şiddet türlerine karşı korunmaları konusunda toplumsal bilinci desteklemelidir.
- **Özel sektör ve sivil toplumun dahil edilmesi:** İşverenlerin işyerinde çocuklara karşı şiddetle baş edebilmek için 'kurumların toplumsal sorumluluğu'nu uygulamaya koymaları gerekir. Özel olarak, turizm sektöründe ve medyada cinsel istismar ve insan kaçakçılığına karşı kampanyalar yürütülmelidir.
- **Veri toplanması ve müdahalelerin etkisinin gözlemlenmesi:** Hükümetlerin, veri toplamak ve müdahalelerin etkisini gözlemlemek için araştırma ve incelemeler dahil her tür olası araçtan yararlanması gerekir. Savunmasız çocukların; ev temelli, sokak temelli ve kaçak çalışma dahil olmak üzere istihdamı araştırma konusu olmalıdır. Müdahaleler değerlendirilmeli, iyi olduğu kabul edilen uygulamalar ve dersler yaygın biçimde paylaşılmalıdır.

TOPLUMDA ŞİDDETİN YASAKLANMASI, ÖNLENMESİ VE ŞİDDETE TEPKİ GÖSTERİLMESİ:

Tavsiyelerin tam metni için, BM Genel Sekreteri'nin Araştırma Raporu, Paragraf 114 ve Dünya Raporu, s. 335–338.

- **Önemeye öncelik verilmesi:** Hükümetler; aile içinde çocuk gelişimi, şiddet içermeyen disiplin ve davranış yönetimi ile toplumsal güvenlik ağını geliştirmekle ilgili bilgi ve becerileri desteklemeye yönelik çaba içinde olmalıdır. Riskli çocukları eve ve okula bağlayacak veya resmi olmayan eğitim programlarına katılımlarını sağlayacak programların desteklenmesi gerekir. Güvenli boş zaman ve yurttaşlık etkinlikleri sağlayan yerel yönetim ve sivil toplum girişimleri de desteklenmelidir.
- **Toplumdaki önemli risk faktörlerinin izlenmesi:** Silah ve alkol arz ve talebinin azaltılması için hükümetlerin desteklenmeleri gerekir. Şiddeti önlemeye ve çocuklar için güvenli kamusal alanlar yaratmaya dönük kentsel tasarımlar dikkate alınmalıdır. Yasa uygulayıcı görevlilerin çocuklarla çalışmaya dönük uygun bir eğitim almaları ve çocuklara karşı şiddete başvuran polislerin dokunulmazlığına son verilmesi gerekir.
- **Çocuk kaçakçılığının önlenmesine dönük çabaların artırılması:** Hükümetlerin; çocuk kaçakçılığını önlemeye ve buna karşın yetişkinleri cezalandırmaya yönelik çabayı artırmaları, bu arada çocukların suçlanmasına engel olmaları gerekir. Hükümetler, yürürlükteki uluslararası yasalar ve standartlarla uyumlu bir hukuksal çerçeve geliştirmeli, kaçakçılığa karşı yerel yasaları tam olarak uygulamalıdır. Bütün çocukların kaçakçılık ve cinsel istismara karşı korunması, bu doğrultuda ikili, bölgesel, yöresel ve uluslararası işbirliklerine gidilmesi gereklidir. Stratejiler, temel korumadan (çocukları kaçakçılığa karşı savunmasız kılan koşulların değiştirilmesi) kaçakçılara yönelik yasaların uygulanmasına kadar geniş bir alana yayılır.
- **Mağdurlara yönelik hizmetlerin sunulması:** Hastane öncesi bakım ve acil hizmetler, şiddet mağdurları arasında ölümleri ciddi ölçüde azaltabilir ve sonuçları olumlu etkiler. Benzer biçimde kaliteli destek

hizmetlerine erken erişilmesi, şiddetin etkisini azaltabilir ve uzun vadeli etkilerini sınırlar. Mağdur olmuş çocukların eğitilmiş profesyonellerle temas ettirilmesini mümkün kılan rapor sistemleri yararlı olacaktır. Bu sistemler, çocuğa yönelik yardım ve çocuklar için toplum avukatları gibi resmi mekanizmaları da içerebilir.

- **Ailelerde ve toplumda, toplumsal, barınmayla ilgili ve eğitsel programların geliştirilmesi ve şiddetin azaltılması:** Şiddetin önlenmesi, kentsel rehabilitasyon ve kırsal kalkınma programlarında açıkça yer almalı ve yoksulluğu azaltıcı programlara temel bir unsur olarak dahil edilmelidir. Hükümetlerin; sosyal, şiddet içermeyen normları güçlendiren kampanyaları desteklemeleri, koruyucu temel ve tamamlayıcı çözümler dahil, çocuk korumayla ilgili evrensel standartlar geliştirmek üzere medyayla birlikte çalışmaları gerekir. Hükümetler ayrıca, çocuk pornografisini yapan, dağıtan, bundan kâr elde eden kişilerin suçlanmasına yönelik yasa uygulama yaklaşımları geliştirmelidirler.
- **Enformasyon sistemleri kurulması:** Doğum, evlilik ve ölüm kayıtlarının tutulması önemlidir. Kayıt tutulması yaygınlaştırılmalı, yerel hükümetler, hastaneler, profesyonel ve geleneksel bebek bakıcıları, polis, din ve toplum liderleri ve diğer ortaklarla işbirliği içinde kolaylaştırılmalı ve uygulanmalıdır. Toplumda çocuklara karşı şiddeti önleyici ve azaltıcı ülke ölçeğinde bir gündem oluşturulmalıdır.

KAYNAKLAR

Aşağıdakiler BM Genel Sekreteri'nin Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırması ile ilgili kaynaklardır:

- Birleşmiş Milletler Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırması için Bağımsız Uzman Raporu, BM Genel Kurulu, 61. oturum, 19 Ağustos 2006 (A/61/299). Bu, BM Genel Sekreteri tarafından Ekim 2006'da Genel Kurul'a iletilen kısa, 34 sayfalık resmi rapordur. BM'in altı resmi dilinde ulaşılabilir. <www.violencestudy.org>.
- Paulo Sérgio Pinheiro, Çocuklara Yönelik Şiddet konusunda Dünya Raporu, BM Genel Sekreteri'nin Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırması ile yayınlanan Çocuklara Yönelik Şiddet konusunda Dünya Raporu, Cenevre, 2006. Bu, adı geçen araştırmayı tamamlayan 364 sayfalık bir rapordur. Giriş bölümü; ilgili uluslararası insan hakları ve standartları ile ilgili yorumlar ve evde, ailede, okullarda, bakım ve yargı sistemlerinde, işyeri ve toplumda çocuklara yönelik şiddeti kapsayan beş bölüm içermektedir. <www.violencestudy.org>.
- Çocuk ve Gençlere uyarlanmış BM Genel Sekreteri'nin Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırması, Şiddetten Korunma Hakkımız: Çocuklar ve gençler için öğrenim ve eyleme geçme etkinlikleri. Araştırmanın çocuk dostu sürümü ve eğitim materyalleri için: <<http://www.violencestudy.org/r49>>.
- Araştırmayla bağlantılı olarak yürütülen dokuz bölgesel çalışmanın özet raporları ve diğer belgeler için: <<http://www.violencestudy.org/r57>>.
- 2004 Araştırması ile bağlantılı olarak Bağımsız Uzman tarafından gönderilen, çocuklara yönelik şiddet konulu ankete 137 üye ve gözlemci devletin verdikleri yanıtlar. <www.ohchr.org/english/bodies/crc/study.htm>.
- Çocuk Hakları Bilgi Ağı (CRIN), sivil toplum için araştırmaya erişim kapısı olarak hizmet görmektedir. İlgili materyal de www.crin.org/violence/index.asp adresinde bulunabilir.

- Çocuk Hakları Komitesi belgeleri, Genel Yorumlar, çocuklara yönelik şiddet üstünde genel tartışma raporları, tekil devlet raporları, sonuç gözlemler vb. için: <www.ohchr.org/english/bodies/crc/index.htm>.

Parlamentolararası Birlik yayınları.

Çocukların korunmasıyla ilgili olarak parlamenterler için el kitabı (IPU/UNICEF, 2004), çocuk kaçakçılığı (IPU/UNICEF, 2005), çocuk emeğinin en kötü biçimleri (IPU/ILO, 2002),

Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi

(IPU/UNDAW, 2003) ve Parlamenter Uygulamalar (IPU/UNESCO, 2004) için: <www.ipu.org/english/handbks.htm>.

UNICEF yayınları:

Çocuk Haklarına dair Sözleşme Uygulama El kitabı, gözden geçirilmiş baskı, UNICEF, Cenevre, 2007.

HIV/AIDS hakkında Parlamenterler ne yapabilir? UNICEF, New York, 2003. <www.unicef.org/publications/index_19021.html>.

Dünya Sağlık Örgütü yayınları:

Şiddet ve Sağlık Dünya Raporu, WHO, Cenevre, 2002. <http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/en/>.

İnsan Hakları Yüksek Komiserliği yayınları:

<www.ohchr.org/english/about/publications/>.

UNICEF Innocenti Araştırma Merkezi'nin çocuklara yönelik şiddet konulu bir dizi yayını bulunmaktadır: <<http://www.unicef-icdc.org>>.

Innocenti Karne Dizisi:

A League Table of Child Deaths by Injury in Rich Nations (No. 2), 2001 (Zengin Ülkelerde Yaralama Sonucu Çocuk Ölümleri Raporu)

A League Table of Child Maltreatment Deaths in Rich Nations (No. 5), 2003 (Zengin Ülkelerde Kötü Muamele Sonucu Çocuk Ölümleri Raporu)

Child Poverty in Rich Countries 2005 (No. 6), 2005 (Zengin Ülkelerde Çocuk Yoksulluğu; yalnız İngilizce, Fransızca ve İspanyolca)

Innocenti Digest Dizisi:

Children and Violence (No. 2), 1997 (İngilizce ve İspanyolca). (Çocuk ve Şiddet)

Domestic Violence against Women and Girls (No. 6), 2000 (İngilizce, Fransızca, İtalyanca ve İspanyolca). (Kadınlara ve Kızlara Yönelik Evde Şiddet)

Early Marriage (No. 7), 2001 (İngilizce, Fransızca, İtalyanca ve İspanyolca). (Erken Evlilik)

Birth Registration, Right from the Start (No. 9), 2002 (İngilizce, Fransızca, İspanyolca). (Doğum Kayıtları, Başlangıçta)

Ensuring the Rights of Indigenous Children (No. 11), 2004 (İngilizce, Fransızca ve İspanyolca). (Yerli Halklara Mensup Çocukların Hakları)

Changing a Harmful Social Convention: Female Genital Mutilation/

Cutting (No. 12), 2005 (Arapça, İngilizce, Fransızca, İtalyanca ve İspanyolca). (Zararlı Bir Sosyal Geleneğin Değiştirilmesi: Kadınlarda Genital Mutilasyon/Kesme)

Diğer Innocenti yayınları:

Council of Europe Actions to Promote Children's Rights to Protection from all Forms of Violence, UNICEF Innocenti Research Centre and the Council of Europe, Floransa, 2005.

UN Human Rights Standards and Mechanisms to Combat Violence against Children: A contribution to UN Secretary-General's Study on Violence against Children, UNICEF Innocenti Research Centre, Floransa, 2005.

Violence against Children in Europe: A Preliminary Review of Research, UNICEF Innocenti Research Centre, Floransa, 2005.

Study on the Impact of the Implementation of the Convention on the Rights of the Child, UNICEF Innocenti Research Centre, Floransa, 2004.

The General Measures of the Convention on the Rights of the Child: The Process in Europe and Central Asia, UNICEF Innocenti Research Centre, Floransa, 2006.

General Comments of the Committee on the Rights of the Child, UNICEF Innocenti Research Centre, Floransa, 2006.

Ek A

ÇOCUKLARIN HER TÜR ŞİDDETE KARŞI KORUNMALARI AÇISINDAN ÖNEM TAŞIYAN ULUSLARARASI İNSAN HAKLARI BELGELERİ

Çocuk Haklarına dair Sözleşme, 1989
Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'ye Ek Çocukların Silahlı Çatışmalara Dahil Olmaları Konusundaki İhtiyari Protokol, 2000
Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme, 1965
Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme, 1966
Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme'ye Ek İhtiyari Protokol, 1966
Ölüm Cezasının Kaldırılmasını Amaçlayan, Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme'ye Ek İkinci İhtiyari Protokol, 1989
Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme, 1966
Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi, 1979
Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesine İlişkin İhtiyari Protokol, 1999
İşkenceye ve Diğer Zalimane, İnsanlık dışı veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi, 1984
İşkenceye ve Diğer Zalimane, İnsanlık dışı veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol, 2002
Engellilerin Haklarına dair Sözleşme, 2006 (imzaya açılma tarihi: 30 mart 2007)
Engellilerin Haklarına dair Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol, 2006 (imzaya açılma tarihi 30 March 2007)
Zorla Kaybedilmeye karşı Herkesin Korunmasına dair Uluslararası Sözleşme, 2005 (imzaya açılma tarihi: Aralık 2006)
Mültecilerin Statüsüne ilişkin 1951 Sözleşmesi; Mültecilerin Statüsüne ilişkin değişik 1967 Sözleşmesi
İnsan Kaçakçılığının ve Başkalarının Fuhuş yoluyla İstismarının Önlenmesi Sözleşmesi (1949)
Ulus aşırı Örgütlü Suça karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi eki, İnsan Kaçakçılığı ve özellikle Kadın ve Çocukların Kaçırılmasının Önlenmesi, sonlandırılması ve cezalandırılması hakkında Protokol, 2000
Rome Statute of the International Criminal Court, 1998 (Uluslararası Savaş Suçları Roma Sözleşmesi)
Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War (Savaşta Sivillerin Korunması ile ilgili Cenevre sözleşmesi)
Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949 and relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I), 1977

(Uluslararası Silahlı Çatışmalardan Korunmayla ilgili 12 Ağustos 1949 Cenevre Sözleşmesine Ek Protokol)

Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949 and relating to the Protection of Victims of Non-International Armed Conflicts (Protocol II), 1977 (Uluslararası Olmayan Silahlı Çatışmalardan Korunmayla ilgili 12 Ağustos 1949 Cenevre Sözleşmesine Ek Protokol – Protokol II)

Hague Convention on the Civil Aspects of International Child Abduction, 1980 (Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Veçhelerine Dair Lahey Sözleşmesi)

Hague Convention on the Protection of Children and Co-operation in respect of Intercountry Adoption, 1993 (Çocukların Korunması ve Uluslararası Evlat Edinilmeleri Hususunda İşbirliğine Dair Sözleşme)

ILO Convention No. 29 on Forced Labour, 1930 (Zorla Çalıştırma Hakkında 29 Sayılı ÜÇÖ Sözleşmesi)

ILO Convention No. 138 Concerning Minimum Age for Admission to Employment, 1973 (138 sayılı Asgari Çalışma Yaşı Sözleşmesi)

ILO Convention No. 182 on Worst Forms of Child Labour, 1999 (182 Sayılı Kötü Şartlardaki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Önlemler Sözleşmesi)

Uluslararası anlaşmalar ve onaylanmaları hakkında ayrıntı için bkz: <www.ohchr.org> .
ILO sözleşmeleri hakkında ayrıntı için bkz: <www.ilo.org/public/english/standards/index.htm> .
Lahey sözleşmeleri hakkında ayrıntı için bkz: <www.hcch.net/index_en.php> .

Ek B

ULUSLARARASI CEZA, İNSANİ İŞLER, MÜLTECİ VE İŞ HUKUKU

Çocuk Haklarına dair Sözleşme dahil temel insan hakları anlaşmaları bütün çocuklara yönelik koruma sağlamaktadır. Ayrıca iç ve uluslararası çatışmalardan zarar gören çocuklara yasal koruma sağlayan diğer anlaşmalar vardır:

Rome Statute of the International Criminal Court (Uluslararası Savaş Suçları Roma Sözleşmesi),

1949 tarihli dört Cenevre Sözleşmesi ve 1977 tarihli iki Ek Protokol.

Yine benzer biçimde Mültecilerin Statüsüne ilişkin 1951 Sözleşmesi ve işbu sözleşmenin 1967 tarihli protokolü mülteci tanımına giren çocukları da kapsar.

Çocuklar dahil insan kaçırma konusu ilk olarak 1948 tarihli İnsan Kaçakçılığının ve Başkalarının Fuhuş yoluyla İstismarının Önlenmesi Sözleşmesi içinde ele alınmıştır.

2000'de BM Genel Kurulu, Ulus aşırı Örgütlü Suça karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ve iki sözleşme ekini kabul etmiştir. Bu ekler, İnsan Kaçakçılığı ve

özellikle Kadın ve Çocukların Kaçırılmasının Önlenmesi, sonlandırılması ve cezalandırılması Protokolü ile Mültecilerin Kara, Deniz ve Hava yoluyla Kaçırılmasına karşı Protokoldür.

Çeşitli bölgelerden yüzün üstünde devlet tarafından kabul edilen Kaçakçılık Protokolü insan kaçakçılığı ve diğer temel önlemlere ilişkin ilk uluslararası tanımlamaları içeren belgedir.

İki adet Lahey Sözleşmesi de konuyla ilgilidir: 1993 tarihli (Convention on the Protection of Children and Co-operation in respect of Intercountry Adoption) Çocukların Korunması ve Uluslararası Evlat Edinilmeleri Hususunda İşbirliğine Dair Sözleşme ve

1990 tarihli (Convention on the Civil Aspects of International Child Abduction) Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Veçhelerine Dair Sözleşme

Daha fazla bilgi için bkz: <www.hcch.net/index_en.php>.

Uluslararası Çalışma Örgütü çocuklarla ilgili çok sayıda sözleşme geliştirmiştir. Bunlar arasında 138 sayılı Asgari Çalışma Yaşı Sözleşmesi (1973) ve 182 sayılı Çocuk Emeğinin En Kötü Biçimleri (1999) Sözleşmesi bulunmaktadır.

Daha fazla bilgi için bkz <www.ilo.org/public/english/standards/index.htm>.

Ek C

İNSAN HAKLARIYLA İLGİLİ BÖLGESEL BELGELER VE MEKANİZMALAR

İnsan hakları ve standartlarının geliştirilmesi ve korunması ile ilgili uluslararası hukuksal çerçeve, çocukların şiddete karşı korunması açısından, aralarında Avrupa Konseyi, Amerikan Devletleri Örgütü, Afrika Birliği'nin bulunduğu bölgesel organlar tarafından güçlendirilmiştir. Bölgesel insan hakları mekanizmaları, devletlerin çocukları çeşitli şiddet biçimlerine karşı korumalarını sağlamasında hayli etkili olmaktadır.

46 üyeli Avrupa Konseyi'nin insan hakları mekanizmaları çocuklara yönelik şiddet konusunda önemli kararlar almıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, okulda ve evde genç suçlulara verilen bedensel cezalandırma hükümlerinin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ihlalini içerdiğini saptamıştır. Cinsel taciz, çocuk koruma ve çocuk yargı sistemlerinin eksikleri gibi konularda alınmış başka kararlar da vardır. Avrupa Sosyal Şartı ve Gözden Geçirilmiş Sosyal Şartı ile uyumu denetleyen Avrupa Sosyal Haklar Komitesi, bu mevzuatın çocuklara yönelik her tür şiddeti önleyebilmesi için yasal düzenlemelerin gerektiğini savunmaktadır. Konsey ayrıca, çocuk kaçırma ve yeni bilgi teknolojileri ile bağlantılı şiddet konularında da mevzuat oluşturmuştur ve çocukların cinsel istismarı konusunda yeni bir mevzuat geliştirmektedir. (2007)

Avrupa Konseyi mevzuatı ve mekanizmaları hakkında daha fazla bilgi için bkz: <www.coe.int/DefaultEN.asp>.

Aşağıdaki listenin eksiksiz olmadığını unutmayınız.

ÇOCUKLARA YÖNELİK ŞİDDETLE İLGİLİ BÖLGESEL ANLAŞMALAR

Amerikan Devletleri Örgütü:

Inter-American Convention to Prevent and Punish Torture (İşkenceyi önleme ve cezalandırma Amerika Sözleşmesi)

Inter-American Convention on the Forced Disappearance of Persons (İnsanların zorla kaçırılmasına dair Amerikan sözleşmesi)

Inter-American Convention on the Elimination of all Forms of Discrimination against Persons with Disabilities (Engellilere yönelik her tür ayımcılığın ortadan kaldırılması hakkında Amerikan sözleşmesi)

Inter-American Convention on the Prevention, Punishment and Eradication of Violence against Women (Kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi, cezalandırılması ve yok edilmesi hakkında Amerikan sözleşmesi)

Afrika Birliği:

African Charter on Human and Peoples' Rights (Afrika İnsan ve Halkların Hakları Şartı)

Protocol to the African Charter on Human and People's Rights on the Rights of Women in Africa (Afrika İnsan ve Halkların Hakları Şartına ek Kadın hakları ile ilgili protokol)

African Charter on the Rights and Welfare of the Child (Çocuk hakları ve çocukların korunması hakkında Afrika Şartı)

Güney Asya Bölgesel Kalkınma Örgütü (SAARC):

Convention on Regional Arrangements for the Promotion of Child Welfare

Social Charter (Çocukların Korunması Sosyal Şartının Geliştirilmesi için bölgesel düzenlemeler sözleşmesi)

Convention on Combating the Crime of Trafficking in Women and Children for Prostitution (Kadın ve çocukların fuhuş amacıyla kaçırılması suçuna karşı mücadele sözleşmesi)

Arap Devletleri Birliği:

Arab Charter on Human Rights (İnsan hakları Arap şartı, Kabul edildiği tarih: 1994; gözden geçirilme: 2005; 2007 Ocak itibarıyla uygulamada değil)

Avrupa Konseyi:

Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Sözleşmesi

European Social Charter and the Revised European Social Charter (Avrupa Sosyal

Şartı ve Gözden geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı)

Additional Protocol to the European Social Charter Providing for a System of Collective Complaints (Toplu şikayet sistemi getiren Avrupa Sosyal Şartı Ek protokolu)

European Convention for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (İşkence, gayri insani veya aşağılayıcı muamele veya cezalandırmayı önleme Avrupa Sözleşmesi)

Convention on Cyber-crime (Siber suçlar Sözleşmesi)

Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings (Avrupa Konseyi İnsan kaçakçılığına karşı Eylem Sözleşmesi)

Referanslar

- ¹ Pinheiro, Paulo Sérgio, BM Genel Sekreteri'nin Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırması Dünya Raporu, Cenevre, 2006, s. 12.
- ² Ibid., s. 5.
- ³ Birleşmiş Milletler Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırması için Bağımsız Uzman Raporu, BM Genel Kurulu, 61. oturum, 19 Ağustos 2006, A/61/299, 29 Ağustos 2006; ve Pinheiro, Paulo Sérgio, World Report on Violence against Children (Çocuklara yönelik şiddet dünya raporu), op. cit.
- ⁴ Birleşmiş Milletler Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırması için Bağımsız Uzman Raporu, BM Genel Kurulu, 61. oturum, 19 Ağustos 2006, Paragraf 116; ve Pinheiro, Paulo Sérgio, World Report on Violence against Children, op. cit., s. 24.
- ⁵ Inter-Parliamentary Union and the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, A Guide to Parliamentary Practice: A Handbook, IPU and UNESCO, Cenevre ve Paris, 2003, s. 8.
- ⁶ Principles relating to the status of national institutions, UN General Assembly resolution 48/134, 20 Aralık 1993, annex.
- ⁷ Ayrıntılı rehberlik için bkz: 'United Nations Guidelines on Justice in Matters involving Child Victims and Witnesses of Crime', Economic and Social Council resolution 2005/20. (Ekonomik ve Sosyal Konsey Kararı 2005/20)
- ⁸ Pinheiro, Paulo Sérgio, World Report on Violence against Children, op. cit., s. 334.
- ⁹ Ibid., s. 88.
- ¹⁰ Ibid., s. 114.
- ¹¹ Güncellenmiş bilgi için bkz: <www.endcorporalpunishment.org>.
- ¹² Cited in Pinheiro, Paulo Sérgio, World Report on Violence against Children, op. cit., p. 175.
- ¹³ Ibid., p. 251.
- ¹⁴ Ibid., p. 295.

Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu (UNICEF)

Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu UNICEF, çocukların yaşamında kalıcı bir değişiklik sağlamak için yürütülen çalışmaların dünya çapında öncüsüdür.

UNICEF çalışmalarını, sağlık ve beslenme, eğitim, taciz ve istismara karşı korunma, acil durumlarda destek, su ve temiz ortam hakkı gibi çocukların sahip oldukları temel insani haklar alanını tanımlayan Çocuk Haklarına dair Sözleşme'nin rehberliğinde sürdürmektedir.

UNICEF aralarında hükümetler, BM'nin diğer örgütleri ve sivil toplumun bulunduğu birçok ortağı, 155 ülke ve bölgede 8500 görevlisiyle birlikte çalışma yürütür.

Parlamentolar arası Birlik (IPU)

1889'da kurulan Parlamentolar arası Birlik (IPU) egemen devletlerin temsilcisi parlamenterleri bir araya getiren uluslararası bir örgüttür. Mart 2007 itibarıyla IPU'da 148 ülkenin parlamenterleri temsil edilmektedir.

Temsil edilen kurumları güçlendirmeyi gözeten IPU halklar arasında barış ve işbirliği için çalışmaktadır. IPU bu amaçla bütün ülkelerin parlamenterleri ve parlamenterler arasında temas ve deneyim alışverişini güçlendirmeyi amaçlamakta, uluslararası çıkarları gözetmekte, bu konularda görüş belirtmekte, insan haklarının korunması ve geliştirilmesine katkıda bulunmakta, kamuoyunda temsili kurumların çalışmaları hakkındaki farkındalığın artırılmasını amaçlamaktadır.

IPU, Birleşmiş Milletler'in hedeflerini paylaşmakta ve BM kurumlarıyla yakın işbirliği içinde çalışmaktadır. IPU, ayrıca, aynı ideallere sahip olan bölgesel parlamentolar arası örgütler ve uluslararası, bölgeler arası ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliğine gitmektedir.

Copyright © Inter-Parliamentary Union and UNICEF

Bütün hakları saklıdır.
Baskı: SADAG S.A., Fransa
Kapak tasarımı: Jacques Wandfluh,
Studio Infographie, İsviçre

ISBN:
978-92-9142-330-9 (IPU)
978-92-806-4158-5 (UNICEF)

Bu kitabın herhangi bir bölümü, Parlamentolar arası Birlik ve UNICEF'in önceden izni alınmaksızın basılamaz, bir bilgi erişim sisteminde depolanamaz, elektronik, mekanik bir yol veya araçla iletilemez, fotokopi, kayıt veya bir başka yöntemle çoğaltılamaz.

Bu kitap, satılmama, kiralanmama, herhangi bir ticari ilişkiye konu olmama koşuluyla dolaşıma sokulmuş olup, yayıncının önceden izni olmaksızın, yayınlandığından farklı bir cilt veya kapak biçimiyle dolaşıma sokulamaz. Bu koşullar sonraki yayıncıları da bağlar.

Bu eserin veya bazı bölümlerinin çoğaltılması hakkını almak için başvurular Parlamentolar arası Birlik ve UNICEF'e yapılmalıdır. Üye devletler ve hükümetleri, bu eseri izni alınmaksızın çoğaltabilirler; ancak bu tür bir çoğaltma işlemi hakkında Parlamentolar arası Birlik veya UNICEF'i bilgilendirmeleri rica olunur.

IPU Headquarters

Office of the Permanent UNICEF
Inter-Parliamentary Union Observer of the IPU 3 UN Plaza, NY,
Chemin du Pommier 5 to the UN NY 10017
Case Postale 330 Inter-Parliamentary Union USA
CH-1218 Le Grand 220 East 42d Street Tel: +1 212 326 70 00
Saconnex, Genevre Suite 3002 Fax: +1 212 887 74 65
İsviçre, New York, N.Y. 10017 E-mail: pubdoc@unicef.org
Tel: + 41 22 919 41 50 USA Website: www.unicef.org
Fax: + 41 22 9919 41 60 Tel: +1 212 557 58 80
E-mail: postbox@mail.ipu.org Fax: +1 212 557 39 54
Website: www.ipu.org E-mail: ny-office@mail.ipu.org

*“Çocuklar kendilerine geleceğin onlarda olduğunu anlatılmasından yorgunlar.
Verdiğimiz sözleri şimdi tutmamızı ve şiddetten korunma haklarının
bugün hayata geçmesini istiyorlar.”*

Paulo Sérgio Pinheiro,
BM Genel Sekreteri'nin Çocuklara Yönelik Şiddet Araştırması Bağımsız Uzmanı

Bu yayında yer alan ifadeler Avrupa Komisyonu'nun resmi görüşlerini temsil etmemektedir.